

บทที่ 4

ทักษะที่ใช้ประเมินคุณภาพข่าวของผู้สื่อข่าว

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมคุณลักษณะต่างๆของข่าวคุณภาพในทักษะผู้สื่อข่าวที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการให้ประเมินคุณภาพข่าวที่เป็นกรณีศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประมวลและขอแนะนำเสนอข้อมูลทั้งหมด โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงตามขั้นตอนการวิจัย คือ

ช่วงที่ 1 คุณลักษณะของข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ จากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของข่าวคุณภาพด้วยคำถามแบบกว้างๆ พบว่าทักษะของผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีลักษณะใกล้เคียงกับแนวคิดคุณภาพข่าวในเชิงอุดมคติ แต่เมื่อผู้วิจัยถามลงไปในรายละเอียดเกี่ยวกับทักษะที่ผู้สื่อข่าวได้ให้ไว้ในช่วงแรกเพื่อให้ได้ทักษะในเชิงลึกเพิ่มเติมกลับพบว่า ผู้สื่อข่าวได้กล่าวเพิ่มเติมถึงคุณลักษณะของข่าวคุณภาพที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง ซึ่งผู้สื่อข่าวได้ปรับลดทักษะคุณภาพข่าวบางส่วนลงมาสู่โลกความเป็นจริงที่ปฏิบัติได้ โดยผู้วิจัยขอแนะนำเสนอทักษะทั้ง 2 ส่วนนี้ควบคู่กันไป เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของข่าวคุณภาพในบริบทของสังคมไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้ชัดเจนขึ้น

ช่วงที่ 2 ทักษะคุณภาพข่าวที่สะท้อนจากผลการประเมินข่าว หลังจากที่คุณวิจัยได้รวบรวมคุณลักษณะของข่าวคุณภาพในแง่มุมต่างๆซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยจนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำข่าวที่เป็นกรณีศึกษามาให้ผู้สื่อข่าวประเมินคุณภาพ เพื่อให้ทราบทักษะเกี่ยวกับคุณภาพข่าวของผู้สื่อข่าวได้ถูกต้องแท้จริงที่สุด โดยผลการประเมินข่าวจะแสดงให้เห็นว่า ผู้สื่อข่าว นำทักษะใดมาใช้ในการประเมินคุณภาพบ้าง และทักษะเหล่านั้นยังคงยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงไปจากที่ผู้สื่อข่าวให้สัมภาษณ์ไว้ตลอดจนมีทักษะใดบ้างที่ผู้สื่อข่าวนำมาใช้เพิ่มเติม

ช่วงที่ 1 คุณลักษณะของข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ

จากการศึกษาพบว่า ทักษะของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับลักษณะข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพนั้นมีความหลากหลาย เมื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลสามารถสรุปได้ว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยมีทักษะว่าการจะตัดสินว่าข่าวชิ้นใดมีคุณภาพหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

4.1 ประเด็นข่าว

ทัศนคติของผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า การประเมินข่าวๆหนึ่งว่ามีคุณภาพหรือไม่นั้น สิ่งแรกที่ต้องพิจารณาคือ ผู้สื่อข่าวเลือกประเด็นข่าวอะไรมานำเสนอแก่ผู้ชม แม้ผู้สื่อข่าวจะเห็นสอดคล้องกับทางทฤษฎีว่า ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่จะได้รับเลือกมารายงานเป็นข่าวจะต้องมีคุณค่าทางข่าว (News Values) อย่างใดอย่างหนึ่งสูง เช่น เหตุการณ์ที่มีความใกล้ชิด (Nearness) กับผู้ชม บุคคลในข่าวเป็นบุคคลสำคัญ (Prominence) หรือเป็นเรื่องลึกลับซับซ้อน (Mystery) แต่ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวเห็นว่าข่าวชิ้นนั้นจะถือว่าเป็นข่าวคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อมีคุณค่าทางข่าวเรื่อง “ผลกระทบ” (Consequence) ที่โดดเด่น คือต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือกระทบกับประชาชนหรือสังคม ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่า ยังมีผลกระทบกว้างขวาง เกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมากเท่าใด ก็ยิ่งจำเป็นต้องนำเสนอ

“สมมติกรณี ผบ.เรือนจำ มีน้ำท่วมขนาดใหญ่ มียารักษาโรคเอดส์ มีขึ้นเงินเดือนข้าราชการ จัปพระวันชัย ถ้าผมเป็นคณะกรรมการตัดสินข่าว ผมว่าข่าวยาโรคเอดส์ กับข่าวเงินเดือนข้าราชการน่าสนใจ เพราะว่าข้าราชการมีตั้งเท่าไรทั่วประเทศเนี่ย ข่าวโรคเอดส์เหมือนกัน...ทุกคนต้องการให้มียารักษาเอดส์ จะได้เหมือนกันต่อสบาย ผมว่าข่าวพวกนี้ มันทำให้คนได้ประโยชน์มากกว่า แต่ถ้าข่าวสีพระมันก็เป็นเรื่องที่เราไปเจาะสืบมาได้ มันก็ดี แต่ก็ยังเป็นผลกระทบของศาสนาเท่านั้นเอง ก็เป็นความผิดของคนๆเดียวใช่ไหม”

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“การนำเสนอข่าวเศรษฐกิจตอนนี้ก็ยังเน้นชาวบ้านอยู่ ดูว่าข่าวนี้ต้องมีผลกระทบในวงกว้างด้วยจะได้ออก ถ้าเป็นข่าวเฉพาะกลุ่ม บ.ก.จะเลือกข่าวนี้ออกน้อยกว่า ถ้าเทียบกัน”

(ณัฐชา วงศ์สีบาติ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 ตุลาคม 2544)

ประเด็นข่าวที่มีผลกระทบในทัศนคติของผู้สื่อข่าว นอกจากหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือสังคมแล้ว เรื่องนั้นยังต้องให้ประโยชน์แก่ประชาชนหรือสังคมด้วย โดยผู้สื่อข่าวเห็นว่า ข่าวคุณภาพต้องทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งกลับไปจากการชมข่าวนั้นๆ อาจเป็นประโยชน์เชิงการให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ผู้ชมนำข้อมูลที่ได้จากข่าวไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้สื่อ

ข่าวจะเน้นเสนอข่าวที่ประชาชนจำเป็นต้องรู้ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อประชาชนโดยตรง หรือเป็นข่าวที่ควรรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีกระแสอ่อนลงมา แต่ถ้ารู้จะช่วยยกระดับสติปัญญา

"ข่าวเรื่องวงการสาธารณสุข ข่าวส่งเสริมสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ แล้วก็ภูมิปัญญาชาวบ้าน พี่ถือว่าเป็นข่าวดี เรามองในแง่การนำเสนอผลประโยชน์ที่ให้กับชาวบ้าน มองความร่วมมือของชุมชน การพึ่งตนเอง หรือเรื่องสื่อกฎที่เกี่ยวข้องกับมะเร็ง คือถ้าเริ่มต้นเราเสนอข่าวให้เค้ารู้จักป้องกัน หรือเป็นระยะแรก ถ้าเขารู้จักไปหาหมอ จะรักษาได้ ที่ไม่มองข่าวพระวันชัย เพราะมันกระทบเพียงส่วนน้อย ...แต่กำจัดพระชั่วไปเท่านั้นเอง ข่าวอื่นเค้าจะได้นำประโยชน์จากข่าวเรามาใช้ น่าจะดีกว่าข่าวที่ผ่านไปแล้วเท่านั้นเอง"

(สมชาย แก้วเกิด, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"เราจะเลือกข่าวที่มีผลกระทบต่อคนวงกว้าง จะเป็นข่าวที่สำคัญที่สุด น่าสนใจที่สุด คนสนใจเพราะเรื่องนั้นกระทบต่อเค้า หรือบางข่าวที่จะมีผลกระทบต่อเค้าในอนาคต เค้าควรจะต้องรู้ไว้ก่อน เช่น จะมีการใช้เงินสกุลยูโรในอีก 1 ปีข้างหน้า ในปลายปีนี้ เราก็จะนำเสนอเป็นseries ที่มาที่ไปของเงินนี้เป็นอย่างไร ทำไมต้องมีเงินนี้และมีผลกระทบต่ออย่างไร คนดูอาจไม่เห็นว่ายี่สิบของกับเค้าในขณะนี้ แต่มันจะกระทบต่อเค้าในอนาคตแน่ ๆ"

(ฉวีวรรณ ประคองสันติกุล, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2543)

"ระหว่างข่าวตลาดหุ้นกับข่าวขึ้นค่าทางด่วน ค่าแก๊ส ค่าไฟฟ้า เราเล่นข่าวพวกนี้ เพราะมันใกล้ชาวบ้านประชาชนคนดู เราให้ความสำคัญ ขนาดมีคอลัมน์ทุกซ์ของชาวบ้าน คือ 'อาสาคลายทุกซ์' เป็นคอลัมน์หลัก ออกทุกวันห้ามตัด"

(ธเรศวร์ ธนะสมบุญ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2543)

ผู้สื่อข่าวบางส่วนกล่าวเพิ่มเติมว่า ประเด็นที่ให้ประโยชน์กับประชาชนนั้น ผู้สื่อข่าวจะให้น้ำหนักในการเลือกนำเสนอข่าวที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบแก่ประชาชน ก่อนข่าวดีที่ให้ความสำคัญในระดับรองลงมา เพราะคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับประชาชนมากกว่า

“ถ้าเราได้ประเด็นข่าวในลักษณะแฉลับ ข่าวจะได้รับความสนใจมากกว่าข่าวในแง่ดี ข่าวน้ำมันลดราคากับขึ้นราคา ข่าวที่ถูกนำเสนอคือข่าวน้ำมันขึ้นราคา จะมีการตอ ยอด ผลกระทบเป็นยังไง แต่กรณีน้ำมันลดราคาเนี่ย จะเรียกว่าเป็นข่าวดีกับคนใช้ บริการ แต่ข่าวไม่ได้นำเสนอ เพราะว่ามันหนักของข่าวมันต่างกัน”

(ภาวิณี ศุภาลัย, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

นอกจากประโยชน์ในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ข่าวคุณภาพอาจเป็นการให้ประโยชน์เชิงแง่ คิด หรือมุมมองในเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้ชมเพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการผลักดันสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งผู้สื่อข่าว กล่าวว่ ข่าวแต่ละเรื่องจะมีเป้าหมายในการเสนอข่าวที่แตกต่างกันไป ตั้งแต่ชี้ให้เห็นปัญหา กระตุ้น เตือน ปลุกจิตสำนึก ไปจนกระทั่งคาดหวังให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมบางอย่างที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้น ซึ่งข่าวเรื่องใดสามารถก่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรมที่เห็นชัดเจนได้ ผู้ สื่อข่าวจะถือว่าเป็นข่าวที่มีคุณภาพมาก

“ข่าวที่ไม่มีคุณภาพ คือ ข่าวที่ไม่ได้ให้อะไรกับคนดูเลย ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะข่าวคุณภาพ อย่างอื่น เช่น ถูกต้อง เป็นกลาง ครบถ้วน การไม่ให้อะไรกับคนดู คือ คนดูแล้ว เขาคิดอะไรกับข่าวนี้ ถ้าดูแล้วก็ เออ! ไม่เห็นเป็นอะไร ก็ไม่เห็นแปลกตรงไหน เช่น นำเสนอเรื่องคลองแสนแสบ มันดำปี๋เลย 10 ปีที่แล้วก็ดำ ตอนนี้อย่างดำ...แล้วทำไม คุณ จะบอกอะไรคนดูเหรอ ถ้าดูแล้วมีคำถามจากคนดูกลับมา เห็นว่าเป็นข่าวที่ไม่มีคุณภาพ แต่ถ้าคนดูเค้าดูแล้ว เขาได้เก็บไปคิด วันใดวันหนึ่งเค้าอาจมีความเห็นออกมา อย่างใดอย่างหนึ่ง มันจะเป็นการคุยการถกเถียงกัน มันเป็นกระบวนการทางความคิด อย่างหนึ่ง”

(พิริยะ เจียรชุตติมา, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 4 กุมภาพันธ์ 2544)

“เราไปทำประเด็น ‘อย่าปล่อยคนชั่วลอยนวล’ เพื่อที่จะช่วยคุณจับใจผู้ร้าย...แต่เป้าหมายลึกๆไปกว่านั้นที่อยากเห็น คือ ความรับผิดชอบของคนในสังคม คนดู เฮ้ย ใช้นี้ มันอยู่ข้างบ้านเรานี้หว่า อย่างน้อยมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม โทรมไปแจ้งตำรวจ นั่น คือการสร้างขบวนการมีส่วนร่วมเพื่อใช้สื่อ”

(สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กรกฎาคม 2544)

" ชาวคุณภาพต้องสร้างสรรค์ คือ คนดูแล้วได้ประโยชน์หรือได้แง่คิด เช่น ถ้าชาวออกมาว่านักการเมืองปะทะคารมกัน เราค่อนข้างไม่นำเสนอ...เดี๋ยวนี้ชาวอาชญากรรมฆ่ากันตายเฉยๆเราก็ไม่นำเสนอ เราจะนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับคน เช่น เริ่มเกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ หรือเตือนให้คนระวัง...เราจะเลือก เพราะคิดว่าเราต้องชี้คำสั่งคมในทางที่สร้างสรรค์เหมือนกัน โดยใช้ชาวเป็นเครื่องมือ"

(สนมพร ฉิมเฉลิม, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 19 ตุลาคม 2543)

ทั้งนี้ในข่าวเรื่องเดียวกัน ผู้สื่อข่าวแต่ละคนอาจมีมุมมองในการตัดสินข่าวเรื่องนั้นว่ามีผลกระทบหรือให้ประโยชน์แตกต่างกันไป เช่น ชาวจับพระวันชัย ในขณะที่ผู้สื่อข่าวส่วนหนึ่งมองว่าเป็นเรื่องการทำผิดของพระรูปหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้มีผลกระทบหรือให้ประโยชน์ต่อส่วนรวมมากนัก แต่ผู้สื่อข่าวบางคนกลับโยงเรื่องดังกล่าวที่เหมือนเป็นแค่ปัญหาระดับบุคคล ขยายไปเป็นปัญหาระดับสังคม ซึ่งยอมทำให้เรื่องดังกล่าวสร้างผลกระทบหรือให้ประโยชน์ในวงกว้างขึ้น เช่นนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับพระสงฆ์ และเป็นประเด็นข่าวที่มีคุณภาพได้ แสดงให้เห็นว่าแม้บางครั้งผู้สื่อข่าว อาจพิจารณาข่าวเรื่องเดียวกันว่ามีคุณค่าเรื่อง "ผลกระทบ" ต่างกัน ทำให้ผู้สื่อข่าวบางส่วนไม่ใส่ใจที่จะเสนอข่าวเรื่องนั้น ขณะที่ผู้สื่อข่าวอีกส่วนหยิบยกมานำเสนอ แต่การพิจารณาของผู้สื่อข่าวทุกคนมีพื้นฐานเดียวกัน คือ เรื่องที่ถูกเลือกมานำเสนอจะมีคุณภาพ หากชี้ให้เห็นว่ามีความสำคัญ มีผลกระทบกว้างขวางเพียงใด หรือให้ประโยชน์อย่างไร

"ชาวพระวันชัย เราได้ hint จากประชาชนมา เราก็ส่งคนไปดู แล้วก็บันทึกภาพตามลำดับเหตุการณ์มาเรื่อย จนกระทั่งแจ่งกองปราบ แจ่งกรมศาสนา มีผลในทางแก้ไข แล้วก็กลายเป็นกระแสสังคมที่ทำให้สังคมมาดูเรื่องพระราชบัญญัติสงฆ์ พุตกันถึงว่าต้องได้รับการสังคายนา แก้ไขเรื่องของระเบียบ ปัญหาพวกนี้ถ้าได้รับการแก้ไข ถึงแม้ว่าไม่หมดไป แต่ก็ระดับหนึ่ง นี่คือลักษณะการนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม"

(อชฉมา สุวรรณปากแพรง, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 21 กุมภาพันธ์ 2544)

และทัศนคติที่ผู้สื่อข่าวมองว่าชาวคุณภาพต้องให้ประโยชน์ นอกจากจะพิจารณาในแง่มุมมองที่ว่าข่าวเรื่องนั้นจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนหรือสังคมมากน้อยแค่ไหนแล้ว ผู้สื่อข่าวยังระมัดระวังเรื่องผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากการเสนอข่าวอีกด้วย โดยผู้สื่อข่าวเห็นว่า ถึงแม้ข่าวเรื่องนั้นจะเกี่ยว

ข้องกับคนวงกว้าง หรือเป็นข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจมากเพียงใด แต่ถ้านำเสนอแล้วก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผลประโยชน์ของสังคม โดยเฉพาะด้านความมั่นคงของประเทศ ต้องมีขอบเขตในการเสนอข่าวนั้นๆ โดยจะเลี่ยงไม่เสนอประเด็นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบ แต่ต้องคงไว้ซึ่งข้อเท็จจริงมิใช่การบิดเบือน หรือเสนอประเด็นนั้นในภาพกว้าง ไม่เจาะลึกลงในรายละเอียดที่สำคัญ

"ตัวเองยอมรับว่า อะไรที่รายงานแล้วประเทศเสีย เหมือนลำเอียง... อันนี้เป็นคดีประจำใจว่าถึงจะรักชาติ แต่สิ่งที่รายงานเป็นข้อเท็จ เราจะไม่รายงาน แต่ถ้าเรื่องนั้นเป็นเรื่องจริง แต่ทำให้ประเทศไทยเสีย เราจะเลี่ยงรายงาน"

(นราทิพย์ เศรษฐกาญจน์ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"เช่นจีตัวประกันที่โรงพยาบาลราชบุรี บางทีเรารู้ว่าตำรวจวางแผนอย่างนี้ เราก็ต้องมาซึ่งน้ำหนัก ออกไปพวกก่อกองร้ายรู้เราก็ไม่นำเสนอ เพราะประโยชน์ของตัวประกันที่อยู่ตรงนั้นและตำรวจก็ทำงานไม่ได้ เหมือนตอนนี้สถานการณ์ชายแดนไทย-พม่า เรายังงานสดตลอดเลย...เสนอได้แต่ไม่ต้องบอกรายละเอียด แคบอกว่าการไทยเติมที มีความพร้อม แต่ไม่ต้องบอกว่ามีทหารเท่าไร อยู่เนินไหน มีกำลังเท่าไร ใช้เครื่องบินที่ไหนไปbomb จะให้ความร่วมมือเพราะถือว่ามีประโยชน์ต่อคนไทยทุกคน"

(นพดล ก่อนิธิ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"บางทีต้องตัดประเด็นเรื่องหลักฐานนี้ออกไปเลย อ้างว่าเจ้าหน้าที่มีหลักฐานแล้ว แต่ไม่สามารถเปิดเผยได้ขณะนี้ คุณสามารถตรวจสอบได้ว่าตำรวจมีจริง แต่ไม่เสนอ เพราะมีบอยที่พอเสนอแล้ว ผู้ต้องหาหนี จับไม่ได้เลย ทั้ง ๆ ที่หลักฐานมีครบ... ถ้าตำรวจขอให้ไม่เปิดเผยชื่อผู้ต้องสงสัย ต้องดูจากความจำเป็นของข่าวด้วย ถ้าสำคัญจริง ๆ นักข่าวก็ควรให้ความร่วมมือ"

(ธาดา ศรีปราโมช, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"ในฐานะสื่อที่ดี คุณต้องมองผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ถ้ามันเกิดผลเสีย คนต้องตาย เช่น เรารู้ว่าทหาร 30,000 คนจะบุกตีฐานนี้ให้ได้ในวันที่ 26 เวลาเท่านี้ เราได้ข่าว โห! เรามีที่เด็ด แต่คนอื่นอีก 30,000 คน แล้วญาติเค้าจะมองเราอย่างไร อะไรที่ไม่

เป็นประโยชน์กับชาติไม่เสนอ ประชาชนอาจจะอยากรู้ แต่ถามว่าเปิดเผยแล้วได้อะไร
รู้ไปทำอะไรได้"

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

แต่หากผลกระทบด้านลบจากข่าวนั้น มิได้เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมหรือ
ความมั่นคงของประเทศ ผู้สื่อข่าวเห็นว่าก็อาจนำเสนอได้ โดยระมัดระวังในการนำเสนอ เลือกแง่มุม
การนำเสนอให้เหมาะสม หรือเสนอข่าวในลักษณะนุ่มนวลขึ้น เพื่อลดผลกระทบด้านลบให้น้อยลง

"ข่าวคนงานไทยที่สิงคโปร์ฆ่าคน...หัวหน้าข่าวทุกคนมองคล้ายกันว่า เราจะทำอย่าง
อะไรที่จะแก้ไขชื่อเสียงประเทศได้ เช่น อาจเสนอมุมมองที่ว่า เค้ายกเลิกไปทำงานที่
สิงคโปร์หรือเปล่า สภาพการทำงานเป็นอย่างไร ถูกแรงบีบอะไรหรือเปล่าที่ทำให้คนที่
ตั้งใจไปทำมาหากิน ต้องเป็นฆาตกรอยู่ที่สิงคโปร์ ลักษณะการนำเสนอจะพลิกไปแล้ว
แทนที่คนดูจะเห็นว่า ผู้ร้ายคนนี้จิตใจโหดเหี้ยม แต่เมื่อได้เห็นประวัติแล้วเปล่าเลย
จริง ๆ แล้วรักครอบครัว อุตส่าห์ขายนาขายไร่ไปทำงาน แต่ไปโดนแรงกดดันที่ถูก
แก๊งตลอด จนกลายเป็นผู้ต้องหา "

(นภาพล ถนอมรัตน์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"การทำข่าวที่มันรุนแรงให้เบาลงไป ไม่ได้หมายความว่า เราสูญเสียข้อเท็จจริงไป ไม่มี
comment ให้คนมันเดือดดาลขึ้นมา พี่ว่าน่าจะเป็นเรื่องที่ดีมากกว่า อย่างกรณีผู้สื่อข่าว
ข่าวไอทีวีถูกทำร้ายที่ลานพระรูป ร.5 ...ถ้าเค้าใช้คำพูดพึมพำว่าขณะนี้การหาเสียงของ
พรรคประชาธิปัตย์ เป็นการกล่าวหาการหาเสียงของพรรคการเมืองอื่น ซึ่งข้อเท็จจริง
มันอาจจะใช่ มันเป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้วที่พรรคประชาธิปัตย์จะตำหนิพรรคไหนพรรคนี้
แต่ที่จริงไม่ควรทำให้เกิดอุณหภูมิต่ำรุนแรงมากขึ้น เราก็ไม่เสียข้อเท็จจริงไปนี้ ว่าพรรค
ประชาธิปัตย์กำลังโจมตีพรรคใหญ่พรรคหนึ่ง แต่คำพูดของเค้าไปกระตุ้นเร้าให้คน
เกิดอาการคลุ้มคลั่งขึ้นมา มันเป็นเรื่องที่ไม่ดีทั้งแก่ตัวเค้าเองและสังคม"

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

แม้ในทัศนะผู้สื่อข่าวเห็นว่า ชาวคุณภาพต้องเป็นประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องหรือให้ประโยชน์กับประชาชนหรือสังคม แต่ในสภาพการปฏิบัติงานจริง ผู้สื่อข่าวต้องปฏิบัติงานตามแนวทางการดำเนินงานของสถานี ที่ส่วนใหญ่เป็นสถานีโทรทัศน์เชิงการค้า (Commercial Stations) ซึ่งมักคำนึงถึงความนิยมของผู้ชมต่อรายการ (Rating) มาก เพราะจำนวนผู้ชมหมายถึงรายได้จำนวนมหาศาลอันได้รับจากการขายเวลาโฆษณา ทำให้ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องเลือกเสนอประเด็นข่าวที่คาดว่าประชาชนสนใจเป็นหลัก โดยส่วนหนึ่งอาศัยการเสนอข่าวตามกระแสที่สื่อแขนงต่างๆ นำเสนอพร้อมกันในขณะนั้น ซึ่งผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ยอมรับว่า ข่าวกระแสเป็นข่าวที่จำเป็นต้องเสนอ ขนาดที่ตกข่าวไม่ได้

“การทำข่าวของทีวี อิงข่าวของหนังสือพิมพ์พอสมควร ข่าวทีวีมันต้องได้เสียงได้ภาพ อยู่ดีๆ ไปอ้างลอยๆ ว่า นายกขพูดมาอย่างงี้ๆ โดยที่ไม่เปิดเผยชื่อนายกข เพียงแต่ใช้ว่า ‘แหล่งข่าวเปิดเผยว่า’ ไม่ได้ แต่หนังสือพิมพ์เค้าสามารถเล่นได้ ผลที่ประชาชนให้ความสนใจข่าวหนังสือพิมพ์แล้วเนี่ย มันจะเป็นผลสะท้อน ทำให้เราไปตามข่าวกระแสเรื่องนี้ด้วย”

(นภาพล ธนอมรัตน์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

“เดี๋ยวนี้ สื่อโทรทัศน์พยายามที่จะสร้างข่าวที่เป็น exclusive ที่เป็นของตัวเองขึ้น เมื่อก่อนเราเห็นเฉพาะกับสื่อหนังสือพิมพ์ เห็นได้ชัดคือไอทีวีจะเล่นข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน โดยที่นักข่าวเป็นคนเริ่มชี้จุดบกพร่อง เริ่มชี้สิ่งที่ผิดกฎหมาย ผิดขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคม มีสัดส่วนของการเป็นตัวของตัวเอง แต่อย่าคิดว่าไม่ควรถังกระแส ก็อย่างที่บอก เรื่องกระแสเป็นเรื่องที่คนสนใจ ถ้าทิ้งไป โอเค อาจจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้คนบริโภค แต่ถามว่าคนส่วนใหญ่ เค้าก็ยังเลือกที่จะอยากรู้สิ่งที่มันกำลังเป็นประเด็น talk of the town อยู่ ถูกมั้ย มันจะมีผลในเรื่องของการตลาดด้วย เราก็ปฏิเสธไม่ได้”

(มาทินี เฝ่าจัญญ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 6 สิงหาคม 2544)

“เรื่องกระแสถ้าตกไปแล้ว สีสันของการเสนอข่าวมันจะขาดหายไป ขณะที่ทีวีช่องอื่นเค้าจะเอาเรื่องนั้นเรื่องนี้ คนนั้นคนนี้มี comment อะไรเงี้ย ในขณะที่ของเราขาดไป ส่วนหนึ่งคนจะมองว่าเราตกข่าว แล้วข้างในก็อาจจะมองด้วยว่าเราตกข่าว ทำไมเราไม่มีข่าวนี้ขณะที่คนอื่นเค้าเล่นกัน ซึ่งเวลานำเสนอข่าว เราอาจจะหยิบยกไอ้ส่วนที่

สำคัญๆ ขึ้นมาเสนอไม่ต้องยาวมากก็ได้ แต่วามันก็ยังมีค่าจำเป็น ให้มีชกนิตหนึ่งก็
ยังดี ให้เหมือนกับว่าเรายังอยู่ในกระแส เกาะตามข่าว”

(อนัญญา ตั้งใจตรง ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 6 สิงหาคม 2544)

นอกจากประเด็นข่าวตามกระแส ประเด็นข่าวที่คาดว่าประชาชนสนใจยังหมายถึงรวมถึง การ
เลือกเสนอเรื่องให้ผู้สื่อข่าวเห็นว่ามีความค่าข่าว (News Value) มากพอจะเสนอเป็นข่าวได้และคาดว่า
ประชาชนน่าจะสนใจ ซึ่งผู้สื่อข่าวมักพิจารณาเลือกประเด็นข่าวจากความเห็นของตนเองเป็นสำคัญ
โดยสมมติตนเองเสมือนเป็นคนดูข่าวคนหนึ่ง แล้วคิดว่าคนดูข่าวทั่วไปอยากทราบหรือชอบดูข่าวเรื่อง
ใด ประกอบกับสังเกตจากผลตอบรับ (feedback) จากผู้ชมเมื่อเสนอข่าวออกไปแล้ว

“นักข่าวจะต้องมีความสามารถพิเศษ คือต้องรู้ว่าประชาชนขณะนี้ต้องการรู้เรื่องอะไร
มากที่สุด ต้องจับตรงนั้นให้ได้ บางทีข่าวที่ไม่ตามกระแสแต่คนก็อยากจะได้ ดู เช่น เรื่อง
การค้นหาทองที่ถ้ำลิเจีย มันก็ไม่ใช่กระแส พุดมาตั้งนานแล้ว...คนก็อยากดูว่า มันมี
จริงหรือเปล่า...ข้างวิ่งเร็วที่สุดที่อยู่อยุธยา เค้าไปพิสูจน์ว่ามันไม่ใช่กระแสนะ แต่ข้างโดย
ธรรมชาติเป็นสัตว์ที่น้ำรักอยู่แล้ว คนชอบดูกิจกรรมของข้างที่เกิดขึ้น”

(สุภาพชาย บุตรจันทร์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“การคัดเลือกข่าวออกอากาศ จะดูความน่าสนใจของเหตุการณ์มากกว่า อย่าง ข่าว
ข้างที่ถูกทำร้าย ความรุนแรงก็ไม่มาก เป็นข้างเชือกหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นความสะเทือน
ใจ น่าสนใจว่ามันถูกทำร้ายเพราะอะไร ผู้สื่อข่าวต้องมีมุขข่าว ว่าข่าวไหนน่าสนใจ “

(บุญรอด พัวศรี ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

“จุดขายของข่าวเนี่ย มันจะมีอยู่ 5 เรื่อง ที่คนให้ความสนใจ คือ 1. เรื่องอาชญากรรม
2. กีฬา 3. เรื่องความแปลกประหลาด 4. การเมือง สุดท้ายเศรษฐกิจ... กรณีของคุณ
ห้างทอง หรือการขุดทองที่ถ้ำลิเจียนั้น คือสิ่งที่คนสนใจ ถึงแม้ว่าไม่ส่งผลกระทบต่อ
กับเค้า... เราดูง่าย ๆ จากผล feedback ที่กลับมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการโทรศัพท์
เข้ามาพูดคุย ถ้าสังเกตให้ดี ทุกคนติดตาม ทุกคนจะมีการพูดคุยกัน”

(นภาพล ธนอมรัตน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

อย่างไรก็ตาม ประเด็นข่าวที่คาดว่าประชาชนจะสนใจ ไม่ว่าจะ เป็นข่าวกระแสสถานการณ์ หรือข่าวที่ผู้สื่อข่าวคาดว่าประชาชนน่าจะสนใจ ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องตรงตามทัศนะในช่วงแรกว่า ประเด็นข่าวที่มีคุณภาพต้องเป็นเรื่องที่มีผลกระทบ ดังนั้น ควรเลือกเสนอประเด็นข่าวที่คาดว่าประชาชนจะสนใจ ต่อเมื่อเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือให้ประโยชน์กับประชาชนไม่มากนักน้อย หรือมีเนื้อหาเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นข่าวสำคัญอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคม ไม่เช่นนั้นก็ไม่ถือว่าเป็นข่าวคุณภาพ แม้ว่าจะได้ออกอากาศก็ตาม

"ข่าวกระแสมันก็ต้องทำ เช่น ข่าวการเมือง เป็นข่าวที่ต้องทำหลักๆ ขาดไม่ได้ ตกไม่ได้ มันน้อยมากกับประโยชน์ แต่บังเอิญมันมีทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ ทีวี มันมุ่งไปทางการเมือง...สัญชาตญาณของมนุษย์ชอบความขัดแย้ง แต่ถ้าเป็นเรื่องดี ๆ คนไม่ค่อยพูดถึง ถ้าเป็นเรื่องเคাঁดีกัน คนมักจะสนใจ มันเป็นเรื่อง Human Interest ถ้ารัฐมนตรีด่ากันเนี่ยมันส์ เวลาอ่านข่าวมันส์ แต่ถามว่ามันมีประโยชน์มั๊ย ผมว่ามันไม่มีเลย"

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"รู้ว่าเป็นเรื่องที่คนสนใจ โดย 1.ดูจากกระแสเป็นหลัก 2. วัดได้จากตัวเรา... ถ้าเราเป็นคนทั่วไป เราอยากรู้อะไร ตรงนี้เราก็เลยเชื่อว่ามันน่าจะอยู่ในความสนใจ แต่อีกอันที่เราคิดเสมอ คือเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน คือเรื่องใกล้ตัว เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเค้า เกี่ยวกับเงินในกระเป๋าของเค้า หรือเรื่องที่จะมากกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ส่วนกระแสอาจจะเป็นเรื่องของการเมืองหรือเศรษฐกิจระดับมหภาค เราก็ต้องพยายามโยงเข้ามาเพื่อให้เกิดความสนใจมากที่สุด"

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

"ข่าวภักดีพรตีเด็กรับใช้...มันเป็นเรื่องคดีความทางกฎหมายของคนๆหนึ่ง ซึ่งมันเป็นเรื่องส่วนตัว ควรมีการ weight ก่อนว่า ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับคนดูคืออะไร กระแสที่ว่ามันเป็นกระแสที่มีประโยชน์มั๊ย โอเค ถ้าเกิดมันมีผลต่อการเมือง ซึ่งสามารถทำต่อ ยอดไปได้ว่า กรณีคุณภักดีพรหรืออะไรเนี่ย ไม่ได้เกิดขึ้นจริงแต่มีการเมืองอยู่เบื้องหลัง กรณีนั้นนำเสนอได้ แต่กรณีนำเสนอแค่คุณภักดีพรตีเด็ก มันไม่ใช่..."

(ภาวิณี ศุนาลัย, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

เช่นเดียวกับที่บางครั้ง ด้วยเหตุผลทางธุรกิจที่สถานีโทรทัศน์ต้องการผลกำไรจากการขายค่าโฆษณาเพื่อดำเนินธุรกิจให้อยู่รอด ทำให้ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องเสนอข่าวบางประเด็น ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือให้ประโยชน์กับประชาชนหรือสังคมน้อย ถ้าเปรียบเทียบกับประเด็นข่าวอื่นๆ เช่น ข่าวประชาสัมพันธ์เพื่อแสดงผลงานหรือสร้างภาพลักษณ์ให้แก่บริษัทหรือหน่วยงานของรัฐบาลต่างๆ รวมทั้งการที่ต้องเสนอประเด็นข่าวตามกระแสที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ให้ประโยชน์ใดๆกับผู้ชมเพียงเพราะเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ เช่น ข่าวโจมตีเรื่องส่วนตัวของนักการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อข่าวยังเห็นว่า ข่าวนั้นพอจะเป็นประเด็นข่าวที่มีคุณภาพได้ หากเลือกนำเสนอแต่ในแง่มุมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นหลัก

"ข่าวการตลาด ธนาคารเปิดบริการใหม่อะไรสักอย่างจะทำอย่างไรไม่ให้เป็นการตลาด เช่น เราไปสัมภาษณ์ว่า เค้ามองธุรกิจธนาคารในขณะนี้ หรือมองการแข่งขันในขณะนี้ เป็นอย่างไร แล้วเราก็สอดแทรกอีกนิดว่า วันนี้เค้ามียการเปิดบริการใหม่ นิดเดียวของเนื้อข่าวก็กลายเป็นว่า เราไม่ได้ทำการตลาดของเค้า แต่เราทำส่วนรวม"

(นภา ศรประสิทธิ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"ข่าวทุจริตของนักการเมือง ทำให้ประชาชนเดือดร้อน ก็ควรเปิดโปงเน้นที่สร้างความเสียหายแก่ส่วนรวมแก่ประชาชน ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัว เช่น มีเมียน้อยเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อการทำงาน การบริหารราชการแผ่นดินของเค้า ถือเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจ แต่เราก็ต้องพึงระวังไว้ด้วย ที่ผ่านมาก็จะนำเสนอข่าวส่วนตัว เพราะตามกระแสมากกว่า ไม่ได้ตามต่ออะไร"

(อภิรดี วิเชียรตนนท์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 12 ตุลาคม 2543)

"ข่าวอะไรที่มันจะไม่เป็นผลดีจะออกน้อย พวกข่าวขัดแย้งข่าวโจมตี จะนำเสนอตามกระแส ให้อู้ว่าไม่ตกข่าว เรามีแต่ไม่เน้น ไม่เล่นหรือไม่ซัดคู้ตามกระแส คิดว่าเล่นแล้วจะเลอะเทอะไปเรื่อย มีประเด็นเน้นนี้ตามมา บางที่มันไม่มีประโยชน์กับประชาชน"

(วรวรรณ ชอนกลิ่น, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมไว้อีกว่า ชาวที่มีคุณภาพ ประเด็นข่าวต้องมีความโดดเด่นแปลกใหม่ ควรมีประเด็นข่าวใหม่ๆที่น่าสนใจมานำเสนอเพิ่มเติมพิเศษจากประเด็นข่าวกระแสที่ทุกช่องนำเสนอ รวมทั้งไม่ควรมุ่งเสนอเพียงประเด็นข่าวเด่นที่ผู้ชมสนใจติดตามมากในวันนั้น แต่ต้องแบ่งสัดส่วนไปเสนอข่าวอื่นๆที่เกิดขึ้นในรอบวันนั้นด้วย

" ชาวที่จะออกช่วง primetime ต้องมีการคัดสรร ให้สัดส่วนว่าเป็นข่าวกระแสที่ทุกคนตกไม่ได้ เช่น ข่าวการเมือง ขณะนี้จัดตั้งรัฐบาล ใคร ๆ ก็ต้องจัดตั้งรัฐบาล มันต้องตกไม่ได้ กับอีกข่าวหนึ่ง เราจะฉีกไปนำเสนอประเด็นอะไร"

(นภา ศรประสิทธิ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"ข่าวต้องประกอบกัน 2 ส่วน คือ ข่าวที่ควรนำเสนอ เช่น เรื่องวิทยากร เรื่องศิลปวัฒนธรรมหรืออะไรที่เป็นหน้าตาของประเทศ ที่เป็นผลกระทบของประชาชน อีกส่วนคือ ข่าวที่ต้องมีเป็นข่าวที่ขาดไม่ได้ เป็นข่าวกระแสที่ต้องมีติดไว้มากน้อยก็ว่ากัน"

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"...แบ่งเวลาให้ข่าวกระแสและส่วนที่เป็นข่าวฉีกออกไป ถ้าเราเล่นกระแสหมด ความหลากหลายไม่มี ดูช่องเดียวก็รู้หมด แต่ถ้าช่องนี้มีวิธีการตลกด้วยไม่ อีกช่องมีการค้นพบยาสมุนไพร หรือการเลี้ยงบุตรนอกมดลูก ถ้ามีความหลากหลายของข่าวตรงนี้ ความน่าดูจะมากขึ้น คนจะได้กำไรจากการดู"

(สมชาย แก้วเกิด, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"...พอถึงข่าวภาค main เราไม่ควรตัดข่าวเน้นข่าวนี้ออก เพื่อจะนำเสนอข่าวเด่นในวันนี้ล้วนๆ อย่างข่าวจับขบ. เรือนจำที่สมุทรสาคร ทุกช่องให้ความสนใจมากจนลืมข่าวน้ำท่วมที่หาดใหญ่ เพราะข่าวขบ. ประชาชนติดตาม ใครได้ข่าว rating จะสูงมาก ในขณะที่ทุกคนลืมหาดใหญ่ไปแล้ว อย่างมีข่าวจับขบ. ซัก 40 นาที อีก 5 นาทีเป็นของหาดใหญ่ก็ยิ่งดี ควรมีสัดส่วนที่ไม่ทิ้งข่าวใดข่าวหนึ่ง ถ้าเป็นข่าวที่กระทบคนหมู่มาก ควรมีไว้"

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

ซึ่งถ้าประเด็นข่าวใหม่นั้นเป็นประเด็นข่าวเดี่ยว ที่สถานีโทรทัศน์ของใดช่องหนึ่งเป็นผู้เปิดประเด็น และนำเสนอเป็นช่องเดียวในช่วงแรก ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า ยิ่งถ้าข่าวเรื่องนั้นมีเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคมด้วยแล้ว ก็ยิ่งสนับสนุนให้ข่าวนั้นมีคุณภาพ และเพิ่มความน่าสนใจชวนให้ติดตามมากขึ้น

“ถ้าข่าวการเมืองเสนอว่า นายนี้พูดอย่างนี้ๆ มันเป็นข่าวที่ต้องเสนอ แต่ข่าวก๊ากก็ก็ สิ้นแปลกๆที่ฉีกไปเนี่ย ถ้าเราได้ออกมา มันก็ดีกว่าเป็นข่าวroutine อย่างเดียว สมมติอะมีบา ยังไม่ดัง หมอบอก เฮ้ย! ระวังนะ แหล่งน้ำที่มีอะมีบาเนี่ย คนตายไปแล้วนะ คุณเสนอมาได้คนเดียว นั่น! ข่าวใหญ่ เรื่องใหญ่กว่านายกขพูดอีก แต่ถ้าคุณบอกได้ร่วมกัน คือ เค้าแถลงมา มันก็คือข่าว ถ้ามว่ามันต้องทำมัย ก็ต้องทำ ถ้ามว่ามันมีผลกระทบต่อมัย ก็มี แต่คุณต้องได้เดี่ยว”

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“ข่าวปีที่ผ่านมาส่งประกวด 3 ข่าวคือ 1.ข่าวเรื่องเจ้าหญิงมาสุหรี 2.ข่าวการสับเปลี่ยนผู้ต้องหาบ้ำที่ราชบุรี ตีมปากท้อ 3.ไลน์คาเฟ่ที่อ่างทอง เจ้าอาวาสวัดศรีบุญเรือง เป็นข่าวที่คนอื่นไม่ส่งประกวด เลือก 3 ข่าวนี้ เขาเฉพาะที่เรามี คนอื่นไม่มี และเราได้ขั้นตอนทั้งหมด”

(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“ข่าวซีพ (exclusive news) มีคุณภาพมากกว่าข่าวกระแส เพราะข่าวซีพ เป็นเรื่องที่คนทั่วไปยังไม่รู้ เรา รู้ก่อนคนอื่นและเราพร้อมที่จะเสนอก่อนคนอื่น และในแง่มุมที่คนอื่นไม่มีด้วย มันมีคุณภาพตรงนี้ หากดูจากช่องอื่นไม่ได้ ดูได้จากช่องเราช่องเดียว ข่าวกระแสดูได้ทุกช่อง”

(มาทินี เผ่าจำรูญ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

“ข่าวพระวันชัยมันดีเพราะช่องอื่นไม่มี และมันก็ดีในแง่การทำงานด้วย เพราะเค้าเป็นคนเปิดประเด็นมันขึ้นมา มันมีอะไรใหม่ๆขึ้นมา นอกจากข่าวที่ทุกๆช่องเสนอเหมือน

กัน ดูข่าวช่องเดียวก็เหมือนกันหมด เพราะมันจะมีทุกไมค์ แต่ในขณะที่ไอทีวีมีข่าวที่ช่องอื่นไม่มี มันก็ดีในแง่ที่มีความหลากหลายในการรับรู้ข่าวสารของคนมากขึ้น"

(วรวรรณ ชอนกลิ่น, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

นอกจากเสนอข่าวประเด็นต่างๆให้หลากหลายมีทั้งประเด็นข่าวตามกระแส และประเด็นข่าวใหม่แล้ว ผู้สื่อข่าวยังมองไปถึงความหลากหลายในแง่มุมการนำเสนอของข่าวเรื่องหนึ่งๆด้วย เพราะข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน หากเป็นข่าวกระแสที่ทุกช่องนำเสนอ ทุกสถานีมักมีแหล่งข้อมูลเหมือนกัน ทำให้เสนอข่าวในแง่มุมมองเดียวกัน ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่า ควรทำข่าวในแง่มุมมองอื่นที่แตกต่างกันออกไปบ้าง จะช่วยให้ข่าวมีคุณภาพ และเพิ่มความหลากหลายในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ชม

"บางที่เราต้องดูแง่มุมมองพิเศษ อันไหนที่เรามองอาจจะต่างกับเค้า ถ้ามันเกิดประโยชน์แก่ของคนดู ก็ควรนำเสนอ เช่น เหตุระเบิดเครื่องบิน ถ้าในมุมมองของเรา เรื่องเครื่องบิน เอ็กซ์เรย์ ว่ามันสามารถตรวจระเบิดได้จริงหรือเปล่า สมมติเราเอาระเบิดเข้าไปยิง มันตรวจเห็นหรือเปล่า อาจจะตรวจเห็นเป็นก้อนๆ ถ้าไม่เปิดดูก็ไม่รู้ เราหามุมอย่างนี้มาเล่น มันไม่ใช่ต้องซีเรียสอย่างเดียวว่าต้องจับคนร้ายให้ได้"

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"ถ้าเป็นข่าวกระแส เราจะตามกระแส แต่เราจะให้อะไรมากกว่ากระแส อย่างข่าวเลือกตั้ง เราเสนอว่าเลือกตั้งมีอาชีพหนึ่งเริ่มรววย คืออาชีพทำป้าย ได้เงินเยอะมอเตอร์ไซค์รับจ้างรับจ้างใส่เสื้อ เราจะทำข่าวพวกนี้เสริมตัวเนื้อหาข่าว"

(พลภฤต เรืองจรัส, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

4.2 เนื้อหาข่าว

หลังจากที่ผู้สื่อข่าวได้เลือกประเด็นหรือแง่มุมในการนำเสนอข่าวแล้ว ผู้สื่อข่าวมองต่อไปยังลักษณะเนื้อหาในการรายงานข่าว ซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาคุณภาพข่าว จากการศึกษาทัศนะของผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่า ข่าวคุณภาพต้องเสนอข้อมูลที่จะนำไปสู่ความจริง(truth)ของเรื่องนั้นๆได้ ซึ่งผู้สื่อข่าวได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของเนื้อหาข่าวที่จะช่วยให้ข่าวมีคุณภาพไว้ใกล้เคียงกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

4.2.1 **ข้อเท็จจริง** ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีทัศนคติตรงกันว่า ชาวคุณภาพควรเป็นการรายงานข้อมูลเฉพาะที่เป็นข้อเท็จจริง (fact) และแม้ว่าผู้สื่อข่าวจะยอมรับว่าความคิดเห็นของบุคคลที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องนั้นถือเป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งที่น่าเสนอเป็นข่าวได้ แต่ก็ไม่ควรมุ่งเน้นเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ เหล่านั้นมากเกินไป ควรเสนอข้อเท็จจริงเชิงหลักฐานข้อมูลประกอบเพิ่มเติมด้วย เช่น สถิติ ผลการวิจัย รายงานการประชุม

"ข่าวกระแสที่ไม่ทำและไม่คิดจะส่งเข้ามาข้างใน คือ comment ของบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ สมมติเรื่องค่าเงินบาท รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมีรัฐมนตรีพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องราคาสินค้านำเข้า-ส่งออก, นายกฯ, รัฐมนตรีคลัง, ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่จะใช้ 4 คนนี้เป็นหลักในการเอาข่าวหรือ comment ที่เค้าพูดมานำเสนอ บางคนอาจไปเอา comment ของฝ่ายค้าน...ที่ว่ามันไม่เกี่ยวข้อง ถ้าเป็นผู้นำฝ่ายค้านอาจมีน้ำหนักด้วย แต่ถ้าเป็นนักการเมืองคนอื่นที่ขอออกมากพูด เช่น คุณเฉลิม คิดว่าไม่ควรเอาออกมาเป็นข่าวได้ เพราะคิดว่าคุณเฉลิมอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับข่าวเงินบาทหรือตลาดหุ้น"

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"ข้อเท็จจริงส่วนหนึ่งจะมาจากการสัมภาษณ์ แต่อีกส่วนหนึ่งมันต้องมาจากแหล่งข่าวที่เราไปคุย ไปหาข้อมูล ไม่ใช่พอถึงเวลา เอาแต่ที่เค้าพูดมาเขียน มันไม่ใช่ มันต้องมีเอกสารมาประกอบกันด้วย อย่างน้ำท่วม คนเจ็บคนตายเท่าไร มันก็จะมีแหล่งข้อมูล ก็จะไปเอามาจากกระทรวงมหาดไทย จะได้มาประกอบไปพร้อมๆกับช่วงที่เค้าแถลงข่าว"

(อณัญญา ตั้งใจตรง ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 6 สิงหาคม 2544)

"แต่บางคน ความเห็นของเค้าเป็นข้อเท็จจริง เพราะเค้ามี power เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น เช่น ตั้งรัฐมนตรี น้ำหนักคุณทักษิณจะมากกว่าใครเพื่อน เพราะเป็นคนจัดไฟ ส่วนคนอื่นที่พูด ก็เชื่อได้บ้างไม่ได้บ้าง ต้องชั่งน้ำหนักคนพูด"

(นพดล ก่อนิธิ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

ข่าวคุณภาพที่ผู้สื่อข่าวกล่าวว่าคุณเสนอแต่ข้อเท็จจริง พบว่าข้อเท็จจริงในทัศนะของผู้สื่อข่าว ไม่เพียงเป็นข้อเท็จจริงเชิงหลักฐานข้อมูลเท่านั้น ยังกินความไปถึงความคิดเห็นของแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรงด้วย แต่สิ่งที่ผู้สื่อข่าวไม่ถึงเป็นข้อเท็จจริงเลย และหากปรากฏในการรายงานข่าว จะทำให้ข่าวด้อยคุณภาพ ก็คือ ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวในลักษณะการวิเคราะห์ หรือการคาดการณ์แนวโน้มของเหตุการณ์ล่วงหน้า ที่ผู้สื่อข่าวเรียกว่า 'พินธง' ในขณะที่เรื่องนั้นยังไม่มีควมคืบหน้าหรือไม่มีบทสรุปที่ชัดเจน

"ไม่มีการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า สิ่งนี้จะเกิดอะไรต่อไป ผมมองว่ามันไม่ใช่ข่าว ถ้ายังประชุมไม่เลิก โอเค ในแง่หนึ่งเราอาจถามแหล่งข่าวถึงข้อมูลความเป็นไปได้ของผลการประชุมนั้นว่าจะออกมาในแนวไหน แต่ยังไม่อยากให้ออกจนกว่าจะมีผลที่แน่นอน เพราะมีที่ผลออกมาไม่เป็นอย่างที่คาดการณ์ เพราะฉะนั้นไมวิเคราะห์ ไม่ชี้แนะ เอาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นดีกว่า ถ้าข้อมูลยังไม่ชัดเจน เลือกว่าจะรอให้ข้อมูลถูกต้องก่อนที่จะเสนอ"

(วิระศักดิ์ ขอบเขต, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 2 ธันวาคม 2543)

แต่จากสภาพการแข่งขันในการเสนอข่าว เพื่อแย่งชิงจำนวนผู้ชมระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆในปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่อาจรอเสนอแต่ข้อมูลตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ บางครั้งจำเป็นต้องเสนอข้อมูลในลักษณะการวิเคราะห์หรือคาดการณ์แนวโน้มล่วงหน้าเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในลักษณะดังกล่าว ผู้สื่อข่าวจะยอมรับว่ามีคุณภาพในระดับหนึ่งพอให้ออกอากาศได้ ต่อเมื่อเป็นการวิเคราะห์บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงเชิงหลักฐานข้อมูล จากแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น นักวิชาการ และที่สำคัญต้องไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว รวมทั้งต้องระบุให้ผู้ชมทราบอย่างชัดเจนว่า เป็นเพียงข้อมูลจากการวิเคราะห์หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง โดยแยกมานำเสนอในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าวอ่าน เช่น รายงานพิเศษ (scoop) การสัมภาษณ์ (interviews)

"ใช้การพินธงนี้คุณต้องมั่นใจแล้วนะ ไม่ใช่พินธงแบบมั่ว เราต้องมีข้อมูลสนับสนุนให้เรายืนยันเชื่อว่า อันนี้แหละเป็นแนวทางที่ถูกต้อง สาเหตุเครื่องบินระเบิด สมมุติจะพินธงว่าเป็นวินาศกรรม ไม่ใช่อุบัติเหตุ ถ้ามองว่าได้จากไหน ได้จากคำพูดนายยกพูดที่

เสียงใหม่ 'ขอให้ไม่ใช่การวินาศกรรม' คือแสดงว่าเค้าได้รับรายงานมาบางส่วนว่าอาจไม่ใช่อุบัติเหตุ...ถ้าอันไหนมันเป็นสิ่งที่ล่อแหลม หรือพ้นไปแล้วมันอาจจะพลิกกลับได้ เราก็ไม่ทำ...บางที่เราต้องให้ข้อมูลที่มันชัดเจนกว่าที่จะเป็นการให้เค้าไปตัดสินใจเอง"

(นนทศักดิ์ ครอบขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"ผมทำข่าวคุณดู คนดูเขาต้องการดูอะไร เช่น การอภิปรายไม่ไว้วางใจ ฟรุ้งนี้ลงมติ คนดูเขาต้องการรู้ผลมันจะเป็นยังไง...นายกฯต้องลาออกหรือยุบสภา คุณจะไม่พูดบ้างเลยหรือว่า 2 วันที่ผ่านมาเป็นอย่างไรและฟรุ้งนี้จะเป็นยังไง มันต้องให้เค้ารู้มากที่สุดเท่าที่เราจะให้เค้าได้ โดยตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง...การวิเคราะห์พื้นธงผิดถูกไม่ใช่เรื่องเสียหาย แต่ก่อนคุณจะไม่ฟัง ก่อนจะคาดการณื คุณต้องมีข้อมูลมาอ้างอิงก่อน ทำให้คุณถึงเชื่ออย่างนี้ เพราะว่าผมได้ไปถามคนนั้นมาแล้ว คนนี้ว่ามาอย่างนี้ คน 10 คน พูดเหมือนกัน 9 คน ก็อาจจะเชื่อได้ว่ามันเป็นอย่างนั้น"

(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"สก็๊ปควรเน้นไปที่ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อย่าเป็นเราพูดเอง โอเค เราอาจคลุกคลีกับข่าว แต่บางครั้งเราอาจยังไม่รับรู้ทุกด้าน หรือเราอาจมีความชอบไม่ชอบคนนี้...สก็๊ปอาจมีความคิดเห็นปะปนลงไปบ้าง มันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ในข่าวจะไม่มีความคิดเห็นเข้าไปปน พยายามให้มีน้อยที่สุด เพราะข่าวควรเป็นข้อเท็จจริงล้วน"

(วสันต์ ภัยหลีกถึ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 19 พฤศจิกายน 2543)

"โดยหลักการข่าวที่เสนอทุกวัน มันเสนอความคิดเห็นไม่ได้ นอกจากคุณเสนอเป็นบทความ แล้วบทความอยู่ในช่วงข่าวก็ว่าไปอีกเรื่อง เป็นบทวิเคราะห์ แต่โดยลักษณะของตัวข่าวจริงๆ ถ้าคุณจะไปใส่ว่า นายกฯ ชวนยุบสภาเพราะอะไร คุณต้องไปใส่อีกชั้นหนึ่งแล้ว สก็๊ปก็โอเค ใส่ความคิดเห็นได้ แต่ไม่ใช่ความคิดเห็นของตัวเอง เช่น ของนักวิชาการ"

(อานัติ ธรรมปาโล, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

ทัศนคติของผู้สื่อข่าวต่อคุณภาพข่าวในแง่การนำเสนอข้อเท็จจริงที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง คือ การนำเสนอข้อเท็จจริงในเนื้อหาข่าวต้องนำเสนอข้อเท็จจริงได้ทั้งหมดอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ใส่ใจกับแรงกดดันต่างๆ แต่ในสภาพการปฏิบัติจริง เสรีภาพในการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวถูกคุกคามจากส่วนที่มีผลต่อผู้สื่อข่าวโดยตรง เช่น จากผู้มีอำนาจทางการเมืองที่สามารถกดดันผ่านมายังผู้บริหารสถานี จากอิทธิพลของผลประโยชน์ทางธุรกิจที่สถานีคาดหวังจากบริษัทที่ซื้อเวลาโฆษณา และจากนโยบายของทางสถานีเอง ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่อาจเสนอข่าวให้มีคุณภาพตรงตามความตั้งใจได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตามผู้สื่อข่าวเห็นว่า ถ้าเป็นข่าวสำคัญที่หากไม่นำเสนอจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชน แม้ไม่สามารถเสนอข้อเท็จจริงทั้งหมดได้อย่างตรงไปตรงมา แต่ถ้าได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหา โดยเลี่ยงไม่เสนอข้อเท็จจริงบางส่วน เพื่อให้ยังคงสามารถเสนอข้อเท็จจริงส่วนใหญ่ให้ผู้ชมได้รับทราบมากที่สุด เช่น ไม่เสนอชื่อบริษัทหรือบุคคลที่กระทำความผิด แต่ยังคงเสนอภาพและรายงานข้อมูลอื่นๆ ให้ครบถ้วน หรือยอมนำเสนอข่าวนั้นๆ ในแง่มุมที่ประนีประนอมขึ้นด้วยการเลือกใช้คำ และปรับสำนวนการเขียนข่าวให้นุ่มนวลขึ้น โดยที่สามารถเสนอข้อมูลทั้งหมดได้ ผู้สื่อข่าวถือว่าก็ยังพอเป็นข่าวที่มีคุณภาพ

“กรณีของข้อสมมติ GMO เราก็ต้องว่าไปก่อน เป็น fact มันกระทบต่อผู้บริโภค จริงไม่จริงให้คุณมาแถลงข่าววันหลังสิ เราจะออกให้ โทนการนำเสนอ อาจจะเสนอในแง่มุมอื่นหรือเบาลง ถ้ามันเป็นภาพโจ่งแจ้งอยู่แล้ว ไม่ต้องอธิบายว่าข้อสมมุติเขาทอง ภาพมันเห็นอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปอธิบาย ก็บอกข้อสงสัยข้อหนึ่ง”

(สำราญ ฉัตรโท ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กรกฎาคม 2544)

"เช่นเปียร์ลิงก์อยู่บางกระบือ ทำให้แม่น้ำเน่า แน่นอนที่เค้าบอกให้เสนอเบา ๆ หน่อย แต่ถามว่าทำตรงนั้นได้มัย ตอบว่าได้ เพราะโฆษณาเปียร์ปีหนึ่งอาจเป็นสิบเป็นร้อยล้าน ถึงแม้ว่าไอทีผู้บริหารจะมีนโยบายชัดเจนอย่างไร แต่เงินก้อนโต มันพูดเสี่ยงเบา อาจจะเพลาๆไม่ถึงกับหยุดเสนอข่าว...เราก็เสนอแต่เรื่อง ไม่ต้องระบุว่ามันมาจากโรงงานเปียร์ลิงก์นะ มันมีวิธีการนำเสนอ"

(อานติ ธรรมปาโล ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

"ถ้าเราไม่นำเสนอประชาชนจะเสียหาย เราก็ต้องมีรูปแบบการนำเสนอที่หลบตัวเค้า ออกไป เช่นกรณีของพี เรื่องเรือดูดทรายผิดกฎหมายอย่างชัดเจนมาก แต่มีผู้ใหญ่บางคนที่อยู่ในองค์กรที่ใหญ่กว่าสถานีโทรทัศน์ ขอให้เสนอผ่านมายังผู้ใหญ่ในองค์กรที่เราทำงานอยู่ พี่บอกว่าให้ไม่ได้ แต่พี่จะไม่เอ่ยชื่อเค้า ไม่เอ่ยชื่อบริษัท แต่เราจะนำเสนอว่ามันเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้น..... อาจเสนอให้เบาหน่อย อย่าพูดถึงผลกระทบรุนแรง จาก 'เสียหายนับพันล้าน' เป็น "เสียหายมหาศาล" นี่คือการหลบผลกระทบ แต่ข้อเท็จจริงทุกอย่างยังอยู่ไม่ได้หายไปไหน เพียงแต่ไปเปลี่ยนที่คำให้มันดู soft ลงนิดนึง"

(นภาพล ถนอมรัตน์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"เรื่องลูกเฉลิมเราเสนอค่อนข้างเบา เพราะเค้ามีบุญคุณ ระบบอุปถัมภ์มันมีส่วน การเขียนเราจะระมัดระวังขึ้น เพราะมันเป็นคดีอยู่ แล้วเราก็ไม่รู้ว่ามีใครผิดใครถูกโดยแท้จริง มันเป็นการทะเลาะกัน เขียนว่า 'ถูกกล่าวหา' จะใช้ถ้อยคำที่ไม่ค่อยรุนแรง"

(สนมพร นิยมเฉลิม, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 19 ตุลาคม 2543)

4.2.2 ความถูกต้อง คุณลักษณะของข่าวที่ถูกต้องในทัศนะของผู้สื่อข่าวซึ่งจะทำให้ข่าวมีคุณภาพ คือ เสนอข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความจริง (truth) มากที่สุด โดยข่าวต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องก่อนออกอากาศเสมอ ซึ่งความถูกต้องของข่าวตามทัศนะของผู้สื่อข่าว ในเบื้องต้น คือเสนอข้อมูลได้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏชัดเจนตรงหน้าผู้สื่อข่าว ณ เวลานั้น โดยหากสามารถเสนอข่าวได้ถูกต้องตรงกับที่แหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ หรือไม่ผิดเพี้ยนจากข้อเท็จจริงต่างๆที่ผู้สื่อข่าวสัมผัสด้วยตนเองขณะที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์ ก็ถือได้ว่าเป็นข่าวที่มีคุณภาพในระดับหนึ่ง

"ข่าวคุณภาพพื้นฐานคือ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ เราเห็นยังไง รายงานอย่างนั้น จะไม่รายงานอะไรที่ผิดไปจากเหตุการณ์ และจะไม่บอกว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิด"

(พิริยะ เจียรชุตินา, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 4 กุมภาพันธ์ 2544)

"ความถูกต้องของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ คือ เสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงที่มันเกิดขึ้น คำพูดของคนๆนั้น ที่เรามีเสียงเป็นหลักฐาน มีภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นข้อเท็จจริง"

ที่เกิดขึ้น ณ เวลานั้น เรานำเสนอออกมา แต่ถามว่าใครผิดใครถูก เราไม่รู้ นั่นคือความถูกต้องว่าทุกอย่างชัดเจน เราไม่ได้ไปบิดเบือน เราไม่ได้ไปตัดต่อเสียงเค้า"

(นภาพล ถนอมรัตน์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

" ความถูกต้องของเนื้อหาต้องมาก่อน เพราะนักข่าวเมื่อทำข่าวในระดับหนึ่งแล้วเนี่ย ความรวดเร็วเชื่อว่าทุกคนมีเสมอกัน...แต่วิธีการจับใจความ หรือความเข้าใจที่แหล่งข่าวพูด ในส่วนตัวคิดว่ามีตรงนี้สำคัญที่สุด ถ้าหากว่าเรารายงานข่าวด้วยความรวดเร็วไป แต่เป็นข่าวที่ผิดพลาดหรือไม่ตรงที่เราไปสัมภาษณ์มาหรือไม่ตรงกับข้อมูลความจริง มันก็มีแต่ผลเสียหายมากกว่าผลดี"

(เบญจวรรณ ยันตพร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 15 มกราคม 2544)

"เราจะสรุปประเด็น มันก็ต้องเป็นสิ่งที่ยืนยันคำพูดของเค้า มันไม่สามารถบิดเพี้ยน ถ้าเค้าพูดมาอย่างนี้ เราไปเขียนอีกอย่างหรือใส่พาดหัวอีกอย่าง เท่ากับเราไปคิดเอาเอง เราควรสรุปในสิ่งที่เค้าพูดและมันก็ต้องความหมายเดียวกัน"

(ถนิญญาณ์ กุญชรินทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

ในส่วน of ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์แหล่งข่าว ความถูกต้องยังกินความไปถึงการเลือกประเด็นในการนำเสนอข่าวด้วย คือ ถ้าข่าวมีข้อมูลจำนวนมากและสลับซับซ้อน ผู้สื่อข่าวต้องจับประเด็นสำคัญของเรื่องมาเสนอให้ถูกต้อง

"ที่วิธีข้อจำกัดที่เราได้ข่าวมีหลายประเด็น แต่เราสามารถนำเสนอได้เพียง 1-2 ประเด็น ทำให้เราต้องเลือกให้รอบคอบกว่าเดิม เพราะถ้าเลือกประเด็นผิด ก็หมายถึงผิดไปเลย ทำให้เราต้อง check ตลอดว่า ข่าวนั้นไปถึงไหนแล้ว เพื่อไม่ให้ตกประเด็น"

(ณัฐชา วงศ์สีบชาติ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 ตุลาคม 2544)

"ข่าวการเมืองมีการหนีบแถม เสียดสี เราต้องย่อยข่าวให้เค้า เราต้องฟังคนที่เราสัมภาษณ์ด้วยนะคะ ว่าเค้าต้องการสื่ออะไร คำถามเราถามอะไร ใจความหลักต้อง

อยู่ บางที่เรารู้ข้อมูลเป็นข่าวที่เราตาม เราก็รู้ความหมายจริงๆ คำที่ต้องการสื่ออะไร แต่มันก็ต้องเป็นข้อเท็จจริงนะ เราต้องแน่ใจไม่งั้นเราก็เสีย"

(ฤดีโดม วิภาวิน ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2544)

นอกจากต้องถ่ายถอดข่าวให้ถูกต้อง ไม่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริงที่ผู้สื่อข่าวรับมาในเบื้องต้นแล้ว ผู้สื่อข่าวเห็นว่าข่าวจะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น หากมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่แหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ ตลอดจนหลักฐานข้อมูลต่างๆ ที่ถูกอ้างอิงถึงนั้นว่าถูกต้องตรงความจริงแท้ของเรื่องนั้นหรือไม่ทุกครั้งก่อนนำเสนอ โดยเฉพาะข่าวที่เป็นการกล่าวหาบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือข่าวลือที่ไม่มีหลักฐานยืนยันชัดเจน ถ้าหากตรวจสอบแล้วเป็นข่าวที่ไม่มีเค้าความจริง ก็ไม่ควรเสนอเพราะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเสนอข่าวนั้น ทั้งกับผู้ชมที่รับข่าวโดยไม่ได้ไตร่ตรอง หรือกับบุคคลที่ถูกพาดพิงถึงในข่าวนั้นๆ

"กรณีพรรคประชาธิปัตย์อภิปรายคุณสมบัติของคุณบรรหาร เรื่องทะเบียนบ้าน จริง ๆ แล้ว ผู้สื่อข่าวควรพิจารณาว่ามันจริงหรือไม่จริง ไปขุดคุ้ยตรวจสอบ นั่นคือ ข้อเท็จจริงอีกระดับหนึ่ง ไม่ใช่ข้อเท็จจริงว่าคุณชานีพูดว่าอะไร...เราต้องรู้ว่า ทะเบียนบ้านที่คุณชานีเค้าอภิปรายในสภา มันจริงแค่ไหน ได้มาอย่างไร...แล้วทะเบียนบ้านที่คุณบรรหารมีอยู่จริงตั้งแต่ที่คุณบรรหารอยู่ข้างกทม. มันเป็นอย่างไร อันนั้นเป็นข้อเท็จจริงอีกชั้นหนึ่งที่เราควรตรวจสอบ ก่อนที่นำเสนอตามข้อเท็จจริงที่เราได้รับมาพื้นฐานชั้นแรก"

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"ข่าวคุณภาพต้องเป็นข่าวที่เกิดขึ้นจริง และต้องเป็นข่าวที่มีการค้นหาข้อเท็จจริง ไม่ใช่มีการตื่นตามกระแสหรือเป็นข่าวที่ไม่มีมีการตรวจสอบ ผู้สื่อข่าวต้องศึกษาก่อนว่ามีมูลมาก่อนหรือไม่ หรือลงไปดูเหตุการณ์นั้นก่อนมาถามขยายหรือหาข้อมูลขยาย"

(ถนิญญาณ์ กุฎอินทร์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"เราต้องบอกให้หมด ไม่ใช่แค่บอกว่ารัฐมนตรีบอกจะลดภาษีแล้วจบ เราบอกว่ารัฐมนตรีนี้บอกว่ามีนโยบายว่าจะลดภาษี เหตุผลที่ลดเพราะอะไร แต่ผู้เกี่ยวข้องหลาย

ฝ่ายบอกว่าไม่น่าเป็นไปได้ เนื่องจากตัวเลขจากกระทรวงคลังหรือสำนักงานประมาณ บอกว่าตัวเลขยังต่ำกว่าประมาณการณ คือมันต้องมีปัจจัยมาเขียนให้คนที่ฟังข่าว นั้น ได้วิเคราะห์เองว่า พวกนี้พูดหาเสียงหรือเปล่า มีอุปสรรคเยอะแยะจะลดได้จริงหรือเปล่า"

(นราทิพย์ เศรษฐกาญจน์ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"อย่างค่าไฟฟ้า...24 สตางค์ที่มันเพิ่มขึ้น ใครเป็นคนคิด แล้วสูตรจริงๆมันคืออะไร นักข่าวต้องไปถามมาว่า มันมีหรือเปล่า ตัวเลข 24 สตางค์มาจากไหน เพราะคนใช้ไฟฟ้าตามบ้านเรือนได้รับผลกระทบโดยตรง ไม่ใช่ทำแต่ความเห็น เราควรคิดให้คนดูเข้าใจว่ามันมาอย่างไร"

(นพดล ก่อนิธิ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

ทั้งนี้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงนั้น ทำได้โดยนำข้อเท็จจริงไปสอบถามจากแหล่งข่าวหลายๆด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ทั้งจากแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา รวมไปถึงบุคคลที่ใกล้ชิดกับแหล่งข่าว เช่น ญาติพี่น้อง ผู้ติดตาม ที่ปรึกษา ผู้สื่อข่าวก็เห็นว่าเป็นแหล่งข่าวที่ไม่น่าจะเลยในการสืบค้นข้อมูลเพื่อมาตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และหากข้อเท็จจริงที่ผู้สื่อข่าวได้รับมาเป็นข้อมูลด้านเทคนิคทางวิชาการ ก็ควรนำข้อเท็จจริงนั้นไปตรวจสอบซ้ำกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้นๆ เช่น นักกฎหมาย แพทย์ ร่วมกับการตรวจสอบจากข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเอกสาร หรือจากประสบการณ์ และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข่าวนั้นๆที่ผู้สื่อข่าวได้จากการเฝ้าติดตามข่าวเรื่องนั้นมาตลอด

"ต้องตรวจสอบหลายด้านว่าข้อมูลถูกต้องถึงตัดสินใจนำเสนอ ไม่ใช่รู้แล้วออกเลย บางทีนักข่าวต่างจังหวัดส่งมา เราก็ไม่รู้ถูกผิดมากน้อยแค่ไหน ต้องคุยกับเค้าว่าที่มาที่เป็นอย่างไร ตรวจสอบกับคนที่เกี่ยวข้องว่าอย่างนี้จริงไหม ต้องdouble check 2-3 ชั้นถึงจะนำเสนอ... ต้องคุยกับข้อมูลด้านอื่นด้วย เช่น ถ้าชาวบ้านบอกว่าพบผู้ป่วยโรควัวบ้า เราต้องcheckหมอในพื้นที่ที่มาตรวจอาการว่าใช่ไหม "

(นพดล ก่อนิธิ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"...เวลาได้ข้อมูลมาจากแหล่งข่าว ซึ่งอาจเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา เรา double check ไปที่ตัวร้อยเวรอีกทีหนึ่ง ว่าคำพูดของคนนี้ในความเป็นจริงในสำนวน หรือที่ให้ กับตำรวจเป็นอย่างไร เวลาได้ข้อมูลมาแล้วไม่แน่ใจ จะไม่ check กับนักข่าวด้วยกัน เพราะอาจถูกวางยาแก๊งกันให้ข้อมูลผิด ถ้าคุณไม่มีประสบการณ์ คุณก็โดนนักข่าวด้วยกันต้ม...ไปถามแหล่งข่าวเค้าเองจะมั่นใจกว่า"

(วิชณุ โพธิ์ประสาธ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 18 ตุลาคม 2543)

"...บางครั้งรัฐมนตรีคนนั้นไม่กล้าพูด ปลัดไม่กล้าพูด แต่คนใกล้ชิดรัฐมนตรีที่เราสนิท ด้วยยืนยันแล้วก็มาบอกเรา และเค้าเคยให้ข่าวที่ถูกต้องกับเราเสมอ เราก็สามารถใช้ ตัวนี้เป็นตัววัดว่ามันใช่หรือไม่ใช่ คือ check ข้อมูลจากแหล่งอื่นด้วยๆ ไม่ใช่ว่าจะเอา แต่แหล่งตัวใหญ่ๆ เรื่องอย่างนี้ตัวใหญ่ๆ เค้าก็ไม่ค่อยพูดอยู่แล้ว..."

(พจนานถ เจริญภิญโญยิ่ง ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

"อย่างกรณีเกิดความขัดแย้งเรื่องท่อก๊าซ ก็น่าจะ check ข้อมูลใน database หรือไม่ ข้อมูลความเห็นเคื่อก่อนหน้านี้ว่าเหตุการณ์มันเป็นยังไง...ปกติก็ check หลายด้าน อย่างกรณีปลดผู้ว่าฯ แบนกัชาติ...ถ้าเรามองย้อนไปว่า ในช่วงที่ผ่านมาข่าวที่มันเกิดขึ้นมาตลอด คือ เคื่อกมีปัญหาในเรื่องของการทำงาน มีปัญหาขัดแย้งไม่ลงรอยกับใคร นโยบายต่างจากคนอื่น เราก็สามารถนำเอาไอ้สิ่งที่เราเคยเห็นเราเคยทราบ เราเคยรับรู้ข่าวตรงนี้มาได้ในเนื้อข่าวส่วนหนึ่ง คือนอกจากเรา check แหล่งข่าวแล้ว เราก็เอาจากประสบการณ์ที่เราทำงานมาใช้ ซึ่งมีความสำคัญ"

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

"บางเรื่องเรารู้ว่าเป็นข่าวปล่อย อย่างที่ท่าข่าวเราจะรู้แนวโน้ม ซึ่งเราไม่เล่น เพราะเดี๋ยวจะตกเป็นเครื่องมือ แต่ในขณะที่ไอ้ที่วิเล่น มีอะไรเค้าเล่นหมด ต้องยอม รับว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย ชาวบ้านคนไทยชอบข่าวลือ หากู้ไม่ว่าเนื้อแท้ของข่าว คุณภาพข่าวความถูกต้องไม่มี"

(สมชาย แก้วเกิด ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 กุมภาพันธ์ 2544)

และความถูกต้องของข่าวยังหมายรวมไปถึง การเสนอภาพข่าว (news pictures) เนื่องจากภาพเป็นจุดขายที่สำคัญของข่าวโทรทัศน์ และต้องเสนอควบคู่กับเนื้อหาข่าวเสมอ ภาพข่าวจึงต้องมีความถูกต้องด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการใช้ภาพจากแฟ้มภาพมาเป็นภาพประกอบข่าว (insert pictures) ผู้สื่อข่าวเห็นว่าต้องมีการตรวจสอบรายละเอียดของภาพให้มีความทันสมัย ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง ณ เวลาปัจจุบัน และทุกครั้งเมื่อใช้ภาพจากแฟ้มข่าว ควรระบุให้ผู้ชมทราบเสมอ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด

"ภาพเก่าจะเอามา insert บ้าง แต่ภาพเก่าจะใช้ไม่ได้ทุกอย่าง ยิ่งตอนนี้การเมืองมีการเปลี่ยนแปลงเยอะ พูดถึงพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ตอนนี่เหลือส.ส.เท่าไร แฟ้มภาพเก่าเราใช้ไม่ได้แล้ว เช่น ตัดภาพพรรคชาติพัฒนา มีส.ส.เหลือ 35 คน ขณะที่ภาพข่าวเราออกมา มีส.ส. คนที่ย้ายไปอยู่พรรคอื่นอยู่ด้วยเยอะแยะ มันก็ใช้ไม่ได้แล้ว มันต้องเป็นอะไรที่ปัจจุบัน"

(อภิรดี วิเชียรตนนท์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 12 ตุลาคม 2543)

"ถ้าไม่มีภาพเราก็มี insert ของเก่า แต่ต้องขออนุญาตว่าเป็นภาพจากแฟ้มข่าว อย่างเหตุการณ์ประชาพิจารณ์ ถ้าจะเอาภาพจากครั้งที่ 1 ก็ต้องบอกวันที่ของเหตุการณ์ เพราะสองเหตุการณ์มันคนละวันกัน สำคัญมากคือความถูกต้อง ที่ทั้งข้อมูลและภาพต้องไปด้วยกัน"

(ฉวีวรรณ ประคองสันติกุล ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2543)

"เฉพาะช่วงเปิดปมสังคมไทยนี้...ต้องใช้ภาพเยอะมาก และไม่อยากจะใช้ภาพ stock ที่อยู่ในตู้ ก็มีอยู่เต็ม แต่รู้สึกว่ถ้าเป็นงานอย่างนี้ ต้องหาภาพใหม่เข้ามาให้ทันยุคทันสมัยหน่อย ไม่ใช่ภาพคนแก่ ตายไปแล้ว 20 ปี ก็ยังมีภาพแกอยู่ คุณภาพมันก็ไม่ดี"

(เอ็นดู ศิลป์ศร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2544)

ซึ่งการตรวจสอบว่าข้อเท็จจริงที่ได้รับมาว่าเป็นความจริงหรือไม่นั้น บางเรื่องต้องใช้เวลาในการตรวจสอบ ในขณะที่แรงกดดันทางธุรกิจซึ่งทำให้สถานีทุกช่องต้องแข่งขันกันเสนอข่าวโดยยึดหลักความรวดเร็ว แย่งความเป็นที่หนึ่งในการนำเสนอ ทำให้หลายครั้ง ข่าวที่นำเสนอขาดความถูกต้องไป

เพราะกลัวถ้ามีไปตรวจสอบข้อมูล ชาวจะเสียคุณค่าไป จุดนี้ผู้สื่อข่าวเห็นว่า ระหว่างความถูกต้องกับความรวดเร็ว ชาวคุณภาพต้องยึดมั่นในความถูกต้องมากกว่า แม้บางเรื่องผู้ชมต้องการที่จะรับทราบให้เร็วที่สุด เช่น เรื่องเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการค้าเงินชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ แต่เมื่อเกิดความไม่แน่ใจในข้อมูล ก็ต้องชะลอการนำเสนอไว้ แล้วตรวจสอบให้แน่ใจก่อน จึงค่อยนำเสนอออกไป

"ควรเป็นความถูกต้องก่อนแล้วค่อยรวดเร็ว ถ้ารับนำเสนอขณะที่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน ก็ไม่ควรเป็นข้อมูลที่ผิดพลาด ซึ่งถ้าคุณมีความคืบหน้าเท่านี้ คุณจะรับรายงานก็ได้ แต่ไม่ควรเป็นข้อมูลที่คุณยังไม่แน่ใจ หรือคุณยังไม่รู้ว่ามันจะถูกหรือไม่ถูก เพราะถ้ามันออกอากาศไปแล้ว แล้วมาแก้ไขใน break ต่อไป เราก็ไม่รู้ว่าคนดูจะมีเวลามาดูหรือเปล่า เราต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เรานำเสนอไปแต่ละครั้งด้วย ถ้าไม่มั่นใจ ก็ไม่ควรเสี่ยงนำเสนอ ความเร็วมันดี แต่ถ้าข่าวที่ผิดพลาดออกไปแล้ว เร็วก็ไม่มีประโยชน์ เพราะคุณก็แพ้ช่องอื่นอยู่ดีในความหมาย"

(ชวิตา วาทินชัย ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 2 ธันวาคม 2544)

"ถ้าเกิดว่า check แล้ว มันขัดกับข้อมูลที่ได้มา เราปล่อยชะงักกว่าหรือออกแบบที่เราอย่าชี้ชัด หรือถ้าไม่ออกเลยยิ่งดี เพราะมันอันตรายกับตัวเอง เรายอมปล่อยข่าวนั้นทิ้งไป แล้วตรวจสอบให้แน่ชัด ไม่ต้องรีบ อาจจะใช้เวลาซักนิด เพื่อเอาความชัดดีกว่า"

(เนภาพล ถนอมรัตน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

แม้ในทางทศนะ ผู้สื่อข่าวจะเห็นว่าความถูกต้องสำคัญกว่าความรวดเร็ว แต่ในทางปฏิบัติงานจริง ที่ผู้สื่อข่าวไม่อาจลดความสำคัญของการเสนอข่าวให้รวดเร็วได้ ผู้สื่อข่าวจึงต้องพยายามทำให้ข่าวมีคุณลักษณะทั้ง 2 อย่างควบคู่กัน โดยถ้าจำเป็นต้องออกอากาศข่าวนั้นในเวลาอันเร่งรีบ จนไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมดได้ทัน ก็ควรเสนอเฉพาะข้อมูลที่ได้ตรวจสอบจนแน่ใจแล้วเท่านั้น ส่วนข้อมูลที่เหลือ หากจำเป็นต้องนำเสนอเพราะเป็นเรื่องสำคัญที่ได้รับความสนใจติดตามจากผู้ชม ก็นำเสนอให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่ได้รับมาในเบื้องต้นก่อน โดยระบุให้ผู้ชมทราบอย่างชัดเจนว่า แม้เป็นข้อมูลล่าสุดที่ได้รับรายงาน แต่ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความจริงมากที่สุด ขณะเดียวกันก็ต้องรีบตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องตรงตามความจริงหรือไม่

เพื่อนำเสนอในข่าวช่วงต่อมา และถ้าข้อมูลที่น่าเสนอไปแล้วนั้นไม่ถูกต้อง ผู้สื่อข่าวต้องยอมรับผิดและรับรายงานสิ่งที่ถูกต้องให้แก่ผู้ชมได้ทราบโดยเร็ว

“มันจะชิงไหวชิงพริบกัน สื่อมวลชนมันจะเป็นอย่างนี้ คำเรียกโดยสันดาน ผมว่าเรา รายงานได้เร็วกว่าและรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริง ถือว่าเพียงพอแล้ว... สื่อทุกวันนี้ คนส่วนใหญ่มีรีโมต เปิดดูว่าช่องนี้รายงานหรือยัง วีย! ยังไม่รายงาน อีกช่องรายงานก่อน คนก็จะไปสนใจ ใ้ที่นี่มันแจ๋ว ก็จะจับตาดู มันจะมีแฟนส่วนหนึ่งที่พอเห็นปุ๊บว่า ช่องนี้เร็ว แสดงว่ามันต้องดี มันต้องมีข้อมูลที่ลึกกว่า ”

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“ยังเชื่อมั่นในฐานะคนทำงานว่าความถูกต้องต้องมาก่อนความเร็ว ถ้าจำเป็นต้องรายงานอย่างเร็วที่สุด คุณชายภาพไม่ว่า แต่อย่างน้อยคุณต้องบอกว่า ‘รายละเอียดยังไม่เป็นที่ปรากฏแน่ชัด แต่สาเหตุเบื้องต้นสันนิษฐานว่ามาจากสาเหตุดังนี้...’ อย่างนี้ไม่เป็นไร แต่ไม่ใช่คุณพึงธงเลยว่า ‘เกิดระเบิด แน่นนอนว่าเป็นการลอบวางระเบิด’ แต่จริงๆ เป็นถึงแก๊สระเบิด มันทำไม่ได้”

(นราทิพย์ เศรษฐสุกาญจน์ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

“ถ้าข่าวต้องออกแล้วยัง check ไม่ได้ ก็ใช้การรายงานที่มีคำพูดบางคำที่บอกความไม่ชัดนั้นได้ แต่ก็บอกคนดูว่าเรายังไม่ตกข่าวนั้น และมีรายงานข่าวด้วยว่า อย่างนี้ อย่างนั้นเกิดขึ้นด้วย ซึ่งข้อเท็จจริงจะรายงานให้ทราบต่อไป และใน 1 ชั่วโมงถัดไป ก่อนข่าว break ต่อไป ควร check ให้ได้ว่าเรื่องนั้นเป็นยังไง”

(มาทินี เผ่าจำรูญ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

“ข่าวลือไม่ถือเป็นข้อเท็จจริง เป็น hint ที่เราได้รับมา ถ้าเรื่องของใบปลิว อาจจะเสนอไปว่ามีกระแสวิกข่าวก แต่หลังจากนั้นต้องไปตามต่อว่าจริงไม่จริง”

(พจนานถ เจริญภิญโญยิ่ง, สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

"ข่าวแม่ทัพภาคที่ 4 สอดตกขณะฝนตกหนักที่ป่าภาคใต้ ก็ออกข่าวเลย ปราบกว่าสอดตกจริงแต่ท่านไม่ตาย แค่อัดอยู่ในเครื่อง ถ้าออกข่าวไปแล้วข้อมูลผิดพลาด ต้องกลับมาแก้ข่าวในbreakต่อไป เราต้องยอมรับความจริงว่าเราพลาด แล้วรายงานข้อมูลใหม่ที่เราทราบ ว่าสอดตกแต่ไม่เสียชีวิต แค่บาดเจ็บได้ส่งโรงพยาบาลแล้ว"

(ธเรศวร ณะสมบุญ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

4.2.3 ความน่าเชื่อถือ ในทัศนะของผู้สื่อข่าวเห็นว่า ข่าวคุณภาพต้องมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ประกอบด้วยเสมอ เพื่อยืนยันให้ผู้ชมเชื่อมั่นได้ว่าข่าวนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริง ไม่มีการสร้างข่าวหรือบิดเบือนข่าวให้ผิดไปจากความจริง โดยข่าวที่น่าเชื่อถือในสายตาของผู้สื่อข่าว คือ ข่าวที่สามารถระบุที่มาของข้อเท็จจริง หรือที่มาของข้อมูลหลักฐานต่างๆที่ถูกอ้างอิงถึงในข่าวได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะ เป็นชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ หรือหน่วยงานองค์กรใดที่ให้ข้อมูล

"เรื่องแหล่งข่าวเป็นเรื่องสำคัญ เป็นแหล่งข่าวที่แม่นยำ recheck ได้ คำว่า 'แหล่งข่าวระดับสูง' หมายถึงใครละ ควรเลิกใช้คำนี้ซะที เพราะทำให้ข่าวขาดความน่าเชื่อถือ"

(ศยามล เรียงจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 พฤศจิกายน 2543)

"ใช้คำว่า 'รายงานข่าวกล่าวว่า' 'แหล่งข่าวระดับสูง' โทษที่ศรัณย์มันทำไม่ได้หรอก...มันต้องมีคนมาอธิบายข่าว รองอธิบดีพูดอย่างนี้ หรือนายกขพูดอย่างนี้ เราถึงจะกล้าเขียน มากกว่าที่ใช้ความรู้สึกตัวเอง ทั้งที่เราเชื่อมั่นไม่ใช่ แต่เราไม่สามารถจะบอกว่า เป็น'แหล่งข่าว' หรือ 'รายงานข่าว' คือแค่ชื่อคนที่ต้องใส่ บอกแค่เป็นนักศึกษาไม่ได้ พนักงานคนไหน ชื่ออะไร เพราะถ้ามีอะไร เค้าจะต้องร่วมรับผิดชอบ"

(สมหมาย ศीलปิโยดม, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"ช่อง 9 จะอิงข่าวจากสำนักข่าวไทย บางทีมันไม่มีใครพูด อาจจะไม่เอารายงานข่าวจากสำนักข่าวไทย เราก็อ้างเลยว่า 'ข่าวจากสำนักข่าวไทยรายงาน ว่า ได้รับรายงานจากแหล่งข่าวในการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย' เราจะอ้างซ้อนไปอีกที อย่างน้อยที่สุดเราก็ไม่โกหกเค้า และแสดงให้เห็นว่าเป็นข่าวที่ไม่เลื่อนลอย และมันก็น่าเชื่อถือ"

(สุวดี นิลพัทธ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2543)

นอกจากจะระบุแหล่งข่าวที่ให้ข้อมูลได้ชัดเจนแล้ว ผู้สื่อข่าวเห็นเพิ่มเติมว่า ข่าวนั้นๆจะน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น หากแหล่งข่าวมีความน่าเชื่อถือโดยต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบเรื่องนั้นโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้นๆ โดยเฉพาะการเสนอข่าวที่อาจเกิดผลกระทบด้านลบตามมาภายหลัง เช่น ข่าวความขัดแย้งระหว่างประเทศ ผู้สื่อข่าวต้องพิจารณาเลือกแหล่งข่าวที่จะให้ข้อมูลด้วยความระมัดระวัง

"ข่าวความขัดแย้งระหว่างประเทศ...เราต้องไปถามทหาร แต่คนที่ถามก็ต้องเป็นคนที่มีความคุ้นเคยกับนโยบายหรือคนที่รู้เหตุการณ์จริงๆ ไม่เช่นนั้นข่าวที่ออกมาก็เกิดเสียงแตกแยกหรือความไม่ชัดเจน... ถ้าเชิญใครมาวิเคราะห์ ก็ต้องเป็นคนที่ได้ศึกษาเรื่องนั้นมาพอสมควร "

(ถนิญญาณ์ กุญอินทร์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"เรื่องการเมือง แหล่งข่าวที่ดีที่สุดคือนักการเมือง เพราะมันรู้จริง แต่นักการเมืองต้องมีระดับนะ อย่างระดับปลายแถวก็ไม่ใช่เรื่องหรอก ต้องเป็นระดับแกนนำพอสมควรที่มีสิทธิ์มีเสียงในการเข้าประชุมต่างๆ"

(สมชาย แก้วเกิด ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"กรณีการบินไทย บางช่องก็สรุปไปเลยว่าเป็นวินาศกรรม... แหล่งข่าวมาจากเจ้าหน้าที่ cargo เจ๊ย มันไม่ใช่ ต้องดูน้ำหนักความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว แต่ถ้าเกิดนายกขพูดเอง เราก็ยืมค่านายกขออกมาพาดหัวหรือเสนอว่านายกขสรุป ซึ่งมันเซฟตัวเองมากกว่าเราไปสรุปว่า 'มีรายงานที่ค่อนข้างน่าเชื่อถือว่าเป็นการก่อวินาศกรรม' "

(สมหมาย ศีลปิโยดม ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

และด้วยเหตุที่ผู้สื่อข่าวตระหนักดีว่า ภาพ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ข่าวโทรทัศน์มีน้ำหนักน่าเชื่อถือได้เปรียบข่าวจากสื่อประเภทอื่น เพราะภาพสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริงได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา ดังนั้นในการเสนอข่าวโดยเฉพาะข่าวที่มีผลกระทบทางด้านจิตใจ ความเชื่อทัศนคติของคน เช่น พระสงฆ์ประทุติตนไม่เหมาะสม ข่าวการเสียชีวิตของบุคคลสำคัญ หากสามารถนำภาพข่าวที่มีลักษณะเป็นหลักฐาน (evidence) ซึ่งมักเป็นภาพขณะที่เกิดเหตุขึ้นๆ เช่น ภาพตำรวจกำลังรับเงินจาก

คนขับรถบรรทุก ภาพแหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ หรือเป็นภาพที่แสดงให้เห็นหลักฐานที่เชื่อมโยงหรือสนับสนุนกับข้อเท็จจริงในข่าว เช่น ภาพศพผู้เสียชีวิต ภาพเอกสารเปรียบเทียบราคายาระหว่างราคาในท้องตลาดกับราคาของบริษัทที่กำหนดให้ซื้อตามคำสั่งของรัฐมนตรี มาเสนอประกอบเนื้อหาข่าวได้ ข่าวจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

"ข่าวลัคน์เลข ภาพมันบอก เราไม่ต้องมานั่งอธิบายว่าพระรูปนี้ไม่ดี ถึงแม้สิ่งที่เราได้มามันจะไม่มีตอนที่ร่วมเพศอยู่กับผู้หญิง แต่พฤติกรรมมันฟ้อง ถ้าไปดูตามพระธรรมวินัย จริงๆ มันก็หมดความเป็นพระไปแล้ว ซึ่งตรงนี้ภาพมันฟ้องโจ่งแจ้งหมดแล้ว"

(พลภฤต เรื่องจรัส ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

"โทรทัศน์มันแฉด้วยภาพ เหมือนไอทีที่คุณเขียนว่าตำรวจมันชั่ว มันเลว ไม่ดี มันโก่งกิน มันดักจับ คุณไปเขียนร้อยพันประการ แต่ไม่มีภาพ ก็ไม่มีความหมายอะไร ไอทีวีถ่ายมาเลยจากรับเงินจากรถบรรทุกเห็นๆไม่ต้องอธิบาย ไม่ต้องเขียนข่าวแม้แต่คำเดียวยังได้เลย"

(วิษณุ โพธิ์ประสาท ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 18 ตุลาคม 2543)

"ทีวีเราเชื่อว่าคำพูดของคน คือข้อเท็จจริง เพราะว่าการที่เค้ากล้าพูดออกมา แล้วมีภาพของเค้า หน้าของเค้ายืนยัน เสียงเค้ายืนยัน แสดงว่าสิ่งที่เค้าพูดเป็นความจริง แต่ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์โดยอ้างแหล่งข่าว เราไม่มั่นใจว่าเป็นข้อเท็จจริง เพราะเราไม่รู้ว่าแหล่งข่าวคนนั้น คือใคร อาจจะเขียนเองก็ได้ หรือใครบอกมาผิดๆถูกๆก็ได้..."

(พจนาด เจริญบุญไญยยิ่ง,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

"กรณีทุจริตยาและเวชภัณฑ์... พอยิ่งลงไปคุยกับระดับเภสัชกรตามหมู่บ้านต่างๆ เค้าถูกใบสั่งมาเลยว่ ให้ต้องซื้อยาตามที่กระทรวงสาธารณสุข สั่งกับบริษัทนี้เท่านั้น ทั้งๆที่บริษัทอื่นก็ขายยาประเภทเดียวกัน แต่ราคาถูกกว่า พอใบสั่งนั้นถูกนำมาเผยแพร่ คนดูก็สามารถที่จะสื่อได้ทันที ว่าคนเป็นเภสัช คนเป็นหมอออกมาพูดขนาดนี้ อย่างน้อยมันก็ให้ความเชื่อมั่นหรือเชื่อถือกับคนดูว่ามันน่าจะเป็นจริง"

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 15 มกราคม 2544)

ถึงการเสนอภาพข่าวที่มีลักษณะเป็นหลักฐานนั้นจะทำให้ข่าวน่าเชื่อถือมาก แต่ผู้สื่อข่าวจะถือว่าเป็นข่าวที่มีคุณภาพ ต่อเมื่อได้คำนึงถึงจริยธรรมในการเสนอข่าวควบคู่ไปด้วยเสมอ คือ หากภาพเหล่านั้นหล่อหลอมที่จะก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบตามมา ก็ควรมีขอบเขตในการนำเสนอที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคการตัดต่อมาช่วย ตัดหรือบังภาพที่ไม่เหมาะสมบางส่วนออก เสนอเพียงให้ผู้ชมทราบว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นก็เพียงพอแล้ว ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่าต้องคำนึงถึงผลกระทบระดับบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลในข่าวหรือบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น ไม่เสนอภาพศพผู้เสียชีวิตให้เห็นรายละเอียดชัดเจนมากเกินไป ไม่เสนอหน้าตาของผู้เสียหายหรือญาติในคดีข่มขืน และผลกระทบระดับสังคม อันเกิดจากการมุ่งเน้นเสนอภาพรุนแรง หวาดเสียว ตลอดจน ภาพที่ขัดต่อค่านิยมและศีลธรรมอันดีของสังคม อย่างไม่มีขอบเขต

"เช่นข่าวเฉลิม พรหมเลิศ การเสนอภาพเด็กที่มีผ้าคลุมหน้าบอย ๆ เราก็ถูกมองว่าทำไมต้องประณามเด็กกันขนาดนั้น แต่บางครั้งเราไม่มีอะไรมาสื่อก็จำเป็น แต่เราก็พยายามลดโทนของมัน บอกช่างตัดต่อว่าเอาเป็นภาพทั่วไปได้ไหม เป็นโรงพัก เป็นภาพเฉลิมแทน ไม่นั่นเด็ก อีกจุดคือที่เราพยายามsaveเด็กที่ถูกกระทำ เราจะใช้วิธีบังหลังหรือโมเสค เอาแต่เสียง แต่ถ้าเสียงชัดเจนเกินไป เราก็จะใช้การบีบเสียงให้ไม่ใช่ปะ" (นภา ศรประสิทธิ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, กุมภาพันธ์ 2544)

"กรณีของส่วยทางด่วนที่ไอทีวีเอาออกมา ปัจจุบันนี้ลูกเมียค้าอยู่ยังไง ลูกไปโรงเรียนแล้วจะว่ายังไง ถ้าคุณจะทำ ช่วยบังหน้าค้าหน่อยสิ ไม่ใช่เปิดออกมาได้ๆอย่างนั้นค้าทำผิดจริง แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเขาและลูกเมียเขา ครอบครัวคนใกล้ชิด ล้มหมด เสียหายหมด..."

(สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กรกฎาคม 2544)

"ถ้าภาพไหนอุจาด เช่น คนตาย ไอทีวีจะห้ามนำเสนอ ภาพคนถูกเชือดคอ แผลรอยกระสุน ช่างภาพจะถูกล้วงว่า เวลาถ่ายภาพพวกนี้ ไม่ต้องให้เห็นว่าค้าตายอนาถอย่างไร พยายามที่จะดูว่าภาพที่ออกมามันจะทำร้ายจิตใจคนหรือเปล่า ภาพคนถูกตัดหัว โหด เราไม่จำเป็นต้องดูก็ได้ เล่าให้ฟังก็ได้"

(พลภฤต เรื่องจริง, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

“ไม่รู้ช่องไหนที่ผู้หญิงโดดเสาอากาศ แล้วหล่นกระแทกพื้นเป็นหลุม แล้วเค้าตามหิ้ว ปีกกันไป มันไม่ใช่ภาพที่น่าดูนะ นี่คือปัญหาว่าเราแข่งขันกันมากขึ้น จนเราจะเลยว่า สังคมจะได้รับผลกระทบจากสิ่งที่เค้ารับรู้หรือเปล่า สิ่งที่เรามองข้ามกันมากขณะนี้คือ สิ่งที่เราเสนอไปแล้ว สังคมจะได้รับผลกระทบอะไร แต่เราจะมองเป็นหลักว่า เราจะได้ อะไร เราชนะหรือเปล่า”

(วรวรรณ ชอนกลิ่น ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

“ไปจับภาพที่สยามสแควร์ เด็กมัธยมติดผู้ชายหอมแก้มกันได้สะพานลงรถไฟฟ้า BTS ที่จะดึงสโตรก ภาพจะเบลอ เพราะกลัวมากว่าเป็นล่วนขึ้นมา และเราก็ให้เกียรติตรงนี้ กับเด็กด้วย เค้ายังเป็นเยาวชน เพราะเราไปเอาภาพตรงนั้นมา มันเป็นที่สาธารณะ”

(เอ็นดู ศิลป์ศรี ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2544)

อย่างไรก็ตามผู้สื่อข่าวย้ำว่า การติดต่อภาพที่ไม่เหมาะสมควรทำเฉพาะส่วนที่อาจก่อให้เกิดผลเสีย เพื่อให้ยังคงดูรู้เรื่องว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น เพราะผู้สื่อข่าวเห็นว่า ภาพเหล่านี้หากเสนอในขอบเขตที่เหมาะสมจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นตัวอย่งในการเตือนสติ หรือให้แง่คิดทางสร้างสรรค์แก่ผู้ชม และยังเป็นการสะท้อนความรุนแรงของปัญหา ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรีบเข้ามาดูแล แก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างเร่งด่วน

“เพียงแคเราถ่ายภาพให้เห็นว่า เค้าโดดตึก คนก็มีความร่วมแล้วว่ามีคนโดดลงมา ชาวพวกนี้เป็นชาวที่ไม่มีวันตาย ยังไงก็ขายได้ ไม่ว่าจะเกิดอีกกี่ร้อยครั้งพันครั้ง ก็ออกอากาศได้ทุกครั้ง ตรงนี้เป็นตัวหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นปัญหาของสังคม มันจะเป็นตัว ย้ำหน่วยงานราชการว่า สิ่งที่เกิดขึ้นมันเกิดจากอะไร เกิดจากคุณหรือเปล่า มันเป็นการกระตุ้น บางคนอาจมองว่าเป็นข่าวมันส์อย่างเดียว แต่มันไม่ใช่ บางทีมันแทรก เนื้อหาสาระอะไรบางอย่าง มันมีความแยบยลในการเสนอข่าว”

(สุพจน์ สุขสงค์,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

“อย่างรถชน ถ่ายภาพได้ แต่ความสยดสยองละหลายๆ คนก็คงไม่อยากดู เอนี่จอนาใจ แต่อาจมีการปิดนิดๆ ให้เห็นถึงผลของอุบัติเหตุ ว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากอะไร ให้คน

ซับซ้อนระว่างกันมากขึ้น บางครั้งข่าวอาชญากรรมไม่ใช่เสนอความสนใจอย่างเดียว ต้องดูเหตุและผลของภาพข่าวด้วย"

(ถนิจญาณ์ ฎฎอินทร์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

แม้ในทัศนะผู้สื่อข่าวจะเห็นว่า ข่าวคุณภาพจำเป็นต้องมีหลักฐานที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นได้ว่า ข้อมูลในข่าวเป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเที่ยงตรง ด้วยการระบุที่มาของข่าวให้ชัดเจน หรือเสนอภาพที่มีลักษณะเป็นหลักฐานประกอบเนื้อหาข่าว แต่ในทางปฏิบัติ บางครั้งผู้สื่อข่าวไม่สามารถเปิดเผยที่มาของข่าวให้ผู้ชมทราบได้ เช่น แหล่งข่าวปิดที่ยินดีให้แต่ข้อมูลโดยไม่ต้องการเปิดเผยตัว หรือเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุที่มาได้ เช่น ใบปลิว บัตรสนเท่ห์ ข่าวลือ ซึ่งผู้สื่อข่าวต้องพยายามทำให้ข่าวมีน้ำหนักน่าเชื่อถือขึ้น โดยพยายามเสนอภาพแหล่งข่าวเท่าที่แหล่งข่าวจะยินยอม หรือนำข้อมูลเหล่านั้นไปสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่ถูกพาดพิงเสียก่อน แล้วค่อยนำคำชี้แจงที่ได้มาเสนอประกอบข่าว

"แหล่งข่าวเปิดเผยไม่ได้ อาจใช้เสียงหรือภาพเอกสารหลักฐาน โทรทัศน์อาจใช้เสียงถ่ายหน้าแต่ทำให้มืด ถ่ายเห็นแต่ครึ่งล่าง เห็นแต่มือเพื่อแสดงท่าที ความน่าเชื่อถือสิ่งที่ได้พาด เช่น เราไปสัมภาษณ์ใครคนหนึ่งเคยไปยังคนมา มือไม่มันจะออก"

(นพดล ก่อนิธิ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"ถ้าเค้ายินดีเอ่ยชื่อได้ตำแหน่งได้ เราก็ต้องทำ ถ้าเค้าบอกห้าม เราก็ไม่นำเสนอ แต่เราจะไม่ใช้คำว่า 'แหล่งข่าว' 'แหล่งข่าวใกล้ชิดระดับสูง' ในข่าวโทรทัศน์ เราก็ต้องเอาข้อมูลตรงนี้ได้มา ไปถามกับคนที่เกี่ยวข้อง... เช่น ได้ข่าวว่าจะมีการถอดถอนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ของอภิพล อภิพลเค้าก็ไม่รู้ ต้องถามไปยังต้นตอ มหาลัยมหิดล มหิดลก็ไม่ให้ข่าว เมื่อไม่ให้ข่าวก็ต้องเขียนว่า 'จากมหิดล ในกรณีที่มีข่าวว่า จะมีการถอดถอน อะไรก็ว่าไป ทางมหิดลได้ทราบข่าวแล้ว แต่ปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น โดยเห็นว่าเป็นเรื่องทางการเมือง"

(สมหมาย ศิลปีโยดม ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

4.2.4 **ความเป็นกลาง** ผู้สื่อข่าวแสดงทัศนะว่า ข่าวคุณภาพที่จะสามารถนำผู้ชมไปสู่ความจริงของเรื่องได้นั้น ข้อเท็จจริงต่างๆในข่าวต้องถูกนำเสนออย่างเป็นกลาง โดยไม่มีการสอดแทรกความ

คิดเห็นหรือนำความรู้สึกส่วนตัวของผู้สื่อข่าวลงไปปะปนในข่าว เพราะความคิดเห็นหรืออารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้น อาจมีอคติหรือความลำเอียงปะปนอยู่ ซึ่งจะทำให้การเสนอข้อเท็จจริงทั้งในส่วนของเนื้อหาและภาพข่าวบิดเบือนไปจากความจริงได้โดยง่าย เพียงแต่เลือกเสนอข้อมูลหรือใช้เทคนิคการตัดต่อภาพและเสียงของแหล่งข่าว เพื่อออกอากาศเฉพาะในส่วนที่สอดคล้องหรือสนับสนุนความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว ก็อาจชี้นำผู้ชมให้มีความคิดเห็นเอนเอียง ไปในแนวทางที่ผู้สื่อข่าวต้องการได้

“...ไม่ว่าคุณจะเข้าข้างหนึ่งข้างใด ผลกระทบมันรุนแรงนะ เพราะว่าเท่ากับกระแสของคุณเนี่ยเข้าไปบวก ไปบวกกับคุณกล้าณรงค์ นายกษผิตหนักเลย ผิดจนแบบเหมือนนักโทษประหารเลย แต่ถ้าคุณไปบวกกับนายกษ นายกษไม่ผิดอะไรเลยเป็นคนที่เป็นแบบโห มีความดีความชอบเลิศเลอประเสริฐศรีไปเลย คุณเป็นสื่อมวลชนเป็นคนนำเสนอข่าว คุณไม่ใช่คนตัดสินคนนี่ผิดคนนี่ถูก ฉะนั้นคุณเอาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นของข่าวมานำเสนอ 2 ด้าน แค่นั้นพอ...”

(นภาพล ธนอมรัตน์ สัมภาษณ์ครั้งที่ 2 , 31 กรกฎาคม 2544)

“...ถ้าเราคิดว่าอยากจะเข้าข้างตรงนี้นะ เราก็ปล่อยเสียงของคนที่เราสัมภาษณ์มา ซึ่งเราคิดว่าดีที่สุด แล้วก็ตรงกับใจเราที่สุด จะทำให้คนอื่นเค้าคิดตรงกับเรา โดยที่ไม่ได้บิดเบือนโดยการเขียนคำพูดหรืออะไรทั้งสิ้น เราใช้กระบวนการตัดต่อได้...ถ้าเราสร้างความเป็นกลางจริงๆโดยที่เราหามาตรฐานอะไรมาวัดไม่ได้ เราจะพยายามไม่ทำอะไรที่มันเกินกว่าความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เค้าพูดกับเรา สมมติเค้าพูดถึงสิ่งๆหนึ่ง เราจะไม่ทำให้สิ่งนั้น มันใหญ่เกินไปเพื่อแสดงการเข้าข้างเค้า หรือทำให้มันเล็กลงจนดูเหมือนกับว่าเราพยายามที่จะคัดค้านเค้า”

(มาทินี เฝ่าจำริญญ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 6 สิงหาคม 2544)

“การหาข่าวก่อนที่จะส่งข่าวเข้ามา ก็ต้องพยายามให้มีมุมมองที่แตกต่าง แต่บางทีมันจะสร้างความผิดพลาด คือ ไปใส่ความคิดเห็นเข้าไป ไปตั้งประเด็น หรือบางคนเรียก 'ข่มขืนประเด็น' คือไปคิดว่าประเด็นต้องเป็นอย่างนี้ 1 2 3 แต่บางครั้งประเด็นเป็นแค่ 2 3 ทำให้ข่าวถูกบิดเบือนเพราะใส่ความคิดเห็นเข้าไป ข่าวจะถูกตัดสินโดยตัวเนื้อ

ข่าวเลย สมมติข่าวคนนี้ไปฆ่าคนตาย ถูกจับได้ คนนี้จะถูกตัดสินว่าผิด ถึงคุณจะบอกว่าจะให้ออกสคนนี้หลุดแก้ตัว แต่บนเนื้อข่าวคุณแสดงชัด ๆ แล้วว่า เค้ผิดแล้ว"

(พลภฤต เรื่องจรัส ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

ข่าวจะมีความเป็นกลาง นอกจากต้องมุ่งเสนอข้อเท็จจริงที่ปราศจากการชี้นำของผู้สื่อข่าวแล้ว เมื่อนำเสนอต้องมีความสมดุล โดยเฉพาะประเด็นความขัดแย้ง ต้องนำเสนอข้อเท็จจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และให้มีน้ำหนักเท่าเทียมกัน รวมถึงไม่เสนอข่าวในลักษณะที่นำว่าฝ่ายใดถูกหรือผิด เว้นแต่เรื่องที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอย่างชัดเจน ที่ต้องเสนอข่าวบนความถูกต้องทางศีลธรรม หรือยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การเสนอข่าวที่มีการกล่าวหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต้องยึดหลักความเป็นธรรมควบคู่ด้วยเสมอ แม้บางครั้งจะมีพยานหลักฐานพอจะชี้ชัดได้ว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายผิด แต่ผู้สื่อข่าวก็ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้ชี้แจง

"อย่างกรณีของข่าวการวางท่อก๊าซ จริงๆ แล้วข่าวที่ออกมาควรให้ความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย... แต่ข่าวที่นำเสนอตอนนี้มันจะเน้นหนักไปที่มันไม่มีประโยชน์ มันทำลายสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ขณะที่คนอีกกลุ่มในพื้นที่ เค้ายอมรับว่าควรมีการวางท่อก๊าซเพื่อเป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งแก่เค้า จนบัดนี้เราก้ยังไม่รู้ว่าข้อดีมันคืออะไร... เรา น่าจะทำข่าวให้ประชาชนที่ไม่เข้าใจ ให้เค้าเข้าใจว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร แล้วให้เค้าเป็นคนตัดสิน เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องมีการทำประชาพิจารณ์ สื่อมวลชนควรนำเสนอข้อเท็จจริงทั้งทางด้านบวกและด้านลบ"

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"ถ้าความเป็นกลาง คือ การโอนเอียงไปทางประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ แล้วมันไม่ผิดที่ว่ามันก็ไม่เห็นเสียหายอะไร เช่น ไปทำข่าวโรงงานปล่อยน้ำเน่าเสียลงคลอง เราก็ไม่เห็นเป็นกลางเลย เราก้ด่ามันเต็มที โรงงานให้สัมภาษณ์อะไร เราก้ออกนิตเดียว มัน เป็นธรรมชาติของมนุษย์อยู่แล้ว"

(นราทิพย์ เศรษฐสุกาญจน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

“เมื่อเราอยู่ตรงกลาง เราต้องพยายามเสนอทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งฝ่ายของผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหา ให้เค้ามีโอกาสชี้แจง ให้ประชาชนตัดสินกันเอาเองว่าจะเชื่อใคร”

(บุญรอด พัวศรี ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

“มีข้อถกเถียงความเป็นกลางในการทำข่าว อย่าง รัฐมนตรีคนหนึ่งที่ทุจริต เราต้องชี้ว่าการทุจริตเกิดขึ้นในหน่วยงานนั้น แล้วความเป็นกลางอยู่ตรงไหน ในประเด็นนี้ถ้าจะเป็นความเป็นธรรมของผู้ถูกกล่าวหา ว่าเราได้ตรวจสอบข้อมูลมามากน้อยแค่ไหน และเราจะพยายามให้balanceกัน ข่าวมีความเห็นของฝ่ายนี้ พยายามมีความเห็นของอีกฝ่าย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีโอกาสชี้แจงเช่นวันนี้ คุณทักษิณไปชี้แจงปปช. มีสัมภาษณ์คุณทักษิณ แล้วต้องมีสัมภาษณ์ปปช. เรื่องที่มีการเตือนปปช. ว่าระวังอย่าเป็นเครื่องมือของนักการเมือง ปปช.ก็มีสิทธิ์แตกต่างข้อกล่าวหาเหล่านั้น “

(นพดล กอนิติ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

ทั้งนี้ในทัศนะที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่า ควรเสนอข้อมูลจากทุกฝ่ายให้มีความสมดุลกัน ผู้สื่อข่าวได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการเสนอข้อมูลของแต่ละฝ่าย ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาข่าวหรือการเปิดเสียงสัมภาษณ์ให้มีระยะเวลาเท่ากัน ยังไม่อาจแสดงได้ว่าข่าวชิ้นนั้นมีความเป็นกลางและเป็นธรรม เนื่องจากผู้สื่อข่าว อาจเลือกเสนอข้อมูลหรือเปิดเสียงสัมภาษณ์เฉพาะในส่วนที่ตนเองต้องการได้ ดังนั้น ด้วยการปฏิบัติงานด้วยใจที่เป็นกลางและเป็นธรรมเท่านั้น จะช่วยให้การเสนอข่าวของแต่ละฝ่ายมีความสมดุลกันอย่างแท้จริง โดยเมื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เสนอข้อมูลที่ตนเองต้องการชี้แจงอย่างเท่าเทียมกันแล้ว เนื้อหาข่าวต้องปรากฏใจความสำคัญของสิ่งที่แต่ละฝ่ายต้องการจะชี้แจงได้ครบถ้วนด้วย จึงจะถือว่าเป็นข่าวที่มีคุณภาพ

“การปล่อยเสียงระยะเวลาไม่เท่ากัน ไม่ได้สำคัญเท่ากับเนื้อหาที่ใส่ลงไป เนื้อหาช่วงก่อนที่จะปล่อยเสียง ถ้าเราใส่จุดที่สำคัญๆไปในเนื้อหาข่าวไม่หมด ถึงแม้ให้ปล่อยเสียงสักนาทีหนึ่ง มันก็ยังไม่ได้ใจความ ในขณะที่คนที่เราปล่อยเสียงแค่ 15 วิ แต่เราใส่ในสิ่งที่เค้าต้องการจะบอก แล้วคนดูก็เกิดความเข้าใจ ปล่อยเสียงหรือไม่ปล่อยเสียงเค้าเลยก็แทบจะมีผลเท่ากัน”

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 30 กรกฎาคม 2544)

“ข่าวคุณสมศักดิ์ เทปลับ ชื่อเสียง เมื่อมีการนำเสนออาจใช้เวลาร่วม 20 นาที เพราะมีการปล่อยเสียงคุณสมศักดิ์ แต่พอไปสัมภาษณ์คุณสมศักดิ์ คำตอบว่า ‘กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผมไม่รู้เรื่อง ผมกลายเป็นไอ้พักของสังคมไปแล้ว ณ เวลานี้’ แค่นี้ อาจจะไม่ถึงนาทีด้วยซ้ำไป มันเอามาหักล้างกันในแง่ของการนำเสนอข่าวได้ แต่เอามาหักล้างกับความรู้สึกประชาชนหรือเปล่า เราไม่รู้ แต่นั่นคือ เราเปิดโอกาสให้เค้าแก้ตัว... ไม่จำเป็นจะต้อง 20 นาทีเท่ากัน ไม่ใช่ว่าต้องมาจับเวลานำเสนอต้องเท่ากันนะ”

(นภาพล ธนอมรัตน์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

“ไม่จำเป็นว่าคนที่พูด 2-3 คนต้องมีน้ำหนักเท่ากัน เพราะบางที่เราไม่สามารถตัดคำสัมภาษณ์ให้เวลาเท่ากันเป๊ะๆ บางทีในการจบความของคนหนึ่งคน เวลาในการอธิบายก็ต่างกัน คือเราต้องใช้ดุลยพินิจหรือ sense ทุกอย่าง เพราะความเท่าเทียมไม่ได้อยู่ที่จำนวนคนหรือเวลาที่เท่ากัน”

(ฉวีวรรณ ประคองสันติกุล, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2543)

แม้ในทางทศนะผู้สื่อข่าวจะเห็นว่า ข่าวคุณภาพควรเสนอข่าวตามข้อเท็จจริง ปราศจากอคติลำเอียงหรือไม่ใส่อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวลงไปในเรื่องข่าวนั้น เพื่อให้ข่าวมีความเป็นกลางและเป็นธรรม แต่ในทางปฏิบัติงานจริง ผู้สื่อข่าวยอมรับว่าบางครั้งทำได้ยาก โดยเฉพาะข่าวที่มีเรื่องเชื้อชาติหรือผลประโยชน์ของประเทศหรือประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะการที่สื่อมวลชนถูกคาดหวังจากประชาชนให้ ‘ต้องทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงถ่ายทอดปัญหา ความทุกข์ยากของประชาชน’ ทำให้ความเป็นกลางในแง่ ‘การไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง นำเสนอข้อเท็จจริงของทุกฝ่าย’ กับ ‘การสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด’ ยังไม่มีความชัดเจน อย่างไรก็ตามผู้สื่อข่าวย้ำว่า แม้จะเสนอข่าวโดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ แต่คงต้องระมัดระวังในการรักษาความเป็นกลางเป็นธรรม โดยไม่ควรมุ่งเสนอข่าวในลักษณะที่เรียกว่า ‘เสนอข่าวเอาใจประชาชน’ จนละเลยการเสนอข่าวให้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง

“จริงๆ แล้วข่าวไม่สามารถชี้้นำได้ในแง่ทฤษฎี แต่การนำเสนอจริงๆ การเขียนข่าวของนักข่าวก็ใส่ความรู้สึกลงไปบ้างโดยกลายเป็น เช่น จริงๆ เค้าไม่ได้เป็นรัฐมนตรียื่นหรือแต่สื่อไปเขียนจน bias ต้องยอมรับว่ามองเค้าก็ลบแล้ว อาจจะเป็นเพราะว่าการ

กระทำของเค้า ทำให้สื่อประณามไปโดยที่ไม่รู้ตัว... บางทีมันเป็นการวิพากษ์วิจารณ์มาจากชาวบ้าน ทำให้สื่ออาจจะทำให้เกิดความสะใจต่อประชาชน ซึ่งมันก็เอนเอียงนะ ถ้าเราจะให้ความเป็นธรรมกับบุคคลนั้น เพราะถ้าเค้ายังไม่พิสูจน์ อย่างเช่นกรณีตกเป็นผู้ต้องหากรณีร้องประธานวุฒิสภาเฉลิม พรหมเลิศ ถ้าในแง่ของกฎหมาย เค้าเป็นผู้ถูกกล่าวหา แต่สื่อพิพากษาไปแล้ว "

(สมชาย แก้วเกิด ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"นักข่าวก็เป็นปฎุชน เป็นคนไทย มันไม่ได้ใส่ความรู้สึกหรือก แต่เหตุการณักโทษพม่าที่เกิดขึ้นมันชักพาไปอย่างนั้นจริงๆ เหตุการณ์มันเกี่ยวข้องกับคนไทยถูกกระทำในแผ่นดินไทย ซึ่งเค้าก็ไม่ใช่คนดี ก็ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมนะ แต่ผมดูแล้วเค้าก็ไม่ได้ถึงกับทำให้เกิดความเกลียดชัง ว่านักโทษมากมายถึงรับกันไม่ได้ แต่การกระทำของนักโทษ มันเกิดความรู้สึกของประชาชนแน่นอน สื่อสะท้อนเท่านั้นเองว่าเกิดอะไรขึ้น"

(อัชฌา สุวรรณปากแพรง,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 21 กุมภาพันธ์ 2544)

นอกจากนี้บางครั้งในการปฏิบัติงานจริง ด้วยอุปสรรคที่แหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือในการชี้แจงข้อเท็จจริง ขณะที่ผู้สื่อข่าวต้องเร่งรีบเสนอข่าวให้ทันออกอากาศ จนทำให้ไม่สามารถเสนอข้อมูลจากทุกฝ่ายได้ครบถ้วนในข่าวขึ้นเดียวกันดังทศนะที่ผู้สื่อข่าวตั้งใจให้เนื้อหาข่าว สะท้อนความเป็นกลางและเป็นธรรมให้เห็นอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม การเสนอข้อมูลฝ่ายเดียวด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้สื่อข่าวเห็นว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นกลางและเป็นธรรมในการเสนอข่าว หากสามารถนำข้อมูลของอีกฝ่ายมาเสนอในรายการข่าวช่วงต่อไปได้ หรือชี้แจงเหตุผลให้ผู้ชมทราบอย่างตรงไปตรงมา เพราะผู้สื่อข่าว ถือว่าได้ปฏิบัติงานด้วยใจที่เป็นกลางและเป็นธรรมแล้ว

"พยายามทำดีที่สุดคือให้ทั้ง 2 ฝ่ายพูด แต่ถามว่า balance มั้ย ไม่มีทาง เพราะวันนี้ นักข่าวไปทำ อาจจะได้ฝ่ายขวามากกว่า คนดูอย่างไรก็ไม่เป็นกลาง แต่ถ้าข่าวฮอตๆ หาได้ฝ่ายเดียวก็ต้องเอาออก บางทีติดต่อกับอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ก็ต้องมาลดคำพูดของอีกฝ่ายให้มันdownลงหน่อย หรือไม่ก็วันนี้ก็ปล่อยอีกฝ่ายหนึ่งเต็มที แล้วพรุ่งนี้ก็คือยหาอีกฝ่ายมาคานกัน อาจไม่ balance ในวันเดียวกัน"

(อานัติ ธรรมปาโล ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2544)

“ในการเสนอข่าวที่พีชิตคือ ต้องเสนอข่าวทั้ง 2 ด้าน สมมติว่าอีกด้านไม่พร้อมที่จะให้ เราก็ต้องเสนอไปให้ผู้ชมรู้ว่า เราได้พยายามแล้วนะที่จะติดต่อความเห็นของอีกฝ่าย แต่ฝ่ายนั้นยังไม่พร้อม หรือในวันนี้เราเสนอของฝ่ายหนึ่งก่อน เพราะอีกฝ่ายเรากำลังติดต่ออยู่ ก็บอกว่าอีกฝ่ายเราจะนำเสนอในวันพรุ่งนี้”

(ฉวีวรรณ ประคองสันติกุล ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2543)

“ในหนึ่งข่าวต้องมีทั้ง 2 ฝ่าย balance กัน ยกเว้นในกรณีที่ทำรายงานสด เราอาจจะยอมที่จะปล่อยเสียงคนเดียว คนดูเข้าใจว่านั่นคือเหตุการณ์ ณ ขณะนั้น มันคือ real time แต่พอ break ต่อไป มันก็มีคนอื่นมาพูดอีก”

(เบญจวรรณ ยันตพร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 15 มกราคม 2544)

“ทีวีด้วยกันจะรู้ว่าเวลาตามเราน้อย บางครั้งเราให้โอกาสเค้าแล้ว ถ้าเกิดเค้าไม่ยอมพูดไม่คิดแก้ข่าว เราก็ทำอะไรไม่ได้ เราพยายามตาม ถ้าเค้าไม่ให้ก็จบ”

(พจนานถ เจริญภิญโญยิ่ง,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

4.2.5 **ความสมบูรณ์** จากการวิจัยพบว่า ผู้สื่อข่าวให้ความสำคัญต่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาข่าว เพราะเชื่อว่ายังสามารถเสนอเนื้อหาของข่าวประเด็นหนึ่งๆได้ละเอียดครบถ้วน และครอบคลุมประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นได้มากเท่าใด จะยิ่งช่วยให้ผู้ชมเข้าใจข่าวเรื่องนั้นได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังนั้นข่าวคุณภาพ นอกจากต้องเสนอรายละเอียดของประเด็นสำคัญให้ครบถ้วน อย่างน้อยให้เท่ากับสถานีข่าวช่องอื่นแล้ว ควรนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นในแง่มุมต่างๆเพิ่มเติม ตลอดจนมีความคิดเห็นของบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

“...ยิ่งรู้มากเท่าไร ประชาชนยิ่งชอบมากเท่านั้น ฉะนั้นการทำข่าวที่ดีต้องเป็นอย่างนั้นด้วย คนทำข่าวต้องมีความรู้สึกว่ายังไม่จบ ลองไปดูในแง่มุมอีกมุมเป็นอย่างไร จะทำให้เกิดความครบถ้วนของข่าว เช่น ส.ส.คนเดียวของพรรคถิ่นไทย บ้านจนมาก มาลงส.ส.ทั้งที่ไม่มีใครคิดเลยว่าจะได้ แต่กลับได้รับเลือก ถ้าจบแค่นั้นว่าคุณบุญเติมเป็นส.ส.ที่จนที่สุดในสภา คนดูไม่ชอบหรอก เพราะเกิดคำถามว่าคุณบุญเติมคือใคร ทำไม่ถึงจนและเป็นส.ส.ได้อย่างไร เพราะฉะนั้นเราต้องไปหมู่บ้าน มุมที่มาของเค้า

มุมทำไมถึงได้คะแนนทั้งที่เลือกตั้งคราวที่แล้วตก ทำไมครั้งนี้ถึงชนะ นี่คือแง่มุมของการเสนอข่าวที่ดี คนดูจะชอบมาก รู้สึกเหมือนเค้าติดตามเหตุการณ์และเค้าได้รู้หมด"

(นภาพล ถนอมรัตน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"ที่ไอทีว่ามันสามารถทำให้คนติดได้ เพราะมันมีเนื้อหาสาระเพิ่มเติม ไม่ใช่แค่บอกว่ากฤษฎีกาตัดสินว่าเป็นที่ธรณีสงฆ์แล้วจบ แต่เราบอกว่าถ้าเป็นที่ธรณีสงฆ์แล้ว คุณเสนอว่าอย่างไร คุณทักษิณว่าอย่างไร แล้วสาเหตุเรื่องนี้เกิดขึ้นเพราะอะไร ซึ่งเราถือว่าเราครบแล้วในแง่ของทีวี"

(นภา ศรประสิทธิ์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"ของเรานอกจากมีข่าวกระแส จะมีสื่อบอกว่านายเกษวนยุบสภาทำไม เพื่ออะไร เราจะทำเบื้องหลังข่าว มี sideline ของข่าว เช่น ยุบสภามาก็ครั้งแล้ว ครั้งนี้เป็นรัฐบาลชุดที่เท่าไร? เราจะมี package ไม่ใช่มีข่าวสั้นๆ... พุดง่ายๆคือ คนดูข่าวเราจะได้ข้อความมากกว่ายุบสภา มีข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นๆในลักษณะที่กว้างและลึก"

(อานัติ ธรรมปาโล ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

และในส่วนของการเสนอความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้สื่อข่าวอธิบายเพิ่มเติมว่าข่าวคุณภาพในทัศนะของผู้สื่อข่าว นอกจากความคิดเห็นของแหล่งข่าวที่เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องนั้นโดยตรงซึ่งมักจำกัดอยู่เพียงบุคคลสำคัญไม่กี่คน เช่น นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีแล้ว ควรเสนอความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ทั้งจากฝ่ายนักวิชาการและภาคประชาชน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นหรือข้อมูลในแง่มุมใหม่ๆ ทำให้ข่าวมีความรอบด้านมากขึ้น

"ข่าวแต่ละข่าวเราพยายามทำให้มันครอบคลุมหมดทุกด้าน ทั้งรัฐมนตรีที่รับผิดชอบข้าราชการ และผลกระทบที่เกิดกับประชาชนจากเรื่องนั้นๆด้วย เราจะไปยึดแต่ตัวของนโยบายกระทรวง หรือยึดแต่ความเห็นของรัฐมนตรีไม่ได้ มันต้องฟังประชาชนด้วย เพราะสิ่งที่ออกมามันกระทบประชาชนมากน้อยแค่ไหน"

(วีระศักดิ์ ขอบเขต,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 2 ธันวาคม 2543)

"ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้อง100% กับเรื่องค่าเงินบาท ถ้าค่าเงินบาทลด มีผลต่อสินค้า นำเข้า สุดท้ายสินค้าอุปโภคขึ้นราคา คิดว่าเป็นเรื่องที่ดีที่จะสัมภาษณ์ประชาชน เพราะเป็นเสียงสะท้อน นักวิชาการอาจจะได้ในแง่ว่ามันเกิดขึ้นเพราะอะไร และจากนี้ แนวทางเศรษฐกิจจะเป็นไปทางไหน ประชาชนจะได้รับรู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไร"

(วรวรรณ ชอนกลิ่น, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"เช่นข่าวค่าทางด่วน แนนอน สัมภาษณ์คนขับรถ 100 คน ก็ต้อง say no ไม่เห็นด้วย แต่ก็ออกไปเพื่อให้เห็นว่าประชาชนคนไหนคิดอย่างไร การสัมภาษณ์อาจได้อะไรใหม่ๆ เยอะ บางคนอาจบอกว่าผมจำเป็นต้องใช้ ขึ้นก็ต้องยอม อีกคนบอกเห็นรถแน่นทุกวัน ไม่น่าขาดทุน อีกคนพูดว่าเห็นใจทางการรับภาระมานาน ก็ต้องยอมรับสภาพ อีกคน บอกว่าทำไมไม่ขึ้นเลย 5 บาท ไม่ต้องทอนให้เสียเวลา การสัมภาษณ์หลายคนทำให้ ได้ประเด็นกว้างขึ้น "

(ธเรศวี ธนะสมบุญ, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

แต่ในสภาพการปฏิบัติงานจริง เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นสถานีที่เสนอรายการ บันเทิงเป็นหลัก ทำให้เวลาเสนอข่าวมีจำกัด ผู้สื่อข่าวจึงเห็นว่า เพื่อให้สามารถเสนอข่าวต่างๆที่เกิดขึ้น ในรอบวันได้ครบถ้วน ในการเสนอข่าวเรื่องหนึ่ง ต้องลำดับความสำคัญของประเด็นข่าวทั้งหมด แล้ว เลือกลงเสนอประเด็นสำคัญให้ครบถ้วนก่อน ส่วนประเด็นอื่นๆจะพิจารณาเสนอให้เหมาะสมกับเวลาข่าว ที่เหลือ หรือนำไปเสนอในรายการข่าวช่วงอื่นต่อไป ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่า แม้ไม่สามารถเสนอข้อมูลหรือ ประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นให้ครบถ้วนภายในข่าวชิ้นเดียวได้ ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ข่าว หากต่อมาได้นำเสนอข้อมูลที่เหลือจนครบถ้วน

"ประเด็นสำคัญเราก็ไม่เคยตก แต่ว่าสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญน้อย อาจไม่ถูกเสนอ ในรายการข่าวภาคหลัก เราจะไปเสนอในข่าว break อื่นๆแทน แต่เราก็เสนอได้ครบ ทุกอย่าง แต่เนื้อหาอาจไม่มากเท่าหรือเสนอไม่ครบในbreakเดียวกัน"

(วีระศักดิ์ ขอบเขต, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 2 ธันวาคม 2543)

ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวกล่าวเพิ่มเติมถึง วิธีการที่จะช่วยให้เสนอข่าวเรื่องหนึ่งๆ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ คือ ควรตรวจสอบเนื้อหาข่าว กับข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารหลักฐานที่มีความสมบูรณ์แน่นอน เช่น รายงานการประชุม กำหนดการ พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับเนื้อหาข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นและสื่อประเภทอื่น อย่างวิद्यุ หนังสือพิมพ์ แล้วพิจารณาดูว่า ได้เสนอประเด็นหลักๆ ของเรื่องนั้นได้ครบถ้วนเหมือนช่องอื่นหรือสื่ออื่นหรือไม่ และมีประเด็นใดบ้างที่ขาดหายไป

“อย่างสถานีของเราได้ข่าวมาแบบนี้ แต่ช่อง 5 ช่อง 7 แต่ละช่องก็มีความลึกของแต่ละส่วนออกไป ทีมบ.ก.ก็ต้องมีการวิเคราะห์กันแล้วว่า ทำไมหนังสือพิมพ์เค้าลงแบบนี้ ทำไมเราไม่มี ทำไมช่อง 7 ลงไปแบบนี้ เราไม่มี”

(นภาพล ถนนมรุตน์ สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

“เราก็ต้องรู้ว่าวันนี้ไปสภา ประชุมเรื่องอะไรกัน วาระมันมีอะไรบ้าง เราต้องทำการบ้านมาก่อน ประเด็นหลักวันนี้เน้นเรื่องอะไร ไม่ใช่เราไปฟังเฉยๆ โดยไม่รู้ว่าหัวข้ออะไรสำคัญ กฎหมายอะไรเข้าไม่เข้า ยุติคดีวนไม่ดวน”

(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

นอกจากนี้ความสมบูรณ์ของข่าว ผู้สื่อข่าวยังเห็นว่าขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องในการเสนอข่าวอีกด้วย โดยหากเหตุการณ์นั้นยังมีความเคลื่อนไหว และสถานีช่องใดสามารถเกาะติดเสนอข่าวได้อย่างต่อเนื่องจนถึงบทสรุปที่ชัดเจนได้ ผู้สื่อข่าวเห็นว่าเป็นการทำงานข่าวที่มีคุณภาพ และจะส่งผลให้ข่าวมีคุณภาพด้วยเช่นกัน เพราะสามารถติดตามเสนอข่าวจนทำให้ผู้ชมทราบความจริงของเรื่องได้ ดังนั้น ข่าวคุณภาพต้องติดตามเสนอข่าวตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนกว่าจะถึงจุดสรุปที่แท้จริงของเรื่อง เช่น มีคำตัดสินถึงที่สุดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือทราบผลพิสูจน์ที่รับรองจากหน่วยงานเชี่ยวชาญที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น ผลพิสูจน์ศพจากนิติเวช ไม่ควรรายงานข่าวตามกระแส พอข่าวลือหรือหมดความน่าสนใจลงก็หยุดเสนอข่าวนั้น เช่น มีข่าวเรื่องใหม่ที่กระแสแรงกว่าหรือบทสรุปของข่าวต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการตัดสินหรือพิสูจน์

“ในแง่ของเวลาสถานีในการนำเสนอ บางทีกว่าเรื่องมันจะไปจนจบ ความสนใจมันหมด หรือบางทีเวลาในการนำเสนอมันจำกัด เรื่องที่มันกำลังจะจบ มันก็อาจจะไม่ได้

รับความสนใจในแง่ของการนำเสนอ แต่ความเห็นส่วนตัว คือ อยากให้เรื่องแต่ละเรื่องที่มีการนำเสนอ ต้องมีตอนจบด้วย มันทำให้ชาวสมบูรณณ์"

(ภาวิณี ศุภลาชัย, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

"ข่าวที่นำเสนอออกไปแล้วจะพยายามติดตามต่อเนื่อง ว่าวันนี้นำเสนอไปแล้ว พรุ่งนี้เราจะติดตามต่อว่า พรุ่งนี้ไปถึงไหนอย่างไร ตามให้มันต่อเนื่องจนกระทั่งมันจบ มันสิ้นกระบวนการ สิ้นความของมัน จะไม่ให้ข่าวมันหายไปเฉย ๆ"

(วสันต์ ภัยหลีกส์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 พฤศจิกายน 2543)

ผู้สื่อข่าวได้แสดงทัศนคติในประเด็นเรื่องความต่อเนื่องในการเสนอข่าวไว้เพิ่มเติมว่า นอกจากติดตามเสนอข่าวจนถึงบทสรุปแล้ว ต้องให้ความสำคัญกับความถี่ในการเสนอข้อมูลคืบหน้าหรือข้อมูลใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างให้เกิดกระแสความสนใจติดตามข่าวจากผู้ชม เพราะผู้สื่อข่าวเชื่อว่า ความสนใจของผู้ชมจะมีส่วนช่วยกระตุ้นและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น แต่ในสภาพการปฏิบัติงานจริง ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาการนำเสนอข่าวที่มีน้อยและมีข่าวสารใหม่ๆที่น่าสนใจเกิดขึ้นทุกวัน ทำให้ไม่อาจเสนอข่าวเรื่องหนึ่งๆให้อยู่ในความสนใจของผู้ชมได้ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้สื่อข่าวจะเสนอแต่ข้อมูลคืบหน้าเฉพาะที่สำคัญให้ผู้ชมได้ทราบ เช่น เสนอข่าวเมื่ออัยการส่งสำนวนจนถึงศาล อย่างไรก็ตาม แม้ผู้สื่อข่าวจะไม่สามารถเสนอข้อมูลคืบหน้าทุกอย่างแก่ผู้ชมได้ แต่ในส่วนการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวเอง ยังต้องติดตามตรวจสอบความคืบหน้าของเรื่องนั้นๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวทันสถานการณ์ และสามารถรายงานข่าวได้ทันทีเมื่อพบข้อมูลคืบหน้าที่สำคัญ

"ถ้าคิดว่าข่าวของคุณมีคุณภาพพอที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างไรได้ ก็จำเป็นต้องนำเสนอต่อเนื่อง โดยทำไม่ให้เกิดมันตกไป เช่น ส่วย เราจะ plan ไว้เลย 1 อาทิตย์ เริ่มต้นเปิดฉากนี้ เปิดฉากนี้ จนทำให้ทุกคนกลับมาติดส่วยของเรา ทำให้เรื่องนี้เป็นที่สนใจของสังคม ทำให้รัฐบาลต้องมีมาตรการเปลี่ยนแปลง มีการปลดพนักงานที่รับส่วย"

(นภา ศรประสิทธิ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

“ต้องเสนอข่าวต่อเนื่องตามเรื่องราวที่ว่าผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร แต่จะให้สอดคล้องเหมือนครั้งแรก มันคงไม่ใช่ เริ่มแรกอาจพาดหัวข่าวทุกฉบับ ทุกช่องเลย วันต่อมาอาจเป็นเรื่องพาดหัวรอง มันมีเรื่องอื่นเข้ามาลบกระแสด แต่คงไม่ใช่ตามมาให้รู้ตลอดเวลา จุดสุดท้ายของมันในการตัดสินใจครั้งนี้ เราก็ต้องนำเสนออยู่แล้ว แต่ความอยากรู้ของคนไม่เท่ากัน บางคนอยากรู้ว่าตอนนี้คดี ส.ว.เฉลิมไปถึงไหน แต่จริงๆ กระแสตรงนี้นั้นยังไม่ทำอะไร มันยังนิ่งอยู่ มันยังเป็นสำนวนที่อัยการกำลังพิจารณาอยู่ เราก็ต้องเข้าใจในกระบวนการของเขาด้วย”

(บุญรอด พัวศรี ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

“ด้วยความที่เราเป็น movement เกินไป เราขาดความต่อเนื่องของข่าว ตรงนี้จริงๆ แล้ว พยายามให้มี อย่างเราทำเรื่องหนองงูเห่า แล้วอยู่ๆเราหาย กลับไปอีกที่เราต่อไม่ติดแล้ว ต้องไปอ่านไปทำอะไรเพิ่มเติม ซึ่งช่วงนั้นมันอาจจะมีเรื่องของกรมประมงที่ไม่ชอบมาพากลก็ได้”

(เบญจวรรณ ยันตพร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

แต่ทั้งนี้ข้อมูลคืบหน้าที่จะทำให้ข่าวครบถ้วนอย่างมีคุณภาพนั้น ควรเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวเรื่องนั้นและให้สารประโยชน์ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงความจริงของเรื่องยิ่งขึ้น ดังนั้นหากเป็นข้อมูลคืบหน้าที่เกิดจากการสร้างข่าวด้วยการนำประเด็นข่าวนั้นไปถามความรู้สึกความคิดเห็นของบุคคลต่างๆเข้าไปเข้ามา หรือตั้งคำถามในเชิงยั่วยุอารมณ์แหล่งข่าว ให้เกิดการแสดงความคิดเห็นด้วยอารมณ์โต้ตอบกันไปมาระหว่างบุคคลฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพียงให้ข่าวดูเหมือนมีความคืบหน้าทำให้ชายข่าวได้นานขึ้น ผู้สื่อข่าวถือว่า ข้อมูลคืบหน้าในลักษณะดังกล่าวทำให้ข่าวด้อยคุณภาพ

“...คิดว่าบางทีข่าวที่เป็นกระแสก็ควรจะหยุด แม้ช่องอื่นจะเล่นอยู่ก็ตาม อย่างกรณีหม่อมเต่า เกิดความขัดแย้งไม่ค่อยลงรอยกับใคร ถ้าเรานำเสนอ หม่อมเต่าไม่ถูกกับคลังอีกแล้ว แต่เราไม่เอานโยบายที่หม่อมเต่าพยายามพูดถึงมาตรการสำคัญต่างๆที่เค้าจะทำ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของกระทรวงคลัง ทั้ง 2 อันเนี่ย มันมีผลดีผลเสียยังไง ตรงนี้น่าจะสำคัญมากกว่า การมานั่งตอบโต้รัฐมนตรีคนนั้นคนนี้ ซึ่งก็ไม่ได้อะไร”

(เบญจวรรณ ยันตพร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

“เบื่อบตรงที่ว่ามันซ้ำซาก ไม่เห็นมันมีอะไรดีขึ้น เมื่อไหร่จะเปลี่ยนเรื่องกันซะที มันเกิดอาการเวียนกับสิ่งที่คนออกมาพูด ซึ่ง comment มันก็จะคล้ายๆกัน วนเวียนอยู่เหมือนเดิม หรือบางทีอาจจะออกมาด่ากันไปด่ากันมา เป็นคนทำข่าวเองก็รู้สึกน่าเบื่อ”

(อดิณญา ตั้งใจตรง ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 6 สิงหาคม 2544)

“เวลาที่มันบีบเข้ามา แล้วต้องมีอะไรสักอย่าง เพราะมันเป็นเรื่องของการแข่งขันที่สูงขึ้น ที่ไม่เห็นด้วย ถ้ามันไม่มีอะไรก็คือไม่มีอะไร จะทำให้มีอะไรทำไม แต่ผู้สื่อข่าวบางคนที่ไม่เห็นพ้อมไม่มีอะไร ก็เอาไม่ค้จ่ปากให้เค้าพูด พูดอะไรให้มันรุนแรง เพื่อจะเอาไปถามอีกคนให้เป็นข่าวขึ้นมาอีก เช่นกระจกบานนี้ไม่แตก มันก็ไม่เป็นข่าว แต่เราไม่มีข่าว เราต้องเสนอข่าวอีก 1 ชั่วโมงข้างหน้า เราก็ทำให้มันแตกซะ มันก็เป็นข่าวแล้ว”

(วรวรรณ ชอนกลิ่น,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

4.2.6 **ความลึก** การพิจารณาคุณภาพข่าวในทัศนะของผู้สื่อข่าว นอกจากพิจารณาจากความสมบูรณ์ของเนื้อหา หรืออาจเรียกว่าเป็นการเสนอข้อเท็จจริงในลักษณะกว้างแล้ว ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ยังเห็นว่า ควรมีการเสนอข้อเท็จจริงในเชิงลึกด้วย เพราะข่าวที่เสนอเพียงข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่ปรากฏชัดตรงหน้าผู้สื่อข่าว ณ เวลานั้น ไม่ว่าจะได้จากแหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ หรือการสังเกตการณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลด้วยตัวผู้สื่อข่าวเองนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ผิวเผินเกินกว่าจะนำไปสู่ความจริง (truth) ของเรื่องได้ ดังนั้น นอกจากเสนอข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้ผู้ชมได้ทราบแล้ว ข่าวจะมีคุณภาพยิ่งขึ้นหากสามารถนำข้อเท็จจริงเบื้องต้นเบื้องหลังของข่าวนั้นๆมาเสนอเพิ่มเติม ทั้งนี้การเสนอข่าวเชิงลึกในทัศนะของผู้สื่อข่าวอาจเป็นลักษณะการสืบค้น ชุดข้อมูลข้อเท็จจริงซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเปิดเผยความจริงของเรื่องนั้นที่ยังถูกซ่อนเร้นอยู่มาเสนอให้ปรากฏ หรือเป็นการเสนอข้อมูลความเป็นมาเป็นไปหรือภูมิหลังของเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจสามารถติดตามข่าวได้ดีขึ้น โดยผู้สื่อข่าวเห็นว่า การรวบรวมข้อเท็จจริงเชิงลึกนี้ ต้องอาศัยทักษะในการสืบหาข้อมูลแบบอื่นๆ เช่น การค้นคว้าจากเอกสาร การลงพื้นที่ ร่วมกับการสัมภาษณ์แหล่งข่าว ที่ผู้สื่อข่าวใช้เป็นวิธีการหลักในการรวบรวมข้อมูล

“ยกตัวอย่างง่ายๆ การตั้งรัฐมนตรีสักคนหรือจะปลดใครสักคน ทุกคนบอกว่าคนนี้เหมาะสมที่จะมาทำงานนี้มากกว่า พวกนี้มันก็เป็นfactอย่างหนึ่ง แต่มันอาจจะไม่ใช่

ทั้งหมด มันอาจจะมีเหตุผลเล็กๆ เออ! กูไม่ชอบหน้ามึง แต่เค้าคงไม่พูดให้เราฟัง และเราก็ต้องหาส่วนนี้มาประกอบ เหตุผลอะไรพวกนี้ ซึ่งทำให้ชาวดูน่าสนใจยิ่งขึ้น"

(นนทศักดิ์ ควรขจร,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"เสนอข่าวทุจริตจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ว่า กระทรวงสาธารณสุขจัดซื้อยาด้วยราคาที่ยากจนแพง ถ้าจบอย่างนี้ก็จบไปเลย เจียบหายไปเลย แต่ว่าถ้าลงไปลึกถึงตามหมู่บ้านต่างๆ ตามศูนย์บริการ โรงพยาบาลเนี่ย เราชู้เลยว่าจุดเริ่มต้นของการทุจริตมันเริ่มจากตรงไหน ด้วยการส่งใคร ทำยังไง ต้องซื้อยาจากใคร มันคือการซุกค้าย เป็นเสน่ห์ แล้วก็ทำให้การบริโภคชาวไม่ได้อยู่เพียงแค่ว่าชาวผิวดำวันนั้น แค่นั้น จบ"

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 15 มกราคม 2544)

"นอกจากนำเสนอข้อเท็จจริงมากที่สุด ต้องมีการเจาะลึกไปทำความเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องจริงๆคืออะไร เช่น เราได้ข่าวว่าการสร้างสนามบินหนองงูเห่ามีการล้วงลูก แล้วมีการจับผิดว่ามีการทุจริต นั่นคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าว่า มีการจับผิด แต่ถามว่าที่มาของสนามบินหนองงูเห่าเป็นอย่างไร เราต้องตามย้อนลงไปว่าทำไมต้องเป็นสนามบินหนองงูเห่า ใครเป็นคนเริ่มต้น ขั้นตอนการดำเนินการเป็นอย่างไร มาถึงยุคปัจจุบันใครเป็นคนรับผิดชอบ แล้วทำไมต้องมีการตรวจสอบว่ามีการทุจริต ทุจริตกันแบบไหน"

(นภาพล ธนอมรัตน์,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"เนื้อหาต้องมีความลึก ต้องให้ background ต้องให้ความรู้ สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนว่าเค้าได้อะไรบ้าง ต้องโทรตรวจสอบ โทรหานักวิชาการ ต้องเข้าเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ เอาไปประมวลเขียนให้ได้เนื้อหามากที่สุด... การเมืองบางครั้งในแต่ละข่าวอาจไม่มี fact อะไรเลยก็ได้ มีแต่ comment นักการเมือง 500 คน เค้ามี comment ทุกคนแหละ เพราะฉะนั้นวิธีการทำข่าวแบบนี้ อธิบายคำพูดเค้าหน่อย เราต้องมีที่มาที่ไป คนจะได้ไม่สับสน"

(อัชฌา สุวรรณปากแพรก,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 21 กุมภาพันธ์ 2544)

แม้ในทางทฤษฎี ผู้สื่อข่าวยอมรับว่าการเสนอข่าวเชิงลึกเป็นคุณลักษณะสำคัญอย่างยิ่งที่ข่าวคุณภาพพึงมี แต่ในสภาพการปฏิบัติงานจริง ความลึกเป็นทักษะที่ยากจะนำมาปฏิบัติงานได้จริงทั้งหมด โดยเฉพาะข้อเท็จจริงเชิงลึกในลักษณะสืบค้น ขุดคุ้ยที่นำไปสู่การเปิดเผยความจริงของเรื่อง เพราะข้อจำกัดด้านเวลา ทั้งมีเวลาในการเสนอข่าวน้อยและต้องเร่งรีบเสนอข่าวให้ทันออกอากาศ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายการเสนอข่าวของสถานี ที่คำนึงถึงความราบรื่นในการดำเนินงานและความอยู่รอดทางธุรกิจ เพราะประเด็นข่าวบางเรื่อง เมื่อสืบค้นข้อมูลเชิงลึกอาจพบข้อมูลบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจให้คุณให้โทษกับสถานีได้ ตลอดจนทางสถานีต้องคิดถึงความคุ้มทุนทางธุรกิจในการลงทุนทำข่าวเชิงลึกที่ต้องใช้ระยะเวลา ทีมงานและค่าใช้จ่ายในการผลิตมากกว่าข่าวปกติทั่วไป ทำให้การเสนอข่าวเชิงลึกในลักษณะสืบค้น ขุดคุ้ย เหมือนการรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน (investigative reporting) แบบหนังสือพิมพ์ ที่ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน จะทำก็ต่อเมื่อเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ชมให้ความสนใจ หรือเมื่อสถานีโทรทัศน์ต้องการเปิดประเด็นข่าวใหม่ ทำให้ในสภาพการปฏิบัติงานจริงมักทำได้เพียงข่าวเชิงลึกในลักษณะเสนอข้อมูลย้อนอดีตบอกที่มาที่ไปของเรื่องนั้น ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่าเป็นข่าวเชิงลึกที่มีคุณภาพในระดับหนึ่ง เพราะยังไม่ได้เป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงสำคัญที่จะนำผู้ชมไปสู่ความจริงของเรื่องได้ เช่น ข้อมูลที่จะทำให้สามารถตัดสินว่า สิ่งนั้นถูกหรือผิด

“ในบางส่วนที่เราอยากเสนอเบื้องหลังข่าวที่ไม่มีคำพูดยืนยัน แต่เราได้ยินมา เราก็สามารถเรียบเรียงเป็นสก็๊ปได้ ช่วยคนดูให้แน่นขึ้น แต่ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาด้วย เช่น มีข่าวสำคัญ 4-5 เรื่อง ถ้ามัวไปเสนอสก็๊ปก็ได้แค่เรื่องเดียว อย่างสก็๊ปที่ต้องการลึก ค่อนข้างทำได้ยาก เพราะการหาข้อมูลต้องใช้เวลา แล้วมันร้อน เก็บได้หรือเปล่า ถ้าออกพุงนี้ ไม่มีคนดูแล้ว”

(สนมพร ฉิมเฉลิม, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 19 ตุลาคม 2543)

“การไปทำข่าวโดยสัมภาษณ์คนๆเดียว เราก็เสนอไปตามกระแส ขาดข้อเท็จจริงที่จะตัดสินได้เลยว่าผิดหรือถูก ก็คือเสนอตามข้อเท็จจริงที่ได้ตรงนั้น อันนั้นคือ ข้อเท็จจริงที่นักข่าวทำกันอยู่... เราลึกได้ไม่เต็มที บางทีเราอยากจะลงไปในพื้นที่อีก แต่ว่าการลงพื้นที่ ยิ่งเป็นต่างจังหวัด มันจะเสียเวลา เรื่องของค่าใช้จ่าย กำลังคนต่างๆ”

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

“ข่าวไม่ค่อยลึกลับส่วนใหญ่ตามกระแส ข้อมูลข้อเท็จจริงบางอย่าง เช่น ผล ศ.ป.ร.หรือ คณะกรรมการที่ตรวจสอบว่าใครทำลายเศรษฐกิจ มีข้อมูลว่าคนในรัฐบาลเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ไม่กล้าเสนอข่าวตามข้อมูลที่ออกมา เพราะกลัวเสียงเกิดผลเสียต่อสถานี”

(อภิชาติ วิเชียรตนนท์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 12 ตุลาคม 2543)

4.3 วิธีการนำเสนอ

ในทัศนะของผู้สื่อข่าว ข่าวจะมีคุณภาพหรือไม่ มิได้ขึ้นอยู่กับ การเลือกประเด็นข่าว และคุณลักษณะของเนื้อหาข่าวเท่านั้น เพราะในการเสนอข่าว ส่วนของตัวข่าวและวิธีการนำเสนอย่อมถูกเสนอควบคู่กันไป ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจน ดังนั้นข่าวจะมีคุณภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการนำเสนอด้วย โดยผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า ข่าวคุณภาพต้องมีวิธีการนำเสนอที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสื่อโทรทัศน์ และสามารถทำให้ผู้ชมสนใจติดตามชมข่าวนั้นๆ รวมทั้งเข้าใจข่าวได้ถูกต้องตรงกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 **สั้น กระชับ** จากที่ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ต่างเข้าใจคุณสมบัติเฉพาะของโทรทัศน์ว่าเป็นสื่อ ร้อน (Hot Media) ที่ได้เปรียบในเรื่องความรวดเร็วในการเสนอข่าว แต่เสียเปรียบที่เวลาการเสนอข่าว จำกัด ผู้สื่อข่าวจึงคาดหวังให้ข่าวโทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่ทำให้ผู้ชมรับทราบและเข้าใจเรื่องนั้นๆ ได้ถูกต้องในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นวิธีการนำเสนอที่สามารถทำให้ข่าวบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว ทำได้โดยมุ่งเสนอแต่ประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของข่าว ตัดส่วนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่ให้สารประโยชน์กับประเด็นสำคัญของเรื่องทิ้งไป เช่น การเลือกเสนอเนื้อหาและการเปิดเสียงแหล่งข่าว ควรพิจารณาจากความสำคัญหรือความน่าสนใจของข้อมูลมากกว่าความน่าสนใจของตัวบุคคล ตลอดจนเขียนข่าวให้กะทัดรัด ไม่เยิ่นเย้อ โดยไม่ใช้คำมีสีสันหรือเล่นลำนับจำนวน เพื่อเพียงให้ข่าวมีความยาวขึ้นหรือเพื่อเร้าอารมณ์ผู้ชม โดยไม่มีสาระสำคัญใดๆเลย

“ข่าวคุณภาพต้องไม่เยิ่นเย้อ สรุปออกมาให้รู้เรื่องเลยภายใน 1 นาที สิ่งที่ยึดมาตลอดคือ สั้น กะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย เพราะมันเหมาะกับโทรทัศน์ที่จำกัดด้วยเรื่องเงื่อนไขเวลา...เห็นประเด็นไหนน่าสนใจจะยกขึ้นประเด็นเดียว มันทำให้ข่าวไม่เหนื่อยหน่าย คนฟังแป๊บเดียวก็รู้เลย ไม่ต้องอธิบายยืดเยื้อมากมาย แต่สก็ูปมันไม่ใช่

ข่าว อาจยืดเวลาเป็น 2 นาที 2 นาทีครึ่ง แล้วมุ่งไปที่จะเจาะลึก เพราะตรงนั้นเราไม่ได้มุ่งนำเสนอ detail แล้ว เรามุ่งไปที่ประเด็นนั้นเลยว่าทำไมมันอย่างนั้นอย่างนี้”

(สุวดี นิลพัทธ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 7 พฤศจิกายน 2544)

“หน้าจอช่อง 3 ปัจจุบันใช้วิธีตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป โดยไม่คำนึงถึงว่าคนๆ นั้นจะมีความสำคัญในระดับการเมืองแค่ไหน แม้นายกฯพูดเอง ถ้าพูดอะไรที่ไม่สำคัญพอเป็นข่าว เราก็ไม่เปิดเสียง อาจมีการเล่ารายละเอียดไปเล็กน้อยว่า มีการพูดถึงเรื่องนี้อย่างไร แต่ไม่จำเป็นต้องมีการเปิดเสียงนายกฯ ทุกครั้ง “

(พิริยะ เจียรชุตินา , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 4 กุมภาพันธ์ 2544)

“...ไม่เขียนแบบใส่อารมณ์ เขียนเพื่อให้เกิดความยาวของเนื้อข่าวเท่านั้นเอง ทั้งที่ข้อเท็จจริงมีความยาวแค่ 3 บรรทัด แต่คุณไปใส่อะไรที่มันเยิ่นเย้อนำทวมทุ่ง อย่างนั้นข่าวมันก็ไม่น่าสนใจไม่น่าดู เหมือนคุณไปแต่งนิยายให้ดูเรื่องหนึ่งเท่านั้น”

(นภาพล ถนอมรัตน์ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

ในส่วนของภาพ ผู้สื่อข่าวเห็นว่าการเลือกภาพที่สื่อความหมาย สามารถบอกเล่าเหตุการณ์หรือถ่ายทอดรายละเอียดของข้อเท็จจริงได้อย่างชัดเจนมาเสนอประกอบข่าว จะมีส่วนช่วยให้ข่าวสั้นกระชับขึ้น โดยเฉพาะข่าวเหตุการณ์ หากสามารถนำภาพขณะเกิดเหตุมาเสนอได้ จะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ทันทีจากภาพข่าวที่ปรากฏ และเมื่อมีภาพที่สื่อความหมาย ผู้สื่อข่าวไม่ควรบรรยายข้อมูลซ้ำกับสิ่งที่ปรากฏในภาพ ควรเสนอข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏในภาพให้ผู้ชมได้รับทราบ

“ภาพต้องสื่อ ต้องไม่ make อย่างบทความนี้ไม่ต้องบรรยายว่า คนนี้อาบเหงื่อต่างน้ำทำงานหามรุ่งหามค่ำ เพียงเราถ่ายมือที่กร้านของเค้าหรือน่องเค้าที่เดินเห็นเป็นมัด แสดงว่าเค้าเดินมาก็ร้อนก็หนาว หรือถ่ายมือที่ปาดเหงื่อที่ไหลย่อยอาบหน้าเค้า มันสื่อได้เลย”

(นราทิพย์ เศรษฐกาญจน์ , สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

“ผมว่าภาพมันเล่าได้หมด เราพูดแต่ผู้ชายคนนี้เมายาบ้าถือมีดจี้เด็กชายอายุ 4 ขวบ เป็นตัวประกัน เราใช้เวลาสัก 10 วินาที แต่ภาพนี้ไซ่วีปูป คนรู้เลย ใสนี้เมายาบ้าแน่นอน เหมือนผมเคยเสนอตำรวจรับเงินบนทางด่วน ไปดูภาพนี้ให้คนตัดสินใจว่าเค้าทำอะไรบนทางด่วน คือภาพมันอธิบายได้หมด เราไม่ต้องพูดอะไรเลย”

(นันทศักดิ์ ครอบขจร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“เรื่องของคุณศรีประไพที่โดนตีก คุณจะต้องมานั่งบรรยายมัยว่า ‘ขณะนี้คุณศรีประไพ กำลังเดินอยู่บนขอบ เดินก้าวเท้าซ้ายไปแล้ว ก้าวเท้าขวา คุณศรีประไพตกลงมาแล้ว ครบ ภาพที่คุณเห็นอยู่นี้เป็นภาพขณะที่ช่วยเหลือ กำลังถือกระบองอยู่ ภาพตอนนี้ กระบองหลุดไปแล้ว’ คุณไปบรรยายทำไม ก็เค้าเห็นอยู่แล้ว คุณบอกซิ ‘ภาพที่คุณเห็นอยู่นี้ ชื่อนี้ สาเหตุที่มาเดินเพราะอกหัก จนผลสุดท้ายเธอตกลงไปเสียชีวิต เพราะมาจากกรณีเรื่องอกหัก บวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปช่วยแต่ไม่รู้จักวิธีในการช่วยเหลือที่ถูกต้องจนเกิดเหตุการณ์น่าสลดขึ้น’... มันเป็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วเราจับภาพได้ตลอดเวลา แต่ลองคุณไปนั่งบรรยายอย่างที่ผมว่า คนดูเค้าไม่ฟังคุณหรอก กลายเป็นนักรำคาญ แต่เค้าอยากรู้ว่าทำไมต้องไปเดิน แล้วไอ้คนที่พุ่งเข้าไปรวบจน เค้าตกลงไป คือใคร มาจากไหน เป็นข้อมูลประกอบภาพไม่ใช่ข้อมูลบรรยายภาพ”

(นภาพล ถนอมรัตน์ สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

“เน้นบทข่าวสั้นกระชับ ได้ใจความ ภาพเป็นตัวสื่อให้เห็น โดยไม่ต้องใช้การบรรยายมากมาย เช่น ข่าวอาชญากรรม ภาพที่สมบูรณ์ครบถ้วนให้คนดูรู้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร เนื้อข่าวบอกแค่สถานที่”

(พจนาด เจริญภิญโญยิ่ง,สัมภาษณ์ครั้งที่ 2, 31 กรกฎาคม 2544)

4.3.2 **เข้าใจง่าย** ในทัศนะผู้สื่อข่าว ชาวคุณภาพต้องเป็นข่าวที่เมื่อผู้ชมทุกคนรับชมแล้ว สามารถเข้าใจได้ทันทีและเข้าใจได้ถูกต้องตรงกันกับสิ่งที่ผู้สื่อข่าวต้องการนำเสนอ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของข่าวโทรทัศน์ที่ไม่สามารถกลับมาชมซ้ำใหม่ได้เหมือนอย่างอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งวิธีการนำเสนอที่จะทำให้ข่าวเข้าใจง่ายขึ้น ผู้สื่อข่าวมักให้ความสำคัญเรื่องการใช้ภาษา โดยเขียนข่าวด้วยภาษาหรือถ้อยคำสำนวนที่ผู้ชมทั่วไปเข้าใจได้ทันที และมีความหมายชัดเจน จนไม่อาจตี

ความไปในทิศทางอื่นได้ แต่ไม่ใช่ศัพท์แสง คำย่อ คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาหนังสือพิมพ์ ตลอดจนปรับเปลี่ยนการเขียนข่าว จากแบบเป็นทางการมาเป็นการเล่าข่าวด้วยรูปประโยคง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ฟังแล้วเข้าใจทันที โดยที่ใจความสำคัญของเรื่องต้องไม่ผิดเพี้ยนไปจากข้อเท็จจริง

“การทำข่าวให้เข้าใจง่าย ภาษามีส่วนช่วย คือใช้ภาษาให้ง่าย ถูกต้องตามหลักภาษา ไม่หือหวา เรื่องสำนวนอาจมีบ้างในรายงานพิเศษมาช่วยให้เรื่องน่าสนใจ แต่จะไม่เล่นสำบัดสำนวนเยอะเกิน สำคัญคือต้องใช้ภาษาให้ถูกต้อง ถ้าเราอ่านข่าวแล้วไม่เข้าใจ มันไม่ย่อย มันก็ไม่สามารถสื่อได้... ฟังปุ๊บแล้วเข้าใจไม่ต้องตีความมากมาย ภาษาที่ช่อง 7 ใช้อาจไม่สวิงสวยแต่ง่าย ค่อนข้างทางการ ทางกรณีนี้นหมายถึง formal ไม่ใช่ official”

(วสันต์ ภัยหลิกี้, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 พฤศจิกายน 2544)

“ใช้ภาษาชาวบ้านง่ายๆ แต่ไม่ใช่ภาษาตลาด อย่าง ‘จ๊าบ’ จะหาคำมาใช้แทน ใช้ ‘โดดเด่น’ หรือ ‘นิยม’ หลักใหญ่คือ ทำให้คนดูแล้วเข้าใจเลย เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พูดบ่อยๆ เราก็ใช้ ส.ส. เป็นคำที่รู้จักว่า ส.ส. คืออะไร แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ใช้ภาษาแสดงที่หนังสือพิมพ์ใช้ เช่น จ๊าบ ห่วย”

(อานติ ธรรมปาโล, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

“โดยธรรมชาติ เขียนข่าวต้องใช้ภาษาชาวบ้านให้เข้าใจง่ายๆ อย่าใช้ภาษาเขียน ใช้ภาษาพูด ฟังปุ๊บรู้เรื่องเลย ไม่ต้องตีความ 2-3 เที้ยว คนดูไม่เข้าใจก็ไม่มีประโยชน์ ข่าวต้องการความชัดเจน ไม่ก็คือไม่ ได้ก็คือได้ ถูกก็คือถูก”

(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

“อย่างข่าวเศรษฐกิจ กรม. แดลงว่า ภาษาราชการนะ ‘คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กองทุนฟื้นฟู... ยายมีตาแม้นฟังไม่รู้เรื่อง การใช้ภาษาในช่วงซีพีพรข่าว เป็นลักษณะการเล่าให้ฟังมากกว่าการเขียนแบบ format ตายตัวว่า ‘นายกฯ เห็นชอบให้มีการประชุมกรม. สัญจรที่เชียงใหม่ในสัปดาห์นี้’ เราก็กลับเสียใหม่ว่า ‘ชาวเชียงใหม่ วันที่ 15-16

นี้เตรียมต้อนรับนายกฯ เพราะเค้าจะขณคณะรัฐมนตรีไปประชุมที่นั่น' ซึ่งความหมายก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป แต่สิ่งที่ได้รับคือความเป็นกันเองกับคนดู ทำให้ข่าวเข้าใจง่าย"

(สำราญ จัทรโท, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กรกฎาคม 2544)

"ข่าวกฎหมายจะเขียนให้คนเข้าใจง่ายก็ได้ เช่น ข่าวกฎหมายเลือกตั้ง เราเขียนว่า 'สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายคนได้คัดค้านมาตรา 113/1 ว่าด้วยการให้ส.ส.ที่เป็นรัฐมนตรีเสียค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งซ่อมเอง รวมทั้งพรรคการเมืองต้นสังกัดด้วย' ประชาชนอาจไม่เข้าใจ ถ้าเราอธิบายใหม่ว่า 'ส.ส.หลายคนไม่เห็นด้วยกับการที่ให้ส.ส.ที่ลาออกไปเป็นรัฐมนตรีเสียเงินในการเลือกตั้งซ่อมเอง' จะทำให้มันง่ายขึ้น"

(อภิรดี วิเชียรตนนท์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 12 ตุลาคม 2543)

แต่ในทางปฏิบัติงานจริง นอกจากผู้สื่อข่าวจะเลือกใช้ภาษาในการเสนอข่าว โดยยึดหลักให้ผู้ชมทุกคนเข้าใจข่าวได้ถูกต้องตรงกันแล้ว ผู้สื่อข่าวยังต้องคำนึงถึงเวลาในการเสนอข่าวที่มีจำกัดด้วย บางครั้งผู้สื่อข่าวจึงหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ทางการ หรือศัพท์วิชาการที่ต้องอาศัยการอธิบายความหมายเพิ่มเติมในข่าว มาใช้ศัพท์ที่คนทั่วไปเข้าใจแทน ซึ่งอาจเป็นคำย่อ คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาหนังสือพิมพ์ก็ได้ ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวเห็นว่า การใช้คำศัพท์เหล่านี้จะไม่กระทบต่อคุณภาพข่าว ถ้าเป็นคำที่มีความหมายตรงกัน แต่เข้าใจง่ายกว่า และใช้กันแพร่หลายจนเป็นที่รู้ความหมายของคนทั่วไป รวมทั้งต้องเป็นคำสุภาพ ไม่ห้วนหาวจนเกินไป

"การใช้ภาษาของข่าวการเมืองของทีวี ถ้าทางการมากเกินไปก็ค่อนข้างจะน่าเบื่อ อาจต้องมีภาษาที่ง่าย ๆ พุดแล้วคนเข้าใจ คำว่า 'ฮั้ว' จะแปลเป็นภาษาทางการว่าอย่างไร เราต้องใช้คำนี้ มันฟังแล้วรู้เลย บางทีพี่ทำข่าว เขาใช้คำอะไรพี่ก็ใช้คำนั้น อย่างรัฐมนตรียี่ เขาก็ใช้กันทั้งบ้านทั้งเมือง ศัพท์เศรษฐกิจบางทีพี่ก็ใช้นะ เวลาพี่ rewrite ก็ 'เงินเฟ้อ' คนมันจะเข้าใจมากกว่า"

(อณัญญา ตั้งใจตรง, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

"คุณต้องเขียนข่าวให้คนทุกระดับทุกอาชีพ ทุกอายุ ทุกวัยรู้เรื่องข่าวเดียวกัน แม้ข่าวเศรษฐกิจก็ต้องพยายามอธิบายให้ชาวบ้านรู้เรื่องด้วย แต่บางครั้งมันก็จนใจ จะ

อธิบายว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศคืออะไร GDP คืออะไร แต่การที่เราบอก
ว่า GDP บ่อยๆเหมือนNPL ชาวบ้านจะรู้ว่าNPLคืออะไร... ยอมรับว่าคำบางคำ
อธิบายไม่ได้ แต่ถ้าคำไหนอธิบายได้ต้องพยายามอธิบายให้ชาวบ้านรู้เรื่องที่สุด"

(พลภุต เรืองจรัส, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

ในส่วนของวิธีการนำเสนอด้วยภาพ ที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่าสามารถช่วยให้ผู้ชมเข้าใจข่าวได้เร็วขึ้น
นั้น ควรเสนอภาพให้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาข่าว และในข่าวสัมภาษณ์ นอกจากจะเสนอภาพเหตุ
การณ์เบื้องต้นขณะที่ผู้สื่อข่าวกำลังรวบรวมข้อมูล เช่น ภาพแหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ ภาพบรรยากาศ
ของสถานที่ประชุม เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลแล้ว ข่าวจะมี
คุณภาพยิ่งขึ้น หากนำภาพประกอบข่าว (insert pictures) ที่รายละเอียดของภาพมีความเกี่ยวข้องกับ
เนื้อหาข่าวมาเสนอเพิ่มเติม ตลอดจนสร้างภาพกราฟฟิกมาเสริมในการนำเสนอข่าวที่มีรายละเอียด
มากและสลับซับซ้อน

"...สมมติใครจะให้สัมภาษณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็ให้เห็นคนนั้นให้สัมภาษณ์ปาก
พะงาบๆ ซึ่งผู้ชมอาจไม่ได้อะไรจากภาพเลย เช่น สมมติว่าคุณสุนทรินทรให้สัมภาษณ์
เรื่องแผ่นดินไหวของอินเดีย ก่อนที่คุณสุนทรินทรจะ comment ว่า 'เราน่าจะมีการช่วย
เหลืออย่างนั้นอย่างนี้' ผู้ชมก็จะเห็นแต่ปากเค้าพะงาบๆ แต่จริงๆแล้วต้องสื่อด้วย
ภาพ ต้องมีภาพของเหตุการณ์ ภาพต้องไม่make ต้องตรงกับเนื้อหาที่ทำ"

(นภา ศรประสิทธิ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"...ภาพบางภาพเนี่ย บางเนื้อหาไม่จำเป็นต้องอธิบาย โดยเฉพาะภาพเหตุการณ์
หรือกรณีข่าวเศรษฐกิจ ภาพช่วยได้มากคือเราอย่าใส่แต่หน้าคนสัมภาษณ์ไปตลอด
ข่าวมันก็ต้องมีภาพประกอบ แล้วภาพก็ต้องเป็นภาพที่เหมาะสมกัน พูดเรื่องเกษตรก็
ต้องเป็นภาพสินค้าเกษตร พูดเรื่องแบงก์ก็ต้องเป็นภาพธนาคาร มันจะทำให้คนสื่อ มี
อารมณ์คล้ายตามกับข่าว รับรู้ข่าวแล้วก็เข้าใจข่าวได้มากขึ้น"

(ภาวิณี ศุนาลัย, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

"เช่น ราคาน้ำมัน แหล่งที่มา กำลังผลิตเรามีเท่าไร บางทีพูดไปคนก็เห็นแต่ภาพ บิมน้ำมัน คนจอดรถเติมน้ำมัน เราก็จะใช้กราฟฟิกมาช่วยทำเป็น chart เป็นแผนภูมิ ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปี 43 เป็นไง ปี 44 เป็นไง คนจะได้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเดือนนี้จะเก็บค่าไฟฟ้าใหม่ ชาวที่เขียนไปคือ สิ้นเดือนนี้บิลค่าไฟจะขึ้นอีก 20% ก็ทำเป็นกราฟเปรียบเทียบให้เห็นว่า เดิมที่เราเสีย 100 บาท ต่อไปจะเสียเงินเท่าไร "

(ธเรศวร ธนะสมบุญณ์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวบางส่วนจะใช้รูปแบบการนำเสนอมาช่วยให้ชาวเข้าใจได้ง่ายและเร็วขึ้น โดยยกตัวอย่างสิ่งใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับผู้ชมมาอธิบายเรื่องที่เข้าใจยาก เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนหากสามารถรวบรวมข้อเท็จจริง ทั้งข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นของบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้อง มานำเสนอได้ครบถ้วนในข่าวเดียวกัน หรือเสนอในรูปแบบอื่นๆตามต่อเนื่องจากข่าว เช่น รายงานพิเศษ การสัมภาษณ์ ผู้สื่อข่าวเห็นว่าจะช่วยให้ชาวเข้าใจง่ายขึ้น เพราะผู้ชมไม่ต้องเสียเวลาไปหาข้อมูลเบื้องต้นของเรื่องที่ถูกนำเสนอไปก่อนหน้านี้ เพื่อมาช่วยในการทำความเข้าใจ

"เศรษฐกิจเป็นเรื่องยาก แต่วิธีการนำเสนอจะเป็นวิธีการที่จะทำให้คนเข้าใจ สมมติเป็นเรื่องภาพกว้างมโหฬาร เศรษฐกิจตกต่ำ เราอาจหยิบยกเรื่องใกล้ตัว ยอดขายรถที่มันตกต่ำเหลือเกิน ปีนี้ที่คาดว่าจะขายได้ 3 หมื่นคัน แต่ขายได้ 2-3 พัน หรือผู้ซื้อพูดว่า 'ผมไม่ซื้อรถหรอก ผมยอมที่จะเดินไปดีกว่า เพราะน้ำมันรถก็แพง รถก็แพง กระเป๋าเงินผมก็ไม่มีเงิน และไม่รู้เดือนหน้าจะตกงานหรือเปล่า' เราหยิบยกประเด็นที่มันใกล้ตัวเป็นส่วนเริ่มต้น แล้วจากนั้นก็ขยายความยาก"

(นภา ศรประสิทธิ์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"ถ้าจะอธิบายนโยบายของรัฐบาลให้ชาวบ้านฟัง เรายกตัวอย่างให้ชาวบ้านอธิบาย ชาวบ้านมันจะง่ายกว่า อย่างเรื่องลอยตัวค่าเงินบาท เราต้องบอกว่าการนี้ทำอาชีพส่งออก ดีใจที่ค่าลอยตัวค่าเงินบาท ธุรกิจจะดีขึ้นเพราะ 1 ดอลลาร์ เคยแลกได้ 25 บาท ต่อไปจะแลกได้ 40 บาท แต่คนนี่ ค่าต้องสั่งสินค้าเข้ามาผลิต ค่าแยะ เอาตรงนี้ไปอธิบายนโยบายเงินบาทของรัฐบาล ยึดหลักว่าทำอย่างไรให้คนดูเข้าใจนโยบายนี้"

(พลภฤต เรืองจรัส ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

"ข่าวโทรทัศน์จะชัดมากในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ มีการขยายความต่อ อย่างข่าวการเมือง คุณสัมภาษณ์คนนี้มา จะมี comment ของคนอื่นมาต่อในข่าวเดียวกัน แต่วันธรรมดาวันเดียวข่าวออก 10 โมง เดียวข่าวเที่ยง รีบส่งก่อน ไม่มีส่วนขยาย พอไม่ได้ดู break แรกก็ 모르เรื่อง เราต้องเสียเวลาทำความเข้าใจว่า 'จากกรณีที่นาย ก.พูดอย่างนี้ นาย ข.ได้ออกมาบอกว่า...' แล้วถ้านาย ข.ได้แย้งกลับไปทีนาย ก.อีก ไปออก break 3 ถ้าคนไม่ดู break 1 กับ 2 ก็จบ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า 'ไม่รู้อะไร'"

(นภาพล ถนอมรัตน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 6 กุมภาพันธ์ 2544)

4.3.3 น่าสนใจ ชวนติดตาม ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มองว่า ในปัจจุบันรายการข่าวไม่เพียงต้องแข่งขันกับรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น แต่ยังต้องแข่งขันกับรายการบันเทิงอื่นๆ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอเพื่อดึงดูดผู้ชมให้สนใจติดตามชมข่าว เพราะผู้สื่อข่าวเห็นว่า แม้ข่าวจะมีคุณภาพดีอย่างไร หากผู้ชมไม่ได้ชมข่าวนั้นก็ไม่มีความหมาย ดังนั้นวิธีการนำเสนอข่าวให้น่าสนใจชวนติดตามจึงเป็นอีกส่วนที่ต้องคำนึงถึงในการพิจารณาคุณภาพข่าว

โดยผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่มีทัศนคติตรงกันว่า "ภาพ" เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ข่าวน่าสนใจ เพราะภาพเป็นจุดเด่นของข่าวโทรทัศน์ที่ทำให้ได้เปรียบข่าวจากสื่อประเภทอื่น ซึ่งภาพที่น่าสนใจตามความเห็นของผู้สื่อข่าว นอกจากเป็นภาพที่มีลักษณะเป็นหลักฐาน (evidence) ยืนยันข้อเท็จจริงในข่าวได้อย่างชัดเจน ดังที่กล่าวไว้ในเรื่องความน่าเชื่อถือแล้ว หากได้ภาพขณะเกิดเหตุในช่วงสำคัญที่สุดของเหตุการณ์ (highlight) ผู้สื่อข่าวจะถือว่าเป็น "ภาพ shot เด็ด" ที่ยิ่งเรียกความสนใจจากผู้ชมได้มากขนาดที่ว่าต้องนำมาเสนอให้ได้ แม้จะต้องขออัดสำเนาภาพจากช่องอื่นก็ตาม นอกจากนี้ภาพshotเด็ดอีกประเภทที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่า จะช่วยให้ข่าวมีสีสันชวนติดตามขึ้นเช่นกัน คือ ภาพที่สามารถเรียกอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตามเรื่องราวในข่าวได้

"โทรทัศน์ต้องเลือกภาพนำเสนอก่อน รายละเอียดตามมาก็หลังก็ได้..งานข่าวโทรทัศน์ ถ้าเราไม่ได้ภาพ เรามัวแต่ไปหาข่าวอยู่ ถึงได้มาละเอียดแค่ไหน ก็เทียบได้แค่หนังสือพิมพ์ คือให้คุณ imagine เาเอง แต่ถ้าภาพไปก่อน คนเห็นแล้วจินตนาการไปว่าเหตุการณ์มันรุนแรง คนอยากจะติดตามดูรายละเอียด เท่ากับได้เสพทั้งภาพและข่าว"

(นราทิพย์ เศรษฐกาญจน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"ภาพที่เราเรียกว่ามีคุณภาพ คือเป็นภาพ action ยิ่งได้ภาพขณะที่เกิดเหตุเท่าไรยิ่งดี บางที่เราเห็นข่าวบอกว่ามีการยิงกัน มีการวิสามัญฆาตกรรม ส่วนใหญ่มันจะได้ภาพ แค่นอนตายแล้ว คือไปได้ภาพหลังที่เกิดเหตุ ภาพที่ดีต้องได้ขณะที่เกิดเหตุ นั่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก"

(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"สื่อโทรทัศน์ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือภาพ เพราะภาพจะเล่าเรื่อง ถ้าเป็นข่าวสำคัญแล้วเรา ไม่มีภาพจริงๆ อย่างแรกดูว่าใช้ภาพinsertแทนได้มั้ย อาจเป็นหน้าคนที่เรากำลัง กล่าวถึง แต่ถ้าเราต้องการย้ำในส่วนของเสียงจริงๆ เราก็ต้องขอความร่วมมือจาก สถานีช่องอื่น ดีกว่าไม่มีออก"

(วีระศักดิ์ ขอบเขต, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 2 ธันวาคม 2543)

ซึ่งในการเสนอภาพshotเด็ด โดยเฉพาะข่าวอาชญากรรมที่ส่วนใหญ่มักเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นความรุนแรง หวาดเสียว น่ากลัวสยดสยอง หรือความเศร้าสลดของเหตุการณ์ เช่น ภาพคนเมายา บ้าเอามีดจี้คอเด็กเป็นตัวประกัน ภาพศพโจรที่ถูกตำรวจวิสามัญฆาตกรรม ผู้สื่อข่าวเห็นว่าแม้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ข่าวน่าสนใจขึ้น แต่การนำเสนอภาพเหล่านี้ให้มีคุณภาพ ต้องมีขอบเขตในการนำเสนอที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคการตัดต่อช่วยลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภาพข่าวนั้นๆ และไม่ควรรนำภาพเหล่านี้มาเป็นจุดแข่งขันในการเสนอข่าวเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชม

"ผมว่าสื่อทุกคนคิดเหมือนกัน ถ้าเราได้เด็ดได้เด็ดเราต้องโชว์ แต่มันอยู่ที่ว่าใครเสนอ ได้ดีกว่า ไอ้การที่เราเสนอภาพเด็ด เราจะคัดเลือกภาพบางส่วนที่ไม่เหมาะสมออก สมมติว่าจี้คอเด็ก จะเสนอส่วนเริ่มต้น ตรงกลางอาการเป็นอย่างไร หรือมี highlight เช่น ตำรวจเข้าไปคุย หรืออีกอันต้องซาร์จช่วยตัวประกัน มันน่าจะเป็นช่วง ๆ คนก็อยากดู เออ! ช่วยได้ไหม "

(นนทศักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"ในปัจจุบันภาพต้องมันส์ โดยเฉพาะไอทีวียึดหลักตรงนี้ว่าภาพมาก่อน พี่ว่าทุกช่อง แม้แต่ที่กระหริ่งโดนยิงตาย ช่องไหนที่ว่าม่ีจรรยาบรรณ แด้ก็ออก แต่ขณะเดียวกัน

คนดูบางกลุ่มอาจวิจารณ์ว่าภาพนี้ออกทำไม แก่โขง่ายๆถ้าภาพหวาดเสียว เช่น ภาพ ปืนจ่อหัว มีดจ่อคอ ต้องทำเบลอ แต่ถามว่าไม่ออกได้มัย ก็ได้ แต่ชาวไม่มีสีสัน "

(ธาดา ศรีปราโมช ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

"ชาวอาสาสมัคร การเสนอข่าวต้อง screen เพราะมันอาจเป็นดาบ 2 คม มันอาจ ยั่วได้ เพราะคนมันไม่เหมือนกันทั้ง 100 คน บางคนเห็นแค่นี้ก็กินข้าวไม่ได้แล้ว เรา ต้องเสนอให้ soft ที่สุด คิดถึงคนที่ sensitive ที่สุดไว้ก่อน ไม่ควรเอาภาพที่หวาดเสียว รุนแรงมาแข่งขันในการนำเสนอ"

(มาทินี เผ่าจัญญ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 10 กุมภาพันธ์ 2544)

ยิ่งถ้านำภาพ shot เด็ดที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบมาเสนอซ้ำๆ เพียงเพื่อต้องการขาย ข่าว แม้จะเป็นภาพ shot เด็ดของเหตุการณ์สำคัญที่สถานีใดสถานีหนึ่งได้มาเพียงช่องเดียว ผู้สื่อข่าวก็ เห็นว่า การเสนอภาพดังกล่าวนี้ทำให้ข่าวด้อยคุณภาพ เพราะอาจเป็นการปลุกฝังให้สังคมเกิดความ ซาซึนกับความรุนแรง หรือเกิดการเลียนแบบจากบุคคลที่อยู่สถานการณ์ใกล้เคียงกับบุคคลในข่าว หรือจากเด็กที่ยังขาดวุฒิภาวะ หากผู้สื่อข่าวต้องการเสนอข้อมูลคืบหน้าของข่าวเรื่องนั้นๆ ก็ควรเสนอ ภาพที่แสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าของเหตุการณ์มากกว่าจะนำภาพเหล่านั้นมาเสนอซ้ำไปซ้ำมา เช่น เดียวกับที่ไม่ควรนำภาพ shot เด็ดเหล่านั้นมาเสนอซ้ำ ในลักษณะนำมาใช้เป็นภาพประกอบข่าว (insert pictures) ในข่าวอื่นๆ

"เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นก็นำเสนอภาพเหล่านั้นได้ แต่ไม่ควรเอามาซ้ำย้ำบ่อยจนเกินไป แล้วมาพูดในเชิงชื่นชมว่าเป็นภาพเดียวที่เราได้ พี่เห็นว่ามันมีผลกระทบต่อคนในข่าว ทั้งญาติพี่น้องของเค้าจะรู้สึกอย่างไร หรือคนอื่นที่ดูแล้วอยู่ในสถานการณ์ใกล้เคียง กับเค้าจะคิดว่าเป็นแบบอย่างหรือเปล่า มันมีผลกระทบทางจิตวิทยากับคนดูบางกลุ่ม เหมือนกัน "

(มนภา ศิริสมบุญ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"อย่างกรณีคนโดดตึกทุกคนชอบดู แต่พอมีการถ่ายซ้ำคนดูรู้สึกไม่ดี กรณีน้องศรี ประไพที่ได้ ทุกช่องนำเสนอพร้อมในวันนั้น เพราะถือเป็นภาพเด็ด แต่พอมาดูรอบสอง

และยังรู้ว่าเค้าตายด้วย เราจะไม่อยากดูแล้ว วันนี้เราพูดถึง แต่พุงนี้เราอาจไม่จำเป็น ต้องใช้ภาพก็ได้ เราไปดูที่โรงพยาบาลก็ได้ว่าเค้าเป็นอย่างไร หรือกรณีน้องศรีประไพ เราเอาเฉพาะภาพที่เดินอยู่ข้างบน แล้วให้รู้ว่าจากเหตุการณ์นั้นความคืบหน้ามันเป็น อย่างนี้"

(นภาพล ถนอมรัตน์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"ภาพคนกระโดดตึกหรือว่าฆ่าตัวตาย ด้วยเหตุที่เค้าจะทำร้ายตัวเอง จริงๆถือว่าเป็น ภาพเฉพาะในข่าวตอนนั้นนะ แต่ถ้าเป็น insert อันอื่นเนี่ย ไม่ค่อยสนับสนุนให้เอา ภาพเหล่านั้นมาใช้ ไม่อยากให้เอาชีวิตของเค้าถูกบรรจุอยู่ในภาพของข่าวอื่นที่ไม่ใช่ ข่าวใน ณ เวลานั้นของเค้าเอง"

(เบญจวรรณ ยันตพร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 15 มกราคม 2544)

นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวยังกล่าวเพิ่มเติมว่า ภาพข่าวที่จะทำให้ข่าวชวนติดตาม ต้องคำนึงถึงคุณ ภาพด้านเทคนิคในการถ่ายภาพ ทั้งเรื่องความคมชัด สีสั่นและมุกกล้อง เพื่อให้ได้ภาพที่สวยงามและ สื่อความหมาย ให้ผู้ชมเข้าถึงสิ่งที่ผู้สื่อข่าวต้องการนำเสนอได้

"ภาพข่าวที่มีคุณภาพของทีวี ภาพต้องคมชัด ไม่out focus คนดูแล้วสบายตา สีต้อง ไม่เพี้ยน ต้องมี white balance เรื่อง composition ภาพ การจัดภาพให้สวย มุมภาพ อย่างนั่งสัมภาษณ์ จะถ่ายยังไงให้เห็นสีหน้า action ของคนตอบ ให้เห็น feeling "

(ธเรศวร์ ณะสมบุญ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"การใช้ภาษาในข่าว" เป็นอีกส่วนที่สามารถสร้างความน่าสนใจให้แก่ข่าว โดยเฉพาะการ พาดหัวข่าว (News Headlines) เป็นส่วนสำคัญที่มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจชมรายละเอียดของ ข่าวต่อไป ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวเห็นว่าการพาดหัวข่าวที่น่าสนใจ ต้องหยิบประเด็นสำคัญมาเสนอด้วยภาษาที่ มีสีสันมากกว่าที่ใช้ปกติในเนื้อหาข่าว แต่ต้องไม่หวือหวา หยาบคายหรือปลุกเร้าอารมณ์จนเกินไป และเมื่อผู้ชมฟังแล้วสามารถเข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่องได้ถูกต้องทันที ที่สำคัญผู้สื่อข่าวได้ย้ำว่า การใช้ภาษาที่มีสีสันในการพาดหัวข่าวต้องไม่ทำให้สาระสำคัญผิดเพี้ยน หรือเกินไปจากข้อเท็จจริงใน เนื้อหาข่าว จึงจะถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่ทำให้ข่าวมีคุณภาพ

"ถ้าเป็นข่าวอาชญากรรมที่น่าสนใจ แต่เราพาดหัวข่าวเรียบๆ อย่างเด็กถูกฆ่า ตัดแขน บีบคอ เราจะพาดว่า 'มีเด็กถูกฆ่า ตัดแขน บีบคอ' มันก็คงไม่ใช่ แต่ถ้าเราบอกว่า 'เด็กน้อยวัยไม่ถึง 2 เดือน ถูกฆ่าอนาถโดยถูกตัดแขน' มันจะมีสีสันขึ้น อย่างผู้ประกาศอ่านพาดหัวข่าวบีบ แล้วไม่น่าสนใจ คนอาจเปลี่ยนไปช่องอื่นก็ได้ เพราะว่า remote control เป็นตัวเปลี่ยนช่องที่สำคัญมาก"

(บุญรอด พัวศรี, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

"ได้ข่าวมาเหมือนกันแต่เราเขียนโปรยหัวไม่ดี ก็สู้เค้าไม่ได้แล้ว มันดูเป็นข่าวธรรมดาไปเลย โปรยหัวต้องมีสีสันดึงดูด แต่ต้องไม่ over ไม่เกินจริง เป็นภาษาง่ายๆคนเข้าใจง่าย เหมือนเราเล่นนิทานให้เด็กฟัง ต้องมีสีสัน เหมือนนกแก้วมือเรียกมาฟัง คือเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องอะไรยังไม่รู้ แต่มันชวนให้ฟังแล้ว"

(นราทิพย์ เศรษฐกาญจน์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 5 กุมภาพันธ์ 2544)

"พาดหัวต้องรู้ว่าข่าวนี้ประเด็นหลักอยู่ตรงไหน แล้วคำที่จะใช้แล้วแต่สไตล์ แต่แน่นอนต้องเป็นคำหรือหว่าไต่ยินแล้วชวนติดตาม ไม่ใช่พาดหัวแล้วชวนหลับ ไต่ยินแล้วต้องดูให้ได้ ติดตามให้ได้นี่ คือจุดสำคัญ"

(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 25 พฤษภาคม 2544)

"คำที่เราใช้ใน headline news ไม่หือหว่าไปหรอก เพราะไม่ผิดไปจากข้อเท็จจริงเลย มันอยู่ในข้อเท็จจริงทั้งสิ้น ไม่เหมือนหนังสือพิมพ์พาดหัวใหญ่โต แต่ไปดูรายละเอียดไม่มี แต่ของเราตัวหัวข่าวยังไง ในรายละเอียดก็เป็นอย่างนั้น เพียงแต่เราใช้คำเพื่อต้องการดึงให้คนดู"

(สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กรกฎาคม 2544)

ด้วยเหตุที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่า จากสภาพการแข่งขันเพื่อแย่งชิงผู้ชมในปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับผู้สื่อข่าวตระหนักถึงพฤติกรรมการชมข่าวของผู้ชมที่สามารถเปลี่ยนช่องได้ตลอดเวลาเพื่อเลือกดูเฉพาะข่าวที่ตนสนใจ ดังนั้นควรสร้างสรรค์รูปแบบการนำเสนอข่าวให้ชวนติดตาม โดยเฉพาะประเด็นข่าวที่ทุกช่องนำเสนอเหมือนกัน หากสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอให้

แตกต่างจากช่องอื่น ขณะที่ผู้ชมยังได้รับสาระสำคัญของเรื่องได้เหมือนกัน และไม่ผิดไปจากข้อเท็จจริงของเรื่อง ผู้สื่อข่าวถือว่าเป็นการเสนอข่าวที่ดี ซึ่งรูปแบบการนำเสนอที่ทำให้ข่าวน่าสนใจมากขึ้น คือ สอดแทรกความบันเทิงลงไปในการเสนอข่าว ให้ข่าวดูสนุก ไม่น่าเบื่อ ด้วยการถ่ายทอดประเด็นสำคัญของข่าวผ่านเรื่องราวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่มีแง่มุมชีวิตเกี่ยวข้องกับข่าวเรื่องดังกล่าว พร้อมกับดำเนินเนื้อหาให้ชวนติดตามเหมือนละคร โดยผู้สื่อข่าวเชื่อว่ารูปแบบการนำเสนอดังกล่าวนี้นี้ หรือที่ผู้สื่อข่าวเรียกว่า "การใช้ตุ๊กตาเล่าเรื่อง" จะช่วยเร้าอารมณ์ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาข่าว และสนใจ ติดตามข่าวนั้นจนจบ เพราะอยากทราบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

"...เราจะครีเอทให้คนตรึงกับเรา ให้ได้อารมณ์ ได้ข้อมูลข่าวสารครบถ้วน ผมมองข่าวเหมือนหนังเรื่องหนึ่ง แต่ข่าวของเราเป็นหนังที่สะท้อนชีวิตคนมุมมองหนึ่งหรือชอกหนึ่งของสังคม... เพราะฉะนั้นการนำเสนออย่างไรให้เป็น highlight ภายใน 2-3 นาที ทำไรให้ดูดีที่สุด เช่น เกิดไฟไหม้ที่ชุมชนหนึ่ง ทุกคนก็รายงานว่า 15.00 น. เกิดไฟไหม้ที่... รถดับเพลิง 15 คัน ประมาณ 15 นาที เจ้าหน้าที่จึงควบคุมเพลิงไว้ได้... ครั้งหนึ่งเราเคยเข้าไปเจอคนแก่ 65-70ปี แล้วถือถัง ในถังมีปลาทองตัวหนึ่งที่ถูกไฟไหม้แล้วเนื้อและ ไฟไหม้ตั้งแต่ปลาย 2 เราขึ้นภาพไฟไหม้มันไม่เด่นสำหรับข่าว 2 ทุ่มเท่าไร ผู้สื่อข่าวเห็น เอาภาพลุกขึ้นเลย 'นี่คือปลาทองตัวหนึ่งที่ลงมีเตรียมไว้ให้ลูกกลับมาจากโรงเรียนเพื่อทำแกงส้มแป๊ะชะ แต่ตอนนี้มันไม่มีแล้ว เนื่องจาก...' เราเอาตัวลูกมีเป็นตัวเดินเรื่อง ผมว่ามันน่าประทับใจมากกว่า ดูเป็นเรื่องราวมีชีวิตมากขึ้น "

(อัชฌา สุวรรณปากแพรง ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2544)

"ข่าวเศรษฐกิจที่กระทบกับชาวบ้านกับข่าวสังคม เช่น ราคามันสำปะหลังตกต่ำ ขายไม่ถึงกิโลละบาท ถ้าเราพูดแค่ราคามันตกต่ำอีกแล้ว มันก็เหมือนกันทุกปี ถ้าสมมติ เราได้คนซักคนมาเป็นตุ๊กตาให้เรา เอามันไปขายที่โรงงานได้ไปรับเงินมา ในใบนั้นได้เงินประมาณ 5,000 บาท มันสำปะหลังเนี่ย 1 ปีจะขาดได้ 1 ครั้ง เพราะฉะนั้น 5,000 บาทคือรายได้ของเค้าทั้งปีที่ต้องกินต้องใช้ ตรงนี้ถ้าใช้ตุ๊กตา มันจะให้ความรู้สึกที่ดีกว่า"

(เบ็ญจวรรณ ยันตพร, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 15 มกราคม 2544)

“ชาวเราไม่ได้แข่งกันเฉพาะชาว ต้องไปแข่งกับละครต้องแข่งกับ remote control ที่เค้าพร้อมจะกดไปดูละคร เกมโชว์ ซึ่งไร้สาระมากกว่า เพราะฉะนั้นถ้าเปลี่ยนรูปแบบ ชาวอาจจะไม่ได้สาระร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่มันดีกว่าให้เค้าไปดูละคร พอเปิดมาเจอข่าว เศรษฐกิจ โอ้โฮ! น่าเบื่อ ทั้งที่บางเรื่องคุณควรจะรู้... ค่าเงินบาทลอยตัวขึ้นแค่ภาพ หม่อมเต่ามาประกาศ นักวิชาการนั่งเต็ม รัฐมนตรีนั่งเต็ม คนไม่รู้เรื่อง ไม่ได้อะไรเลย แต่ถ้าเอาเรื่องไอ้ค่าเงินบาทมาบอกกับแม่ค้า เนี่ยนะที่ขายของต้องซื้อสินค้าแพงขึ้น สินค้าที่ต้องใช้น้ำมันในการผลิตราคาจะแพงขึ้น มีลูกค้าอยู่เมืองนอกต้องส่งเงินให้มากขึ้น มันจะทำให้คนว่า อ้อ นี่คือลอยตัวค่าเงินบาท อยากรจะรู้จะอยากรจะดู...”

(พลกฤต เรื่องจรัส, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 13 พฤศจิกายน 2543)

และรูปแบบการนำเสนออีกส่วนที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่า มีผลต่อความน่าสนใจของข่าวด้วยเช่นกัน คือ การเรียงลำดับประเด็นในการนำเสนอ โดยข่าวที่สามารถดึงดูดให้ผู้ชมรอดิตตามรายละเอียดได้นั้น ควรเริ่มต้นข่าว ด้วยการเสนอผลกระทบของข่าวเรื่องนั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือใกล้ตัวประชาชน พร้อมทั้งระบุกลุ่มคนที่จะได้รับผลกระทบให้ทราบอย่างชัดเจนตั้งแต่ช่วงแรก ก่อนจะเปิดเผยสาเหตุหรือรายละเอียดอื่นๆของข่าวเพิ่มเติม

“การใส่สีสັນลงไปในช่วงเป็นสิ่งที่จำเป็น ยกตัวอย่างคือ ดึงจุดย่อยที่สัมผัสตัวเค้าเอาขึ้นมาเสนอก่อน หลังจากนั้นค่อยเล่าสิ่งที่เราต้องการ ถ้าจะเล่าเรื่องแบงก์ล้ม พูดให้ตายก็ไม่รู้เรื่อง นอกจากพูดอะไรที่กระทบเคื่อก่อน เช่น พูดว่าผู้ชมอาจไม่ได้เงินคืน พนักงานอาจต้องตกงาน เพราะแบงก์ล้ม เพราะมาตรการของทางการ”

(นภา ศรประสิทธิ์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

“การนำเสนอเรียงลำดับขั้นตอนมันไม่เหมือนกัน ทั้งที่เนื้อหามันเหมือนกัน มีส่วนทำให้คนสนใจ ระหว่างไปเฉลยใจทยอยตอนสุดท้าย กับการบอกตอนแรกเลยให้เค้ารู้สึกว่ามันกระทบเคื่านะ เพื่อให้เคื่านหันมาดูเรื่องนี้ว่าอะไร เช่น เริ่มต้นว่า ‘ผู้ที่กำลังเดือดร้อนเรื่องราคาข้าวตกต่ำ กรมส่งเสริมการเกษตรเตรียมงบประมาณช่วยเหลือ’ เกษตรกรที่เดือดร้อนจะหันมาฟังทันทีว่ามีงบประมาณอะไรบ้าง ใครบ้างจะช่วยเหลือ ”

(สุพจน์ สุขสงค์, สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า นอกจากภาพ การใช้ภาษาและรูปแบบการนำเสนอ จะเป็นส่วนที่ช่วยแต่งเติมให้ข่าวมีสีสันชวนติดตามแล้ว “ผู้ประกาศข่าว” เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามชมข่าวเช่นกัน เพราะการปฏิบัติงานของผู้ประกาศมีผลต่อคุณภาพข่าวหลายด้าน ทั้งความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเป็นกลาง และความชัดเจนเข้าใจง่าย ซึ่งคุณภาพเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมข่าวทั้งสิ้น ดังนั้นเพื่อเสริมให้ข่าวมีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้สื่อข่าวเห็นว่าผู้ประกาศควรปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ โดยต้องติดตามข่าวสารต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถอ่านรายละเอียดทุกอย่างของข่าวได้ถูกต้อง ชัดเจน และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข่าวนั้น ยังช่วยสร้างความมั่นใจให้ผู้ประกาศสามารถรายงานข่าว และตอบคำถามจากผู้ประกาศหลักในสถานีได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดขัดเมื่อต้องรายงานสดจากพื้นที่ ตลอดจนสามารถตั้งคำถามสัมภาษณ์ให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ผู้ชมอยากทราบได้ ซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อความน่าเชื่อถือของผู้ชม

“เราเน้นคุณภาพของคนที่นำเสนอ จะต้องเป็นคนที่รู้ข่าว... ถ้าคนข่าวโง่ที่วีจะรู้ว่าข่าวมีที่ไปที่ไปยังไง เค้ามีความมั่นใจในลักษณะที่จะเอาสิ่งที่รู้เล่าให้ประชาชนฟัง ถึงแม้จะเป็นตามบทก็เถอะ... การยอมรับของประชาชนก็จะมากขึ้น เอะ คนนี้มันคนทำข่าวเว้ย ไม่ใช่ดารามาอ่านข่าว มันไปรายงานที่ชายแดนได้ ทำเนียบก็รายงานได้...”
(อัชฌา สุวรรณปากแพรง ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2544)

“ผู้ประกาศมีส่วนแต่ไม่ใช่ทั้งหมด... นำหนักของเรื่องมันต้องน่าสนใจก่อน แล้วผู้ประกาศก็ทำให้เรื่องน่าสนใจเพิ่มขึ้น เพราะปกติเวลาทำสื่อบุ๊ป จะใช้วิธีการลงเสียงของผู้ไปทำจริงๆ นำเสียงของผู้ไปทำจริง มันจะทำให้คนเชื่อมั่น”
(นภา ศรประสิทธิ์,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 3 กุมภาพันธ์ 2544)

“ปัจจุบัน ความสวยงามก็ไม่สำคัญมาก คิดว่าความคล่องแคล่ว วิธีการนำเสนอของผู้ประกาศสำคัญกว่า ทำให้ข่าวมันน่าดู น่าเชื่อถือ ถ้าดูข่าวจากทั่วโลก ประสบการณ์สำคัญ นักข่าวต่างประเทศ เค้าไม่เน้นความสวยงามมากมาย แต่การที่เค้าไปเจาะสนามมาก เค้าสามารถโต้ตอบคุยกับ center ได้ สามารถวิเคราะห์ที่ไต่บ้าง อันนี้น่าจะสำคัญ”

(ถนิญญาณ์ ภูฏอินทร์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

“ตัวพิธีกรวิธีการพูดกับผู้ชม ต้องไม่ใช่นั่งตัวแข็งเป็นหุ่นยนต์ สามารถอ่านข่าวโดยไม่ตะกุกตะกัก มีข้อมูลมาบอกเพิ่มเติมสร้างให้เห็นถึงความรู้ความสามารถในเรื่องข่าว”

(ธเรศวร ณะสมบุรณ์ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

ผู้สื่อข่าวยังเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้ประกาศต้องช่วยรักษาความเป็นกลางของข่าว โดยไม่เพิ่มความใดหรือสอดแทรกความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อข่าวเรื่องนั้นลงไปในเรื่องเนื้อหา ผ่านการแสดงน้ำเสียงหรือสีหน้า เพราะอาจมีส่วนชี้นำหรือบิดเบือนให้ผู้ชมเข้าใจข่าวผิดไปจากความจริงได้ แต่ขณะเดียวกัน ก็ต้องปรับน้ำเสียง สีหน้าให้เข้ากับอารมณ์ของข่าว เพื่อให้ข่าวชวนติดตามยิ่งขึ้นด้วย

“แม้แต่การอ่านของผู้ประกาศเอง ถ้ามี comment นอกเหนือ script มีการสอดใส่คำพูดเข้าไป เช่น ‘ไม่’ กับ ‘ไม่ได้’ หรือ ‘ได้’ กับ ‘ได้ ได้’ บางครั้งความหมายก็ผิดไป”

(นภาพล ถนอมรัตน์,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 6 กุมภาพันธ์ 2544)

“ถ้าผู้ประกาศไม่สามารถแบ่งเสียงหรือวรรคตอนได้ถูก ไม่นำเสนอด้วยน้ำเสียงที่มัน smooth หรือไม่เป็นจังหวะจะโคน ข่าวนั้นถึงแม้เนื้อหาดี การนำเสนอรูปแบบดี แต่ถ้าผู้ประกาศไม่เอื้ออำนวย ก็ทำให้ข่าวด้อยคุณภาพไปได้ส่วนหนึ่ง”

(ภาวิณี ศุณาลัย ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 มิถุนายน 2544)

“อย่างตอนลงเสียง ‘บอยเจ้าของฉายา บอยไม่ตี๋ม’ ต้องทำเสียงเลียนแบบโฆษณาด้วย เพราะการลงเสียงก็มีผล ให้อารมณ์คนดูคล้อยตามได้ เข้มกับนิ่งก็ไม่ได้ เพราะบางเรื่องเป็นประเด็นปมชีวิตคน มันจะกินใจตรงที่อารมณ์คนถ่ายทอด”

(เอ็นดู ศิลป์สร ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2544)

“ผู้ประกาศข่าวมีส่วนทำให้ข่าวน่าดูน่าติดตาม ถ้าบางคนอ่านข่าวดีก็เท่านี้ ข่าวน่าจะตกลงก็เท่านี้ มันเหมือนหุ่นยนต์ เดียวนี้พยายามให้ผู้ประกาศเหมือนเล่าคุยกับคนดู มัน two-way เหมือนกับเรานั่งคุยกัน ไม่ใช่มานั่งอ่านเป็นทางการ เพราะทีวีมันมีภาพ”

(นพดล ก่อนิธิ ,สัมภาษณ์ครั้งที่ 1, 16 กุมภาพันธ์ 2544)

ช่วงที่ 2 ทักษะคุณภาพข่าวที่สะท้อนจากผลการประเมินข่าว

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมคุณลักษณะข่าวคุณภาพ ทั้งคุณลักษณะตามทักษะที่ควรจะเป็นและคุณลักษณะที่สามารถปฏิบัติงานได้จริงแล้ว ในช่วงที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินคุณภาพข่าวที่เป็นกรณีศึกษาของผู้สื่อข่าว ซึ่งประกอบด้วยข่าวการจัดทำประชาพิจารณ์ต่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 2 (21 ตุลาคม 2543) และข่าวเชื้ออะมีบา (6 กุมภาพันธ์ 2544) มาประกอบการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ทักษะในแง่มุมต่างๆ มีความชัดเจน และครบถ้วนยิ่งขึ้น โดยได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ข่าวการจัดทำประชาพิจารณ์ต่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 2

ข่าวเรื่องนี้ ผู้สื่อข่าวเห็นว่า แม้ในส่วนของประเด็นข่าวเองจะมีคุณค่าเรื่อง“ผลกระทบ”สูง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน โดยด้านหนึ่ง โครงการนี้คาดหวังให้เป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาภาคใต้ ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของภูมิภาค เกิดการจ้างงาน ตลอดจนนำรายได้เข้าสู่ประเทศจากการเก็บค่าภาคหลวง ผลประโยชน์จากการขายก๊าซ และเป็นการเพิ่มแหล่งพลังงานสำรองภายในประเทศ ส่วนด้านผู้คัดค้านโครงการกลับมองว่า การสร้างโรงแยกก๊าซ จะนำมาซึ่งอุตสาหกรรมด้านต่างๆอีกหลายชนิดที่จะก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเกรงว่าการก่อสร้างโครงการดังกล่าว จะทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไป แต่ทั้งนี้แง่มุมในการนำเสนอข่าวเรื่องนี้ของสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่ กลับเป็นเพียงการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นที่การก่อเหตุประท้วงรุนแรงของกลุ่มผู้คัดค้านโครงการ ที่ไม่ยอมรับการจัดทำประชาพิจารณ์ครั้งนี้ ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่าเป็นแง่มุมข่าวที่ไม่ให้ประโยชน์กับผู้ชมมากนัก ควรเพิ่มน้ำหนักการนำเสนอถึงสาเหตุทั้งของฝ่ายที่สนับสนุนและคัดค้าน รวมทั้งสืบค้นผลกระทบด้านดีและด้านลบที่แท้จริงของโครงการดังกล่าว อันเป็นข้อเท็จจริงเชิงลึก ซึ่งมีเพียงสถานีไอทีวีเท่านั้นที่นำเสนอข้อเท็จจริงเชิงลึกนี้ โดยมีความเป็นมาของโครงการ รายละเอียดในแง่มุมต่างๆของสัญญา เช่น การแบ่งปันผลประโยชน์กับประเทศมาเลเซีย ตลอดจนผลดีและผลเสียที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้ ดังนั้นผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า ข่าวของสถานีไอทีวีดีกว่าข่าวช่องอื่นๆในสถานการณ์เสนอข้อเท็จจริงเชิงลึก ซึ่งก็สอดคล้องกับทักษะคุณภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวให้ไว้ในช่วงแรก

“โดยสรุปทุกสถานีนำเสนอข่าวนี้อันตามลำดับเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีที่ มาที่ไปว่า กลุ่มผู้คัดค้านต่อต้านเพราะอะไร และการทำประชาพิจารณ์ในวันนั้น มีมติ เห็นด้วยเพราะอะไร แม้ช่อง 9 ที่เห็นว่าข่าวดีที่สุด เนื้อหาข่าวก็ยังไม่มีการกล่าวถึงข้อ ดีข้อเสีย หรือเหตุผลในการคัดค้านหรือเห็นด้วยกับโครงการ และความคืบหน้าต่อไป ของโครงการ”

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น)

“ไอทีวีประเด็นน่าสนใจ สามารถเจาะลึกเบื้องหลังการประชาพิจารณ์ที่ให้คำจำกัด ความที่ตรง เปรียบเทียบทั้งแง่บวกแง่ลบ ความไม่โปร่งใส และสุดท้าย มีการนำความ เป็นมา ตั้งแต่การลงนามสัญญา พื้นที่ก่อสร้าง ผลประโยชน์ของไทย ส่วนช่อง 5 ดี น้อยสุดเพราะ เวลาการนำเสนอข่าวน้อยเกินไป ทำให้รายละเอียด แง่มุมที่เจาะลึก น้อยกว่าช่องอื่น”

(สมหมาย ศิลปีโยดม)

“ไอทีวีที่ชัดมากกว่าช่องอื่น คือมีสื่อบีหลังโครงการนี้ โดยที่ช่องอื่นไม่มี มักเป็น การประมวลเหตุการณ์หรือเป็นการสรุปเหตุการณ์ทั่วไปมากกว่า ไม่มีส่วนเสริมข่าว”

(อภิรดี วิเชียรตนนท์)

อย่างไรก็ตาม แม้ข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นจะไม่ได้นำเสนอข้อเท็จจริงเชิงลึกเช่นไอทีวี แต่ ผู้สื่อข่าวเห็นว่า อย่างน้อยต้องเสนอเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในวันที่จัดทำประชาพิจารณ์ให้ครบถ้วน ยิ่งข่าวเรื่องดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่มีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดทั้งวัน และมีผู้เกี่ยวข้อง หลายฝ่าย จึงมีแง่มุมในการนำเสนอมาก ดังนั้น ผู้สื่อข่าวจึงนำทัศนะคุณภาพข่าวในส่วนความ ละเอียดของเนื้อหาและความครบถ้วนของแง่มุมการนำเสนอจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการจัด อันดับคุณภาพข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ซึ่งผลการประเมินก็สอดคล้องกับทัศนะดังกล่าว เห็น ได้จาก ผู้สื่อข่าวขึ้นชมข่าวของสถานีโทรทัศน์ที่สามารถติดตามเสนอข่าวได้ต่อเนื่อง ตั้งแต่คืนวันที่ 20 ตุลาคม ซึ่งผู้คัดค้านส่วนหนึ่งมาเตรียมชุมนุมหน้าสนามกีฬาก่อนจะมีการทำประชาพิจารณ์ในวันรุ่ง ขึ้น จนกระทั่ง กลุ่มผู้คัดค้านได้สลายการชุมนุมประท้วงหน้าโรงพัก อำเภोजะนะ และสถานีที่เสนอข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์มากกว่าช่องอื่น เช่น ชาวบ้านที่ได้เข้าร่วมการทำประชา

พิจารณา ตัวแทนเครือข่ายพลเมืองสงขลา นายบัญญัติ บรรทัดฐาน รองนายกรัฐมนตรี โดยผู้สื่อข่าวได้ประเมินว่าเป็นข่าวที่มีคุณภาพ เพราะเสนอเนื้อหาได้สมบูรณ์รอบด้านกว่า

“การนำเสนอข่าวนี้ของช่อง 9 มีเนื้อหาครอบคลุมเกือบทุกด้าน กล่าวคือขณะที่ช่องอื่น ๆ นำเสนอลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำประชาพิจารณ์ ช่อง 9 มีการเสนอรายละเอียดในด้านของผู้ต้องการโครงการ และผู้ที่คัดค้านการทำประชาพิจารณ์ ตลอดจนความเห็นจากภาครัฐ”

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น)

“ไอทีวีดีที่สุด เนื้อหาการนำเสนอแม้จะไม่เป็นไปตามลำดับเวลา แต่นำเสนอได้ครอบคลุม นับตั้งแต่ช่วงคืนก่อนวันเกิดเหตุ จนกระทั่งหลังเกิดเหตุที่สนามกีฬาจิระนคร หาดใหญ่ ไปจนถึงการทำลายโรงพัก อ.จะนะ โดยเนื้อหาของข่าวได้รายงานอย่างละเอียดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น”

(สมชาย แก้วเกิด)

แม้ผลการประเมินในส่วนเนื้อหาของผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่จะสอดคล้องกันว่า ข่าวของบางสถานีที่ได้เสนอข้อเท็จจริงเชิงลึก หรือสามารถเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรอบวันนั้นได้ครบถ้วนทุกแง่มุม เป็นข่าวที่มีคุณภาพกว่าข่าวช่องอื่น แต่เมื่อมาพิจารณาในส่วนวิธีการนำเสนอที่ต้องการให้ข่าวสั้น กระชับ และเข้าใจง่ายเหมาะสมกับสื่อโทรทัศน์ดังที่คณะที่ให้สัมภาษณ์ไว้ ผู้สื่อข่าวเห็นว่าข่าวของสถานีบางช่องยาวเยิ่นเย้อ จนไม่น่าสนใจ เพราะข่าวกับสื่อบริษัทสื่อมวลชนซ้ำซ้อนกัน โดยเฉพาะวิธีการนำเสนอข่าวของสถานีไอทีวี ที่เริ่มต้นข่าวโดยนำเหตุการณ์ล่าสุดมาเสนอก่อน คือ การชุมนุมประท้วงของกลุ่มผู้คัดค้านหน้าโรงพัก อำเภอจะนะ เพื่อกดดันให้ตำรวจดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยลอบยิงรถของกลุ่มผู้คัดค้าน ที่เดินทางกลับจากการชุมนุมประท้วงคัดค้านการทำประชาพิจารณ์ที่สนามกีฬาจิระนครในช่วงเช้า ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่า การเสนอข่าวในลักษณะนี้ทำให้ข่าวเข้าใจยาก และผู้ชมอาจสับสน ลำดับเรื่องราวของเหตุการณ์ผิดได้ จึงควรเสนอข่าวเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่า โดยผลการประเมินข่าวส่วนนี้ได้ยืนยันความสำคัญของทักษะที่ว่าต้องเสนอข่าวให้เข้าใจง่าย เพราะผลประเมินของผู้สื่อข่าวคนหนึ่งที่ชื่นชอบการนำเสนอข่าวของสถานีไอทีวี แสดงให้เห็นว่า เกิด

ความเข้าใจผิดว่า การลอบยิงรถของกลุ่มผู้คัดค้านโครงการเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการชุมนุมประท้วงการทำประชาพิจารณ์

“ไอทีวีอย่างอื่นดี แต่การทำรายงานพิเศษกลับเป็นการซ้ำซ้อนเหตุการณ์ที่เพิ่งรายงานจบลงไป จึงไม่ค่อยน่าสนใจ เช่นเดียวกับช่อง 9 ที่รูปแบบการนำเสนอข่าวเหมือนกับช่องอื่นๆ คือเป็นการรายงานลำดับเหตุการณ์ มีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง มีการขยายเหตุการณ์ค่อนข้างชัดเจน แต่การรายงานพิเศษกลับซ้ำซ้อนกับเนื้อข่าวแทบจะไม่มีอะไรแปลกใหม่”

(นภาพล ถนอมรัตน์)

“ไอทีวี แม้จะให้เวลาให้น้ำหนักกับการนำเสนอข่าวประชาพิจารณ์นี้มากทีเดียว แต่การนำเสนอในเชิงซ้ำซ้อน ยืดเนื้อหาเกินไป เนื่องจากมีเวลาเย็นนั้น บางครั้งทำให้ความน่าสนใจของข่าวลดน้อยลงไป”

(มาทินี เผ่าจำรูญ)

“หากพูดถึงเนื้อหา ไอทีวีนำเสนอเนื้อหาครอบคลุมมากที่สุด มีการลำดับเรื่องย้อนประวัติความเป็นมาของท่อก๊าซ แต่วิธีการนำเสนอของไอทีวีทำให้สับสน เพราะย้อนไปย้อนมา ถ้าเรียบเรียงการนำเสนอใหม่ดีๆจะเป็นข่าวที่น่าสนใจสุด เพราะทำให้ประชาชนเข้าใจถึงที่มาที่ไปเหตุการณ์ในอดีต ประวัติความเป็นมาที่หลายคนไม่รู้”

(ฤดีโดม วิภาวิน)

“ไอทีวีอันดับหนึ่ง เพราะมีการนำเหตุรุนแรงมานำเสนอก่อน ทำให้คนดูเข้าใจว่าก่อนเกิดเหตุประชาพิจารณ์ล้มกลางคันมาจากอะไร อาทิ มีการลอบทำร้ายกลุ่มชาวบ้าน ลอบยิง ทำให้กลุ่มชาวบ้านลุกฮือขึ้นในช่วงการทำประชาพิจารณ์”

(พิริยะ เจียรชุตติมา)

และเนื่องจาก ข่าวดังกล่าวเป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ดังนั้นในการประเมินคุณภาพข่าวเรื่องนี้ ผู้สื่อข่าวจึงใส่ใจกับการเสนอข่าวให้เป็นกลางและเป็นธรรมตามทัศนคติที่กล่าวไว้

โดยข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องที่สามารถแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ได้เสนอข่าวทั้ง 2 ฝ่ายอย่างสมดุล ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งในส่วนของเนื้อหา การเลือกเสนอภาพข่าว และการเปิดเสียงบุคคลในเหตุการณ์ ผู้สื่อข่าวจะประเมินว่าเป็นข่าวที่มีคุณภาพดีกว่าช่องอื่น

“ขอแนะนำเสนอของช่อง 9 เพราะนอกจากลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวตามลำดับขั้นตอนเข้าใจง่าย เนื้อหาครอบคลุมพอสมควรแล้ว ยังนำเสนอทั้ง 2 ฝ่าย รวมทั้งผู้ที่นำจะเป็นกลาง นำเสนอข่าวค่อนข้างเป็นกลาง ขณะที่บางช่องมีการนำเสนอเหมือนแอนิเมียงเข้าข้างผู้คัดค้านการทำประชาพิจารณ์ อย่างช่อง 3 ภาพน่าสนใจ เล่นเทคนิคการตัดต่อ ภูมิความแปลกน่าตื่นเต้น เหมือนหนังบู๊หนังสงคราม แต่การนำเสนอเช่นนี้ ผู้ที่ไม่เข้าใจและไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์อาจจะดูเหมือนยั่วได้”

(ฤดีโดม วิภาวิน)

จากเหตุผลที่ผู้สื่อข่าวให้ไว้ประกอบการประเมินคุณภาพข้างต้น ยังสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะข่าวคุณภาพในส่วนของภาพข่าวชัดเจนขึ้นจากช่วงสัมภาษณ์ คือ การเลือกใช้ภาพ การใช้เทคนิคการตัดต่อต่างๆ ในการสื่อความหมายหรือเล่าเรื่องราว ผู้สื่อข่าวเห็นว่าต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง รวมไปถึงความเป็นกลางและเป็นธรรม โดยภาพที่ปรากฏต้องช่วยตอกย้ำความจริงที่เกิดขึ้น มิใช่บิดเบือนความจริง ด้วยการเสนอภาพที่อาจสร้างความนิยมหรือความเกลียดชังให้เกิดแก่บุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่นเดียวกับการเสนอภาพshotเด็ด ที่มุ่งเน้นเสนอแต่ภาพขณะเกิดเหตุหรือภาพที่เรียกความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้ชมให้คล้อยตามมากเกินไป เช่น ภาพผู้คัดค้านกำลังฟังประตูลานากีฬาเพื่อต้องการเข้าไปในอาคารยิมเนเซียมซึ่งเป็นที่จัดการทำประชาพิจารณ์ ภาพอาการบาดเจ็บของผู้คัดค้านที่เป็นผู้หญิง เพราะถึงแม้เป็นภาพที่เกิดจากความจริง ช่วยให้ข่าวมีน้ำหนักน่าเชื่อถือและน่าสนใจ แต่อาจนำไปสู่ความลำเอียงหรือมีอคติกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ นอกจากนี้การที่บางสถานีมุ่งเสนอเนื้อหาข่าวและภาพรุนแรง ผู้สื่อข่าวเห็นว่า อาจทำให้ประเด็นสำคัญของเรื่องถูกละเลย กระทบต่อคุณภาพข่าวในส่วนการหยิบยกประเด็นสำคัญมาเสนอให้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ชมได้รับข่าวสารที่เป็นจริง

“ช่อง 5 จัดให้ดีน้อยที่สุด เพราะข่าวยังนำเสนอไม่ครอบคลุมทุกฝ่าย ขาดความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่แย่คือ ไม่มีภาพตอนกลุ่มผู้ชุมนุมบุกเข้าไปพังประตูห้อง

ประชุม ซึ่งเป็นภาพสำคัญที่สุด เพราะจะได้เสนอให้ประชาชนตัดสินใจว่าฝ่ายใด
กระทำการรุนแรง และมีเหตุผลมากน้อยเพียงใด”

(ชวิดา วาทินชัย)

“ชาวประชาพิจารณ์ของไอทีวี ภาพข่าวการนำเสนอเป็นที่น่าสนใจ มีภาพเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นทุกช่วงการนำเสนอ และมีการปล่อยเสียงช่วงเหตุการณ์ได้น่าสนใจ น่าติดตาม
ชม ส่วนช่อง 5 ที่ไม่ดีที่สุด ภาพข่าวปะทะกัน ยังได้ภาพและการนำเสนอไม่ดึงดูดเท่า
ที่ควร โดยเฉพาะภาพภายในห้องประชุมเมื่อกลุ่มผู้ประท้วงบุกเข้าไป ไม่ปรากฏให้
เห็น ซึ่งควรจะมีภาพดังกล่าว เพื่อให้การนำเสนอข่าวน่าสนใจขึ้น”

(สมชาย แก้วเกิด)

“ชาวไอทีวี รายละเอียดชัดเจนดีและนำเสนอข่าวได้ทุกฝ่าย แต่เน้นความรุนแรงมาก
เกินไปทั้งภาพ และเนื้อหาข่าว”

(ธเรศวร ธนะสมบูรณ์)

“ไอทีวีอยู่ลำดับสุดท้าย เพราะการนำเสนอไม่เป็นประเด็นการทำประชาพิจารณ์ แต่
เป็นประเด็นอื่น การคัดค้านการประท้วง เน้นความรุนแรงมากกว่า”

(สนมพร จิมเฉลิม)

ในส่วนการใช้ภาพ ผลการประเมินคุณภาพข่าวเรื่องนี้ นอกจากจะช่วยยืนยันทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาพเพื่อช่วยให้ข่าวชวนติดตามแล้ว ยังทำให้ทราบทัศนคติในแง่มุมมองใหม่เพิ่มเติม โดยยืนยันใน
ส่วนการเสนอภาพข่าวขณะเกิดเหตุ หรือภาพที่เรียกอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตาม ที่เรียกว่า
ภาพshotเด็ด ว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้ข่าวของแต่ละช่องน่าสนใจไม่เท่ากัน แต่ด้วยเหตุที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่า
ในข่าวนี้ ทุกช่องมีภาพในลักษณะนี้คล้ายคลึงกัน จึงหันไปให้น้ำหนักในเรื่องความประณีตในการตัด
ต่อมากขึ้น เห็นได้ชัดจากผลการประเมินข่าวของผู้สื่อข่าวหลายคนที่ดีติงข้อบกพร่องในการตัดต่อภาพ
ของบางสถานี ตั้งแต่เลือกใช้ภาพไม่สอดคล้องกับเนื้อหา นำภาพเดิมมาใช้ซ้ำ ตลอดจนข่าวลงเสียง
ของสถานีหนึ่งมีประโยคซ้ำกัน ซึ่งข้อติติงเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ข่าวคุณภาพในทัศนะของผู้สื่อข่าว
นอกจากต้องคำนึงถึงคุณภาพในการถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ภาพที่คมชัด สวยงามและสื่อความหมายแล้ว

ต้องพิถีพิถันในการตัดต่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดใดๆ เลือกภาพกับเนื้อหาต้องให้สอดคล้องกัน และภาพข่าวควรมีความหลากหลาย อย่างเหตุการณ์ประชาพิจารณ์นี้ สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต่างให้ความสำคัญ โดยส่งผู้สื่อข่าวไปปฏิบัติงานร่วมกันหลายทีม และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องกันทั้งวันย่อมมีโอกาสในการเก็บภาพในแง่มุมหรือสถานที่ต่างๆ ได้มาก จึงไม่ควรนำภาพเดิมมาใช้ซ้ำๆ

“ช่อง 9 มีปัญหาเรื่องผู้ประกาศ ไม่น่าดู พูดตะกุกตะกัก เวลানাเสนอมากจริง แต่ใช้ภาพซ้ำๆ แม้ว่าจะนำไอบีไปรายงาน แต่ทำได้น่าผิดหวัง ข่าวลงเสียงตัดผิดพลาด มีประโยคซ้ำกัน 2 ครั้ง ภาพบางช่วงไม่น่าสนใจก็กลับนำมาใช้ เช่น ข่าวบอกการเตรียมการของตำรวจ แต่ใช้ภาพตำรวจนั่งเฉยๆ”

(นนทศักดิ์ ควรขจร)

“แย่ที่สุดของ 9 ภาพที่ใช้ซ้ำมากเกินไปจนคนดูรู้สึกได้ ผู้ประกาศที่นำเสนอข่าวขาดความน่าสนใจ ทั้งลีลาและน้ำเสียงจนทำให้เกิดอาการอยากเปลี่ยนช่อง”

(พลภฤต เรืองจรัส)

โดยผลการประเมินคุณภาพข้างต้นนี้ ยังยืนยันทัศนคติคุณภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวให้ความสำคัญกับรายงานข่าวของผู้ประกาศที่ฉะฉาน ชัดเจน ว่ามีส่วนสำคัญต่อการเลือกติดตามชมข่าวของผู้ชม นอกจากนี้ผลการประเมินยังยืนยันทัศนคติในส่วนของกรพาดหัวข่าวที่ว่า ต้องนำประเด็นสำคัญมาพาดหัวให้ผู้ชมทราบและเข้าใจสาระสำคัญของเรื่องที่กำลังจะเสนอได้ทันที เห็นได้จากผลการประเมินที่ผู้สื่อข่าวได้ติติงการพาดหัวข่าวของช่อง 5 ที่กล่าวว่า “แม้จะผ่านการทำประชาพิจารณ์ครั้งแรกเมื่อเดือนกรกฎาคมมาแล้ว แต่ไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์การทำประชาพิจารณ์ครั้งที่ 2 เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างไร” อาจทำให้ผู้ชมที่ไม่ได้ติดตามข่าวการทำประชาพิจารณ์ครั้งแรกไม่เข้าใจข่าวได้

“ช่อง 9 กับไอทีวีอยู่รองจากช่อง 3 5 7 เพราะไอทีวีข่าวยาวเกินไป ให้ความสำคัญรายละเอียดในเหตุการณ์ ทำให้คนดูเบื่อ แต่ยังมีจุดเด่นที่ผู้ประกาศดี เล่นภาพ เสียง ส่วนช่อง 9 ยาวมากเกินไป น่าเบื่อถึงแม้จะมีเนื้อหาครบถ้วน ยิ่งผู้ประกาศไม่น่าสนใจ ก็ทำให้คนดูมีโอกาสเปลี่ยนช่องได้มาก”

(สุพจน์ สุขสงค์)

“ส่วนช่อง 5 สก๊ิปข่าวไปรษณีย์ไม่น่าสนใจ ใช้คำว่า ‘การทำประชาพิจารณาต่อก๊าศครั้ง
ที่ 2 ไม่แตกต่างจากครั้งแรก’ ซึ่งสื่อความหมายได้ไม่มากเท่าที่ควร ถ้าประชาชนที่ไม่รู้
ข่าวสารมาก่อนจะไม่รู้ว่าเกิดอะไร”

(ณัฐชา วงศ์สืบชาติ)

ทั้งนี้จากผลการประเมินคุณภาพข่าวการจัดทำประชาพิจารณาต่อก๊าศไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 2 ที่
ผู้วิจัยได้รวบรวมมาทั้งหมด สรุปได้ว่าผู้สื่อข่าวได้ประเมินคุณภาพข่าวทั้งในส่วนขอประเด็น เนื้อหา
และวิธีการนำเสนอ เช่น แง่มุมการนำเสนอที่ให้ประโยชน์กับผู้ชม ข้อเท็จจริงเชิงลึก ความสมบูรณ์
ครบถ้วนขอเนื้อหา การใช้ภาษาในการพาดหัวให้ข่าวน่าสนใจ ชวนติดตาม และเมื่อพิจารณาเหตุผลที่
ผู้สื่อข่าวใช้ประกอบในการประเมินคุณภาพข่าว พบว่าส่วนใหญ่สอดคล้องกับทัศนคติคุณภาพข่าวที่ผู้
สื่อข่าวให้สัมภาษณ์ไว้ในช่วงแรก นอกจากนี้ยังพบทัศนคติใหม่ๆเพิ่มเติมอันได้แก่ การรายงานข่าวเหตุ
การณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนืองควรเสนอข่าวไล่ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะทำให้ข่าวเข้าใจง่ายขึ้น การ
เลือกภาพและการใช้เทคนิคตัดต่อต้องอยู่บนพื้นฐานขอความจริง เพื่อให้ข่าวคงความเป็นกลางเป็น
ธรรมและผู้ชมได้รับข่าวที่ถูกต้องตรงตามความจริง ตลอดจนต้องคำนึงถึงคุณภาพในการตัดต่อภาพให้
ประณีต เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด และเลือกสรรภาพให้หลากหลายแง่มุม

ข่าวเชื้ออะมีบา

ข่าวเรื่องนี้เป็นข่าวที่ได้รับการเสนอทันที หลังจากผู้ป่วยได้รับเชื้ออะมีบา 2 คน มีอาการรุนแรง
ภายหลังเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล เพราะเชื้อขึ้นสู่สมองและทำลายสมองอย่างรวดเร็ว โดยข่าว
ขอทุกสถานี ส่วนใหญ่จะรายงานการเสียชีวิตขอผู้ป่วยทั้ง 2 คน และมุ่งให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยว
กับเชื้ออะมีบาแก่ผู้ชม เนื่องจากข่าวเรื่องเชื้ออะมีบาเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อความรู้สึขอผู้ชมอย่าง
สูง เป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นโรคที่มีอันตรายสามารถทำให้เสียชีวิตในเวลาอันรวดเร็ว ตลอดจนเป็นข่าว
ที่เสนอในช่วงแรกขณะที่ประชาชนรู้จักเชื้ออะมีบาน้อยมาก จึงยังหวาดกลัวตื่นตระหนกอยู่ ดังนั้นใน
การประเมินคุณภาพข่าวดังกล่าวนี้ ผู้สื่อข่าวจะพิจารณาจากการเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์
เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเชื้อนี้ให้กับผู้ชมได้อย่างถูกต้อง และลดความตื่นตระหนกขอ

ประชาชนด้วยการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเชื้ออะมีบาที่รวบรวมจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ เช่น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกแง่มุมโดยเฉพาะในแง่มูลค่าสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น แหล่งอาศัยของเชื้อ วิธีที่เชื้อเข้าสู่ร่างกาย อาการของโรค วิธีป้องกันและการเตือนไม่ให้ประชาชนตื่นตระหนกเกินไป ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่าต้องนำเสนอให้ครบถ้วน นอกจากนี้หากข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องใดสามารถเสนอข้อมูลในแง่มุมที่ผู้ชมสงสัยให้เกิดความกระจ่างชัดได้ เช่น ในน้ำทะเล น้ำกร่อย หรือน้ำประปา และสระว่ายน้ำที่ใช้คลอรีนในการฆ่าเชื้อ เชื้ออะมีบาจะไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ หรือสืบหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือมาเสนอเพิ่มเติมจากข้อมูลทั่วไปที่ทุกช่องนำเสนอ จะทำให้ข่าวมีคุณภาพยิ่งขึ้นเพราะมีแง่มุมการนำเสนอที่โดดเด่นและสมบูรณ์รอบด้าน เช่น สถิติผู้รอดชีวิตทั้งทั่วโลกและในประเทศไทย น้ำที่ผ่านเครื่องกรองน้ำจะไม่มีเชื้ออะมีบา เพราะเชื้อมีขนาดใหญ่ไม่สามารถผ่านได้ หรือหากดื่มน้ำที่มีเชื้ออะมีบาปะปนอยู่ ก็ไม่เป็นอันตรายเพราะน้ำย่อยในกระเพาะอาหารฆ่าเชื้อได้

“โดยรายละเอียดแล้วอาจจะเหมือนกับรายละเอียดของช่องอื่นๆ แต่ช่อง 9 มีการนำข่าวนี้มานำเสนอเป็นสื่อบุเพื่อให้อารมณ์ละเอียดเพิ่มเติม มีที่มาที่ไปของเชื้ออะมีบา มีสถิติการพบเชื้ออะมีบาในผู้ป่วยทั่วโลก ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ว่าเมื่อพบเชื้ออะมีบาในตัวแล้ว ยังมีทางที่จะรักษาได้ ซึ่งในส่วนนี้เป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากข่าวของช่องอื่นๆ เพราะช่อง 9 ระบุว่าผู้รอดชีวิตจากเชื้อนี้ 2 คนในผู้ป่วย 5 คน ที่พบในประเทศไทย และบอกว่าการรับเชื้อทางปากจะไม่เป็นอันตราย ทำให้ประชาชนไม่ตื่นตระหนกมากนัก และให้ช่อง 3 5 7 อยู่ในอันดับสุดท้ายเหมือนกัน เพราะโดยเนื้อหาจากรายละเอียดไม่แตกต่างกัน ทุกช่องนำเสนอไปตามเนื้อหาข่าวที่เกิดขึ้น เช่น สาเหตุการตายของผู้ป่วย ที่มาของเชื้อ ชนิดของเชื้อ วิธีการทำงานของเชื้อในการทำลายสมอง ซึ่งได้รับการชี้แจงจากผู้เชี่ยวชาญ และการกล่าวเตือนไม่ให้ประชาชนตื่นตระหนก แต่ไม่มีเหตุผลที่จะทำให้ประชาชนลดความตื่นตระหนกหรือหวาดกลัวลง”

(วรวรรณ ช่อนกลิ่น)

“เห็นว่าช่อง 7 ดีที่สุด จากการนำเสนอข่าวที่เหมือนกันทุกช่อง ไม่ว่าจะเป็นการตายของผู้ป่วย การแถลงข่าวของกระทรวงสาธารณสุข หรือสัมภาษณ์หมอผู้เชี่ยวชาญ

ช่อง 7 ได้มีการเสริมด้วยรายงานพิเศษ เสริมความรู้ในเรื่องรายละเอียดของเชื้อโรคอะมีบาที่ค่อนข้างขยายมากขึ้น”

(นภาพล ถนนมรัตน์)

“ชอบของไอทีวีมากที่สุด เนื่องจากมีการนำเสนอหลากหลายแง่มุม เข้าใจง่าย และทำความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญที่สุดในช่วงที่เรื่องดังกล่าวกำลังสร้างความตื่นตระหนกให้กับประชาชน ส่วนช่อง 9 รองลงมา เพราะมีการเริ่มรายละเอียดในส่วนสถิติของผู้ป่วย และให้ความหวังกับประชาชนควบคู่ไปกับการนำเสนอถึงขั้นตาย ให้ประชาชนเบาใจ ได้ว่าถ้าเป็นก็มีโอกาสรักษาหายได้”

(มาทีนี่ เผ่าจำรูญ)

“ไอทีวีดีที่สุด เพราะให้ความรู้และคำแนะนำโรคได้ดี มีการบอกประวัติเชื้อโรคนี้ และรายงานสาเหตุที่เกิดโรคนี้ของคนไข้ทั้ง 2 รายล่าสุดได้ดี พร้อมมีการเตือนประชาชนต่อโรคนี้ด้วย”

(สมชาย แก้วเกิด)

และผลการประเมินคุณภาพยังแสดงให้เห็นว่า ผู้สื่อข่าวใส่ใจกับการเสนอข่าวบนพื้นฐานข้อเท็จจริง โดยผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ติติงการใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่งทีกล่าวถึงอันตรายของเชื้ออะมีบาว่า “...เชื้ออะมีบาที่กัดกินสมอง เชื้อมรณะที่ใครสัมผัสก็อาจตายได้” ผู้สื่อข่าวเห็นว่าเป็นการพาดหัวข่าวที่รุนแรงเกินความจริง ขัดกับรายละเอียดของข่าวที่มีคำเตือนจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมิให้ประชาชนตื่นตระหนก เพราะเป็นโรคที่พบไม่บ่อยและสามารถรักษาให้หายได้ ทำให้ข่าวดังกล่าวเป็นข่าวด้อยคุณภาพในความเห็นของผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ ซึ่งก็สอดคล้องกับทัศนคติในช่วงสัมภาษณ์ที่ระบุว่า การพาดหัวข่าวอาจใช้คำให้น่าสนใจ ขวนติดตามได้ แต่ใจความต้องไม่ผิดเพี้ยนไปจากข้อเท็จจริง

“ช่อง 5 นำเสนอเกินจากข้อเท็จจริงมากเกินไป โดยเฉพาะพาดหัว ทำให้คนดูตกอกตกใจ ทั้ๆที่ในข่าว หมอก็บอกแล้วว่าโอกาสติดเชื้อมีน้อย”

(พิริยะ เจียรชุตินา)

“ช่อง 9 ดี เพราะสื่อบริษัทจะเน้นทางด้านการเตือนประชาชนว่า เชื้อโรคตัวนี้เข้าสู่ร่างกายได้อย่างไร แต่ช่อง 5 สื่อบริษัทก็ครอบคลุมดี แต่ไปรยหัวหนักเกินไปเพราะใช้คำรุนแรงเกินจริงไป”

(ณัฐชา สืบวงศ์ชาติ)

ทั้งนี้ จากที่ข่าวอะมีบาเป็นข่าวสำคัญซึ่งผู้ชมทุกกลุ่มให้ความสนใจติดตามชม ในการประเมินคุณภาพ ผู้สื่อข่าวจึงเห็นตรงกับทัศนะคุณภาพข่าวที่ให้สัมภาษณ์ว่า ต้องเสนอข่าวให้เข้าใจง่ายด้วยการใช้ภาษาง่าย ๆ และเรียบเรียงรูปประโยคให้เข้าใจได้ทันที เห็นได้จากเหตุผลประกอบการจัดอันดับคุณภาพข่าวของผู้สื่อข่าวที่เห็นว่าข่าวของบางสถานีซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ใช้ศัพท์ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งไม่เสนอข้อมูลทางด้านวิชาการบางอย่างเกี่ยวกับเชื้อ ที่ไม่ได้ให้ประโยชน์โดยตรงต่อชีวิตประจำวันของผู้ชม เพราะเป็นข้อมูลเฉพาะด้านมากเกินไป เช่น ขนาดของเชื้อ ได้มีส่วนให้ข่าวของสถานีนั้นมีคุณภาพกว่าช่องอื่น

“ช่อง 9 ดีที่สุด เพราะนำเสนอข่าวสารได้ครบถ้วน ใช้ภาษาชาวบ้าน เข้าใจง่าย โดยเฉพาะการเตือนประชาชน และหลีกเลี่ยงศัพท์ภาษาต่างประเทศได้ดี สั้น ชัด ได้ใจความ เรียบเรียงดี ส่วนช่อง 7 ให้อันดับสุดท้าย เพราะขาดความรอบด้านของแหล่งข้อมูล อธิบายเฉพาะด้านมากเกินไป พวกข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับเชื้ออะมีบา”

(สุพจน์ สุขสงค์)

ในส่วนของภาพ ผลการประเมินพบว่า แม้ทุกสถานีจะมีภาพข่าวส่วนหนึ่งคล้ายคลึงกัน เพราะได้ขณะรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวเดียวกัน เช่น ภาพการแถลงข่าวของคณะแพทย์ที่รักษาผู้ป่วยที่ได้รับเชื้ออะมีบา ภาพขยายเชื้ออะมีบาจากกล้องจุลทรรศน์ ภาพเอกซเรย์สมองของผู้ป่วยที่แสดงให้เห็นการทำลายของเชื้อ แต่ผู้สื่อข่าวก็ประเมินว่ามีคุณภาพต่างกันในด้านความชัดเจนของภาพ จากการเลือกขนาด (shot) ในการถ่ายภาพที่ต่างกัน เช่น ภาพฟิล์มเอกซเรย์ ควรถ่ายในระยะใกล้ให้เห็นรายละเอียดชัดเจน รวมไปถึงความชัดเจนในการนำเสนอข้อมูลด้วยภาพกราฟิกที่บางสถานีจัดทำขึ้นเพื่ออธิบายรายละเอียดของเชื้ออะมีบา 2 ชนิดเปรียบเทียบกัน ให้ผู้ชมเข้าใจได้ชัดเจนและรวดเร็วขึ้น แต่ด้วยภาพกราฟิกที่เลือกชนิด สีและรูปแบบการวางอักษรที่ไม่เหมาะสม ทำให้อ่านรายละเอียดของข้อมูลได้ยาก ส่งผลให้ข่าวนั้นลดความน่าสนใจจนติดตามลง ภาพอีกส่วนเป็นภาพประกอบข่าว

(insert pictures) ที่สถานีแต่ละช่องไปเก็บภาพเพิ่มเติมจากสถานีหรือสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าว ผลการประเมินได้ยืนยันทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะภาพข่าวที่ดีที่ผู้สื่อข่าวให้ไว้ คือผู้สื่อข่าวจะติดภาพข่าวของบางสถานีที่มักเป็นภาพบรรยากาศทั่วไป โดยไม่ได้สื่อความหมายหรือช่วยสร้างความเข้าใจในเนื้อหาข่าว เช่น ภาพแม่น้ำมีเรือหางยาวแล่นผ่าน ประกอบกับในการติดต่อขาดความพิถีพิถันในการเลือกภาพมาเสนอให้ตรงกับเนื้อหาข่าว หรือบางช่วงนำภาพที่เสนอในส่วนของข่าวอ่านมาเสนอซ้ำอีกในส่วนของการรายงานพิเศษ ซึ่งผู้สื่อข่าวเห็นว่าข่าวที่เสนอภาพประกอบข่าวในลักษณะที่กล่าวมานี้ จะทำให้ข่าวนั้นด้อยคุณภาพลง ทั้งในส่วนของวิธีการนำเสนอข่าวให้เข้าใจง่ายและน่าสนใจ ชวนติดตาม

“ข่าวอะมีบาของไอทีวีดี เพราะการลำดับเหตุการณ์เรื่องราวนำเสนอได้น่าสนใจ บทและภาพกลมกลืนกัน แต่ข่าวช่อง 7 ไม่ค่อยดี เพราะภาพข่าวไม่น่าสนใจ ในรายงานพิเศษใช้ภาพเหมือนในข่าวเป็นส่วนใหญ่ ภาพจึงซ้ำๆกัน เช่น ภาพเหตุการณ์แดงข่าวของหมอ แหล่งน้ำเกิดเหตุที่กาญจนบุรี และเมื่อกล่าวถึงวิธีตรวจหาเชื้ออะมีบาของผู้ป่วยอย่างละเอียด กลับไม่มีภาพการตรวจสอบที่สัมพันธ์กับบทข่าว”

(สมหมาย ศิลปีโยดม)

“ข่าวอะมีบาทุกช่องมีการสร้างความเข้าใจ ลดความตื่นตระหนกเหมือนกัน แต่ความแตกต่างอยู่ที่การนำเสนอและscript ซึ่งของไอทีวีดูแล้วเข้าใจ และภาพของไอทีวี เมื่อรายงานผู้ป่วยได้เสียชีวิต มีภาพผู้ป่วยเห็นสมองชัดเจน... ภาพมีหลากหลายไม่ค่อยซ้ำ ทำให้น่าติดตามเพราะข่าวทีวี นอกจากเนื้อหาแล้วภาพเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าภาพน่าเบื่อ ซ้ำๆคนก็จะไม่สนใจอยากดู ภาพข่าวเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความได้เปรียบเพราะเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอยู่แล้ว”

(ฤทธิไธม วิภาวิน)

“ไอทีวีที่ 1 เพราะภาพข่าวดีสื่อความหมายได้ตรงกว่า ด้วยการตัดต่อภาพที่ค่อนข้างประณีต แม้เนื้อหาข่าวจะเย็นเยื่อไปหน่อยก็ตาม ส่วนช่องอื่นมีส่วนดีส่วนเสียพอๆกัน อย่างช่อง 3 เนื้อหาค่อนข้างกระชับ แต่ภาพและการตัดต่อไม่ดีเลย ภาพไม่ตรงกับบทข่าว ภาพเอกซเรย์สมองคนป่วยก็เล็ก มองไม่ชัด ส่วนช่องอื่นรายละเอียดคล้ายๆกัน และภาพข่าวส่วนใหญ่เป็นภาพกว้างๆ เช่นกัน อย่างภาพแหล่งน้ำทั่วไป”

(นราทิพย์ เศรษฐกาญจน์)

“ที่แย่มากคือช่อง 5 ที่ภาพประกอบเรื่องไม่น่าสนใจ วิธีการเสนอรายงานไม่เข้าใจ การทำกราฟฟิกประกอบข่าวเล็กมากเกินไป ตัวหนังสือเบียดกัน จนทำให้ผู้ชมต้องตั้งใจมากเป็นพิเศษและไม่สามารถอ่านได้ทัน”

(นภา ศรประสิทธิ์)

จากผลการประเมินคุณภาพข่าวเช้าอะมีบาที่ผู้วิจัยเสนอมาข้างต้น สรุปให้เห็นเช่นเดียวกันกับข่าวการจัดทำประชาพิจารณ์ท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 2 ว่า เหตุผลที่ผู้สื่อข่าวอธิบายประกอบการประเมินคุณภาพข่าวได้ยืนยันทัศนคติคุณภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวให้สัมภาษณ์ไว้ เช่น การเลือกแง่มุมในการเสนอข่าว ผู้สื่อข่าวจะพิจารณาเสนอแง่มุมที่ให้ประโยชน์หรือมีผลกระทบใกล้ตัวผู้ชมให้ครบถ้วนและเหมาะสมกับเวลาในการเสนอข่าวก่อน เช่น แหล่งที่อยู่ อาการผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ และยังมีแง่มุมในการนำเสนอแตกต่างจากช่องอื่น ผู้สื่อข่าวเห็นว่าจะทำให้ข่าวโดดเด่นและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับทัศนคติเรื่องความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การพาดหัวข่าวให้น่าสนใจและอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง การเขียนข่าวด้วยภาษาและรูปประโยคที่เข้าใจง่าย รวมทั้งการเลือกภาพข่าวที่สื่อความหมาย นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพข่าวเช้าอะมีบายังทำให้ทัศนคติที่ผู้สื่อข่าวให้ไว้ในช่วงสัมภาษณ์มีความชัดเจนและสมบูรณ์ขึ้น เช่น การเสนอภาพกราฟฟิก ต้องเน้นให้ผู้ชมสามารถอ่านข้อมูลได้ง่าย ให้ครบถ้วนในเวลาอันรวดเร็ว ไม่เช่นนั้นภาพกราฟฟิกนั้นอาจเป็นส่วนที่ลดคุณภาพของข่าวขึ้นนั้นลง หรือการเลือกขนาดภาพ (shot) ในการถ่ายภาพให้เหมาะสมกับสิ่งหรือเหตุการณ์ที่ต้องการนำเสนอ มีส่วนเพิ่มหรือลดคุณภาพข่าวทั้งในส่วนความน่าสนใจและเข้าใจง่าย